

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2022

ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวทางการเรียนรู้โดยใช้การฝึกศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา

ชวัลนุช จันจิมา

คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

 Part of the [Health and Physical Education Commons](#)

Recommended Citation

จันจิมา, ชวัลนุช, "ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวทางการเรียนรู้โดยใช้การฝึกศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา" (2022). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 6695.

<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6695>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF COMPETENCY – BASED LEARNING ON HEALTH EDUCATION LEARNING
USING CASE – BASED LEARNING ACHIEVEMENT AND MEDIA LITERACY OF SECONDARY
SCHOOL STUDENTS

Miss Chawannuch Junthima

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Health and Physical Education

Department of Curriculum and Instruction

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา
โดย	น.ส.ชวัลนุช จันธิมา
สาขาวิชา	สุขศึกษาและพลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.สรินญา รอดพิพัฒน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรดี เอกรณรงค์ชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.สรินญา รอดพิพัฒน์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรดี เอกรณรงค์ชัย)

ชวัลนุช จันธิมา : ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา. (EFFECTS OF COMPETENCY – BASED LEARNING ON HEALTH EDUCATION LEARNING USING CASE – BASED LEARNING ACHIEVEMENT AND MEDIA LITERACY OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.สริญญา รอดพิพัฒน์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 70 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มห้องเรียนโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน จำนวน 35 คน และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 8 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้วยค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ ด้านเจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6480097227 : MAJOR HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION

KEYWORD: COMPETENCY BASED LEARNING / USING CASE-BASED LEARNING ACHIEVEMENT /
MEDIA LITERACY

Chawannuch Junthima : EFFECTS OF COMPETENCY – BASED LEARNING ON HEALTH
EDUCATION LEARNING USING CASE – BASED LEARNING ACHIEVEMENT AND MEDIA LITERACY
OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS. Advisor: SARINYA RODPIPAT, Ph.D.

The purpose of this research is to study the effects of competency – based learning on health education learning using case – based learning achievement and media literacy of secondary school students. The subjects were 70 students of ninth grade, divided equally into two groups: 35 of the experimental group was assigned to study under competency - based learning using case-based learning and 35 of the control group was assigned to study with the conventional teaching method. The research instruments were comprised of 8 health education lesson plans using competency - based learning using case-based learning and the data collection instruments included learning achievement in the area of knowledge, Attitude, Practice and media literacy. The duration of the experiment was 8 weeks. Data were analyzed by mean, standard deviation and t - test (Paired - Sample t - test, Independent - Sample t - test).

The research findings were as follows:

1) The mean scores of the learning achievement in the area of knowledge, attitude, practice and media literacy of the experimental group students after learning were significantly higher than before learning at .05 level and the mean scores of the learning achievement in the area of knowledge, attitude, practice and media literacy of the control group students after learning were found no differences significantly than before learning at .05 level.

2) The mean scores of the learning achievement in the area of of knowledge, attitude, practice and media literacy of the experimental group students after learning were significantly higher than the control group students at .05 level.

Field of Study: Health and Physical Education

Student's Signature .....

Academic Year: 2022

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาเอาใจใส่อย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สรินญา รอดพิพัฒน์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง ทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งอย่างยิ่งในความกรุณาของท่านอาจารย์ จึงกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรดี เอกรณรงค์ชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และกรรมการภายนอก ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรดี เอกรณรงค์ชัย ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์ อาจารย์ ดร.ฉัตรชนา เพรตพริ้ง อาจารย์ ดร.ญาณิศา พึ่งเกตุ และ อาจารย์ ดร.อัสรี สะอิตี ที่ได้เสียสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ คณะผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาและคณะครูโรงเรียนปึกธงชัยประชานิรมิต ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการท้าวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ที่ได้เสียสละเวลาเพื่อเข้าร่วมการทดลองด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นเป็นอย่างดีโดยตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ พร้อมทั้งผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในการศึกษา และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง นิสิตระดับปริญญาโทสาขาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่คอยให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือตลอดระยะเวลาที่ได้เข้าศึกษา

ชวัลนุช จันธิมา

สารบัญ

หน้า

.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	2
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
คำถามวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	12
1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ.....	12
1.2 หลักการและแนวทางของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	13
1.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	17

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	21
2. แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน.....	27
2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน	27
2.2 หลักการและแนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน	27
2.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน.....	29
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน.....	30
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา.....	36
3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา.....	36
3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาสุขศึกษา	36
3.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาสุขศึกษา.....	37
3.4 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา.....	39
3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา	44
4. แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อ.....	49
4.1 ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ	49
4.2 องค์ประกอบของการการรู้เท่าทันสื่อ	50
4.3 แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ	53
4.4 การวัดและประเมินการรู้เท่าทันสื่อ	55
4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ	58
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	65
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	67
ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง	69
1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
1.2 การกำหนดประชากรและตัวอย่าง.....	69
1.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	87
2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง	87
2.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง	88
2.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	88
2.4 การดำเนินงานหลังการทดลอง	90
ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	90
3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล	90
3.2 สถิติที่ใช้	90
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับ	
การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานและของ	
นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ	92
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการ	
จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานและนักเรียน	
กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนแบบปกติ	96
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผลการวิจัย	100
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	120
ประวัติผู้เขียน	150

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบลักษณะของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกับแบบอิงมาตรฐาน	18
ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดแบบอิงมาตรฐานและแบบฐานสมรรถนะ	19
ตารางที่ 3 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ.....	25
ตารางที่ 4 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน	33
ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน.....	34
ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่เกี่ยวข้อง	38
ตารางที่ 7 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษา..	48
ตารางที่ 8 องค์ประกอบของการการรู้เท่าทันสื่อ.....	52
ตารางที่ 9 การวิเคราะห์เครื่องมือในการประเมินการการรู้เท่าทันสื่อของแต่ละองค์ประกอบ	56
ตารางที่ 10 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินการรู้เท่าทันสื่อ	64
ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้กรณีศึกษาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ.....	70
ตารางที่ 12 การกำหนดการจัดแผนการจัดการเรียนรู้.....	71
ตารางที่ 13 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้จำแนกตามตัวชี้วัดและระดับพฤติกรรมทางด้านความรู้.....	74
ตารางที่ 14 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติจำแนกตามตัวชี้วัด	78
ตารางที่ 15 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ จำแนกตามตัวชี้วัด.....	82
ตารางที่ 16 โครงสร้างการออกข้อสอบแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ.....	85

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่ม ควบคุม.....	89
ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	93
ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	94
ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	96

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	66
ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	68
ภาพที่ 3 แบบแผนการทดลอง	88
ภาพที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน	94
ภาพที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ	95
ภาพที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ	97

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาสตราจารย์ บัณฑิต เอื้ออาภรณ์ อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) ได้ชี้แจงสื่อมวลชน (20 เมษายน 2565) เกี่ยวกับการประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะยังอยู่ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ไปก่อน และให้ครูเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นแบบ Active Learning สอดคล้องกับ นายอัมพร พินะสา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เลขาธิการ กพฐ.) กล่าวถึงการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ว่า “การปรับปรุงหลักสูตรเราต้องแยกให้ชัดเจนก่อน เพราะขณะนี้เรามีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่เป็นฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561 ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ ซึ่งก็คือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะอยู่แล้ว ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะขณะนี้มีการนำร่องทดลองใช้ในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมอยู่ อีกทั้งมีกลไกกระบวนการของการปรับปรุงอีกหลายขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบ การทดลองใช้หลักสูตรในโรงเรียนทั่วไป และการพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมอีกหลายขั้นตอน รวมถึงการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบหลักสูตรอีกหลายชุด ก่อนที่จะประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะจริงอย่างเป็นทางการต่อไป”

อย่างไรก็ตาม มติคณะรัฐมนตรี (ครม.) ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลใช้บังคับตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) ที่กำหนดให้ กระทรวงศึกษาธิการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (อิงมาตรฐาน) ในปัจจุบัน ควบคู่ไปกับการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนของครูไปสู่การเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (Active Learning) โดยไม่ได้ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำหลักสูตรใหม่ฐานสมรรถนะแต่อย่างใด ดังนั้น จึงเป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาและครูที่จะต้องไปออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรระดับชั้นเรียน เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ให้เกิดความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และเกิดสมรรถนะตามมาในตัวผู้เรียน ซึ่งก็คือ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั่นเอง

จากการศึกษาความหมายของ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (คณะกรรมการอิสระเพื่อ การปฏิรูปการศึกษา, 2562; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) พบว่า หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถโดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ต่าง ๆ ที่ตนมีในการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ ทำให้สามารถ นำไปประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตและการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้ โดยมี แนวทางในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนไว้หลากหลายแนวทาง ซึ่งครูสามารถ เลือกใช้ตามความพร้อมของบริบทโรงเรียนและความถนัดของครู ดังนี้ แนวทางที่ 1 : ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่สอดแทรกสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทเรียนนั้นเข้าไป และ อาจปรับหรือสร้างสรรค์กิจกรรม ต่อยอด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้น แนวทางที่ 2 : ใช้งาน เดิม ต่อเติมสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่สอดแทรกสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทเรียนนั้นเข้าไป และมีการเน้นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะได้จริงใน สถานการณ์ที่หลากหลาย แนวทางที่ 3 : ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ เป็นการสอน ตามปกติที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้เดิมมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับ รูปแบบการเรียนรู้และบทเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์พร้อม ๆ กับการเกิด สมรรถนะ แนวทางที่ 4 : สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะและตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตาม ตัวชี้วัดที่กำหนด พร้อม ๆ กับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต แนวทางที่ 5 : บูรณาการ ผสานหลายสมรรถนะ เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะหลักทั้งสี่ด้านเป็นตัวตั้ง แล้วออกแบบการสอน ที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ และเห็นความสัมพันธ์ ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และแนวทางที่ 6 : สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน เป็น การสร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันปกติของนักเรียน สอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มักเกิดในโรงเรียน นับเป็นการฝึกพัฒนาสมรรถนะนั้น ๆ ได้อย่าง ต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) และ ทิศนา ขัมมณี (2562) กล่าวถึงการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะไว้ว่า สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ โดยทุก รูปแบบจะต้องมีเป้าหมาย คือ ผู้เรียนเกิดทักษะในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้จริงโดยมีความรู้เป็นตัว เสริมและมีเจตคติ หรือคุณลักษณะต่าง ๆ (Attitude / Attribute) เป็นตัวหนุนหรือตัวขับเคลื่อน การ จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอาจมีลักษณะที่แตกต่างกันในการพัฒนาสมรรถนะ ประเภทของ สมรรถนะ และความเข้มข้นของสมรรถนะ ซึ่งควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการและบริบท ของผู้เรียน ความยากที่ท้าทายของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอยู่ที่การออกแบบการจัดการ เรียนรู้ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน สังคม ประเทศและโลก ซึ่งการหาจุดสมดุล

ระหว่างสมรรถนะกับสาระการเรียนรู้เป็นความท้าทายที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

นอกจากบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาและครูที่จะต้องออกแบบจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และเกิดสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้สู่สุขศึกษา (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2565) การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก อีกทั้งยังส่งผลให้การดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องเร่งเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลในด้านความรู้ความสามารถต่าง ๆ เพื่อให้รู้เท่าทันและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างสันติสุข ซึ่งปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของบุคคลและสังคมไทยในส่วนรวมได้คือ การศึกษา โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของผู้เรียนในสังคมปัจจุบัน และพร้อมที่จะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้รู้เท่าทันสื่อและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศ สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ที่ระบุบทบาทของการศึกษาที่ต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้และทักษะในด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี โดยเฉพาะการมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, 2560; พิชญ์สินี มะโน, 2562; ศุภสภา, 2562)

สอดคล้องกับ การปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศรวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ได้ให้ความสำคัญกับทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ 3Rs 8Cs ได้แก่ 1. Reading คือ สามารถอ่านออก 2. (W)riting คือ สามารถเขียนได้ 3. (A)rithmetic คือ มีทักษะในการคำนวณ 4. Critical thinking and problem solving คือ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ 5. Creativity and innovation คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม 6. Cross-cultural understanding คือ ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม 7. Collaboration teamwork and leadership คือ ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ 8. Communication information and media literacy คือ มีทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ 9. Computing and IT literacy คือ มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี 10. Career and learning skills คือ มีทักษะอาชีพและการเรียนรู้ 11. Compassion คือ มีความเมตตา กรุณา คุณธรรม และระเบียบวินัย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะ 3Rs 8Cs เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้แห่ง

ศตวรรษที่ 21 ที่สถาบันการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิจารณ์ พานิช, 2555; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560; จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2565)

การศึกษาความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ (สถาบันสื่อและเยาวชน, 2560; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2563; ธนกร ศรีสุขใส, 2565) พบว่า หมายถึง ความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อที่ได้รับเพื่อให้สามารถตีความนัยยะแฝงโดยไม่ถูกหลอกหรือถูกครอบงำ แล้วสามารถนำมาวิจารณ์ ประเมินค่า และผลิตสื่อนำเสนอเพื่อสื่อสารในรูปแบบของตนเองได้ มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะการเข้าถึง (Access Skills) เป็นทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมและมีประโยชน์ และสามารถทำความเข้าใจต่อความหมายของเนื้อหาจากสารที่สื่อนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze Skills) เป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถตรวจสอบการออกแบบทั้งรูปแบบของเนื้อหาสาระ โครงสร้างของเนื้อหาสาระ และลำดับเหตุการณ์ของเนื้อหาสาระ รวมถึงสามารถใช้แนวคิดต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในการทำความเข้าใจบริบทของเนื้อหาสาระที่นำเสนอ 3) ทักษะการประเมินสื่อ (Evaluate Skills) เป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระไปยังประสบการณ์ส่วนบุคคลและตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้อง คุณภาพ และความเกี่ยวข้องของเนื้อหาสาระ 4) ทักษะการสร้างสรรค์ (Create Skills) เป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถเขียนความคิดของพวกเขาโดยใช้ข้อความ เสียง และ/หรือภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของตน 5) ทักษะการมีส่วนร่วม (Participate Skills) เป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมหรือปฏิสัมพันธ์ ซึ่งจะส่งผลอย่างมหาศาลในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ พบว่า การรู้เท่าทันสื่อเกิดจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ ดังเช่น การศึกษาวิจัยจาก 8 แหล่งข้อมูล ดังนี้ เรื่องที่ 1 ปกรณ์ ประจันบาน และอนุชา กอนพ่วง (2558) ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เรื่องที่ 2 นิสา รัตน์ รอดบุญคง (2561) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR ที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องที่ 3 ปวีณา มะแซ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบพหุวิภาค เรื่องที่ 4 ญัฐกาญจน์ ศุกลรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์ (2562) ได้ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย เรื่องที่ 5 สิริกานต์ เทพสอน (2564) ได้ศึกษาการสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สกลนคร เรื่องที่ 6 ปณันท์ พิกเจริญ และปวีณา อ่อนใจเอื้อ (2564) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวตามขั้นตอนการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เรื่องที่ 7 อนงค์นาถ เก่งตรง (2564) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดของเดอบโน เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องที่ 8 Turpo-Gebera et al (2021) ได้ศึกษา MEDIA AND INFORMATION LITERACY AND DIGITAL CITIZENSHIP IN PERU: APPROACHES FROM UNIVERSITY THESES โดยการศึกษาทั้ง 8 เรื่อง พบว่า การทบทวนประวัติการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อจะช่วยให้เราระบุได้ว่าการสร้างสื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถส่งเสริมความรู้ ทำความเข้าใจปัญหาทางเทคนิค และเพื่อสร้างทัศนคติที่สำคัญต่อเทคโนโลยีและข้อมูลได้ จำเป็นต้องมีกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อให้สามารถกรองเนื้อหาที่ได้จากสื่อแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ เหมาะสม ไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวปลอม (fake news) ต่าง ๆ และต้องมีทักษะในการเข้าถึงข้อมูล สามารถเลือกวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ การมีส่วนร่วม (Participate) ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเข้าถึงสื่อได้อย่างหลากหลายและถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ พิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์ รู้จักการสร้างสื่อรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสมไม่ใช้คอมพิวเตอร์ทำร้ายหรือละเมิดผู้อื่น และสามารถสร้างสื่อสังคมออนไลน์ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นได้

จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและความสำคัญของทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการรู้เท่าทันสื่อ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้ผลดังกล่าว จำเป็นต้องมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ผลการศึกษา พบว่า แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน มีความเหมาะสม เนื่องจาก การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case – based Learning) (McLean, 2016; สุพรรณิ กัณห์ติก และคณะ, 2562; สุมนา จันทราช และกรธวัฒน์ สกลคฤหเดช, 2562; สุดารัตน์ วงศ์จุลชาติ, 2564) เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงและการเรียนรู้โดยนำกรณีตัวอย่างซึ่งไม่ใช่ถ้อยคำหรือคำพูดเพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็นข้อมูลในลักษณะอื่น เช่น ตัวเลข รูปภาพ สัญลักษณ์ แผนภูมิ เป็นต้น มาให้นักเรียนวิเคราะห์ แก้ปัญหาโดยมีเหตุผลสนับสนุน รวมทั้งให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามีได้มุ่งเฉพาะคำตอบใดคำตอบหนึ่ง แต่ต้องการให้นักเรียนเห็นคำตอบและเหตุผลที่หลากหลาย อันจะนำมาซึ่งการตัดสินใจที่รอบคอบยิ่งขึ้น

จุดประสงค์สำคัญของการเรียนรู้ คือ นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และนำเสนอแนวทางอย่างหลากหลายเพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริงในอนาคต

แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ควรมีลักษณะ (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2565) ดังนี้ 1. กรณีศึกษาต้องเป็นประเด็นที่น่าสนใจทำให้เกิดข้อสงสัยเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และหาคำตอบร่วมกัน 2. กรณีศึกษาต้อง สั้น กระชับ นักเรียนสามารถทำความเข้าใจประเด็นหลักที่ต้องพิจารณาหรือค้นคว้าหาคำตอบเพื่อแก้ไขกรณีศึกษานั้นได้ และสอดคล้องกับทักษะหรือสมรรถนะที่กำหนดในจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. ในกรณีที่เป็นสถานการณ์จริงควรเป็นเหตุการณ์ในปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ไม่เกิน 3 ปีที่ผ่านมา 4. กรณีศึกษาอาจเป็นสถานการณ์ขัดแย้งในสังคม ที่นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพิจารณา คิดหาแนวทางแก้ปัญหา เสนอมุมมองของตนเองในกรณีศึกษานั้น 5. มีการลงความเห็น อภิปรายเกี่ยวกับสภาพการณ์ มุมมอง และวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน มีการสรุปคำตอบที่หลากหลาย คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิดอย่างชัดเจน แต่ขึ้นอยู่กับเหตุผลที่นำมาใช้อ้างอิง 6. นักเรียนควรเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม 3 – 4 คน เพื่อศึกษากรณีศึกษา ในการทำงานกลุ่มทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการพิจารณา วิเคราะห์ หาข้อสรุปวิธีการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายและมีเหตุผลรองรับคำตอบเหล่านั้น และคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจะต้องไม่มีเพียงคำตอบเดียว 7. นักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มและขยายผลการเรียนรู้สู่ระดับห้องเรียน มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันถึงวิธีการและแนวทางการแก้ปัญหาในกรณีศึกษา 8. ครูควรแนะนำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำรายการรวบรวมคำถามจากการศึกษา สังเกตกรณีศึกษา หรือให้นักเรียนวิเคราะห์ แยกแยะ ออกแบบประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถมองเห็นและร่วมกันอภิปรายประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น 9. บรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันควรผ่อนคลาย สนุกสนาน เป็นกันเอง ไม่เน้นการทำงานที่เป็นทางการมากนักในการทำงานกลุ่ม 10. การอภิปรายในระดับกลุ่มและระดับชั้นเรียน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละคนอาจมีมุมมองที่แตกต่างกัน 11. ครูควรแนะนำหรือส่งเสริมให้นักเรียนเคารพและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เกียรติความคิดเห็นในมุมมองของผู้อื่น

จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน และความจำเป็นในการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการรู้เท่าทันสื่อ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานของนักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษาและกลุ่มสาระอื่น ๆ

ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

คำถามวิจัย

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา โดย

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

สมมติฐานการวิจัย

การตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการพิจารณาข้อมูลดังต่อไปนี้

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Timothy Vail, 2019; สุวิมล ภาวัง และสุมาลี ชูกำแพง, 2563; ณัฐวดี กุละพัฒน์ และสิรินาถ จงกลกลาง, 2565) พบว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะ (Skill) เป็นตัวนำ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 การศึกษางานวิจัยที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะชีวิตและการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น

และจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (อัญญาพร สุคนธ์พันธ์, 2559; ชนิต อินทะกนก, 2560; เกศรา คนหา และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560; สัณยสิริ อินอุ่นโชติ และคณะ, 2564) พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงและการเรียนรู้ โดยการนำกรณีตัวอย่างซึ่งไม่ใช่ถ้อยคำหรือคำพูดเพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็นข้อมูลในลักษณะอื่น เช่น ตัวเลข รูปภาพ สัญลักษณ์ แผนภูมิ เป็นต้น

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งผลต่อทักษะการวิเคราะห์ แก้ปัญหาโดยมีเหตุผลสนับสนุน โดยนักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และนำเสนอแนวทางอย่างหลากหลาย เพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริง

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานของนักเรียนมัธยมศึกษา
2. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2,708,531 คน (กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)
3. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาไว้ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ และ 3) การปฏิบัติ และกำหนดขอบเขตการศึกษา การรู้เท่าทันสื่อ มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเข้าถึงสื่อ 2) การวิเคราะห์สื่อ 3) การประเมินสื่อ 4) การสร้างสรรค์ 5) การมีส่วนร่วม เนื่องจากองค์ประกอบเหล่านี้เป็นส่วนที่ช่วยในการคิดเป็นระบบ การสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็วในปัจจุบันได้
4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย
  - 4.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน
  - 4.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถโดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตและการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้ ประกอบด้วย 6 แนวคิด ได้แก่ 1) ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ 2) ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ 3) ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ 4) สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด 5) บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ 6) สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน หมายถึง การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ ในการแก้ปัญหาแต่ละขั้นตอน การคิดสะท้อนกลับ ร่วมกันแก้ปัญหาและนำเสนอรายงานโดยเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำมาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์และความคงทนการเรียนรู้ มีองค์ประกอบทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดกรณีศึกษา ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษา ขั้นที่ 3 ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม ขั้นที่ 4 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ ขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประเมินผล

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ โดยเน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ ในการแก้ปัญหาแต่ละขั้นตอน การคิดสะท้อนกลับ ร่วมกันแก้ปัญหาและนำเสนอรายงาน เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตและการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งจะมีองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งคำถามจากกรณีศึกษา ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นที่ 3 รวบรวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ขั้นที่ 4 นำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะการสื่อสาร เทคโนโลยี และสะท้อนคิด ขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา หมายถึง คะแนนความสามารถของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ อันเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) จิตพิสัย (เจตคติ) และทักษะพิสัย (การปฏิบัติ)

การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อที่ได้รับเพื่อให้สามารถตีความน้อยแฉงโดยไม่ถูกหลอกหรือถูกครอบงำ แล้วสามารถนำมาวิจารณ์ ประเมินค่า และผลิตสื่อนำเสนอเพื่อสื่อสารในรูปแบบของตนเองได้ มี

องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเข้าถึงสื่อ 2) การวิเคราะห์สื่อ 3) การประเมินสื่อ 4) การสร้างสรรค์ 5) การมีส่วนร่วม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและสามารถรู้เท่าทันสื่อ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. ได้แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานของนักเรียนมัธยมศึกษา

เป็นแนวทางสำหรับครูหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

1.2 หลักการและแนวทางของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

1.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

2. แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

2.2 หลักการและแนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

2.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาสุขศึกษา

3.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาสุขศึกษา

3.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

4. แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อ

4.1 ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ

4.2 องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ

4.3 แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ

4.4 การวัดและประเมินการรู้เท่าทันสื่อ

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหรือการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดสมรรถนะต่าง ๆ เป็นเป้าหมาย

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ที่ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรม การปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน

ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ (Competency) หมายถึงความสามารถของบุคคลในระดับที่สามารถปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ตนมีอยู่ โดยสมรรถนะเกิดขึ้นได้ เมื่อบุคคลมีโอกาสดำเนินการใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ตนมีในการทำงาน การแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญและความมั่นใจ ทำให้สามารถทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จ องค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ มี 7 ประการ คือ

- 1) ความรู้ (Knowledge)
- 2) ทักษะ (Skill)
- 3) คุณลักษณะ / เจตคติ (Attribute / Attitude)
- 4) การประยุกต์ใช้ (Application)
- 5) การกระทำ / การปฏิบัติ (Performance)
- 6) งานและสถานการณ์ต่าง ๆ (Tasks / Jobs / Situations)
- 7) ผลสำเร็จ (Success) ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria)

โดยหลักสูตรฐานสมรรถนะเน้นทักษะ (Skill) ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อประกันว่า ผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) มีลักษณะข้ามวิชาหรือคร่อมวิชา คือเป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ลึกซึ้งขึ้น สมรรถนะในลักษณะนี้กล่าวได้ว่าเป็นสมรรถนะ

ที่มีลักษณะ “content – free” คือ ไม่เกาะติดเนื้อหาหรือไม่ขึ้นกับเนื้อหา สามารถใช้เนื้อหาสาระใด ๆ ก็ได้ในการพัฒนาเพียงแต่ว่าสมรรถนะบางสมรรถนะอาจพัฒนาได้ดีกว่าในเนื้อหาบางเนื้อหา

2) สมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา/สาขาวิชา ซึ่งจำเป็นสำหรับวิชานั้น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีสมรรถนะเฉพาะของวิชา เช่น สมรรถนะด้านการพูดในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งสาระวิชาต่าง ๆ จะมีสมรรถนะเฉพาะวิชาของตน ซึ่งมีลักษณะเป็น “ทักษะ” (Skill) หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะจนสามารถใช้งานได้ และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะนั้นได้

สุวทนา สหวนรัตน์ และชวน ภารังกุล (2564) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล ผ่านการบูรณาการและประยุกต์ใช้ปัจจัยที่อยู่ภายใน เช่น ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดผลการปฏิบัติงาน และประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต

สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถโดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิต และการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้

1.2 หลักการและแนวทางของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

1.2.1 หลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ มีดังนี้

1) การเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต

2) การเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้อำนาจในการใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น

3) การเรียนการสอนเน้น “การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ จึงทำให้สามารถลดเวลาเรียนเนื้อหาจำนวนมากที่ไม่จำเป็น เอื้อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญ

4) การเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง จะได้รับการนำไปใช้เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน การเรียนการสอนเป็นการบูรณาการมากขึ้น

5) ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถไปได้เร็ว – ช้า แตกต่างกันได้

6) การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประสบความสำเร็จ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ คือ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ “เน้นการปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ ในระดับที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริง เป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง เพื่อนำไปใช้จนเกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

สุวิทนา สงวนรัตน์ และชวน ภารังกุล (2564) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ คือหลักสูตรที่เน้นการวัดผลแบบสมรรถนะแทนการท่องจำเนื้อหา วัดผลจากการนำความรู้มาใช้งาน โดยมีฐานคิดของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ดังนี้

1) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization) การเป็นเจ้าของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2) พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสุขภาวะ (Well-being) ทั้งในด้านสุขภาพ ความฉลาดรู้ สังคม และอารมณ์อย่างสมดุลรอบด้านและเป็นองค์รวม โดยยึดหลักความเสมอภาค

3) พัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต การแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและการสร้างประโยชน์ต่อสังคม

4) พัฒนาผู้เรียนให้รู้เท่าทันและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาการ

บ้งอร เสรีรัตน์ (2564) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ คือ

1) ครูมีมาตรฐานสมรรถนะ และจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะที่จัดไว้อย่างเป็นลำดับ เป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอน ครูมีเป้าหมายที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนทำอะไรได้ (ในระดับที่กำหนด)

2) ครูต้องวิเคราะห์ว่า ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้อะไร จึงจะช่วยให้ทำสิ่งนั้นได้ ซึ่งเอื้อให้มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์และลดภาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น ผู้เรียนต้องได้รับความรู้และฝึกใช้ความรู้ในการทำงาน รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะที่ควรจะต้องมีในการทำสิ่งนั้น ให้ประสบผลสำเร็จได้ในระดับที่กำหนด

3) ครูจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) โดยการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบรู้จริง (mastery learning) ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

4) ครูจัดประสบการณ์/สถานการณ์ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ฝึกนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่ได้เรียนรู้ไปใช้งานเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

5) ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน โดยสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้แตกต่างกัน สามารถไปได้เร็ว ช้า (self pacing) ตามความถนัดและความสามารถของตน

6) ครูมีบทบาทในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ (feed back) และให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนในการเรียนการสอนประจำวัน

7) ผู้เรียนต้องสามารถแสดงสมรรถนะหรือพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ๆ ก่อนที่จะก้าวสู่การเรียนรู้ขั้นต่อไป

หากผู้เรียนยังไม่ผ่านการทดสอบว่า เกิดสมรรถนะที่ต้องการ ครูจำเป็นต้องออกแบบการเรียนรู้และสอนซ่อมเสริม (remedial teaching) ให้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป หลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ โดยมีการจัดการเรียนรู้เพื่อบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ และศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงกับชีวิตจริง สามารถใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการและเกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

1.2.2 แนวทางของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้ให้แนวทางในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนไว้หลากหลายแนวทาง ซึ่งครูสามารถเลือกใช้ตามความพร้อมของบริบทโรงเรียนและความถนัดของตน ดังนี้

แนวทางที่ 1 : ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่สอดแทรกสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทเรียนนั้นเข้าไป และอาจปรับหรือสร้างสรรค์กิจกรรม ต่อยอด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้น

แนวทางที่ 2 : ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่สอดแทรกสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทเรียนนั้นเข้าไป และมีการเน้นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะได้จริงในสถานการณ์ที่หลากหลาย

แนวทางที่ 3 : ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ เป็นการสอนตามปกติที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้เดิมมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และบทเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์พร้อม ๆ กับการเกิดสมรรถนะ

แนวทางที่ 4 : สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามตัวชี้วัดที่กำหนด พร้อม ๆ กับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต

แนวทางที่ 5 : บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะหลักทั้งสิบด้านเป็นตัวตั้ง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ และเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวทางที่ 6 : สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน เป็นการสร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันปกติของนักเรียน สอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มักเกิดในโรงเรียน นับเป็นการฝึกพัฒนาสมรรถนะนั้น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

สุัทนา สงวนรัตน์ และชวน ภาวังกุล (2564) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิตโดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1) มุ่งให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำความรู้ไปใช้จริง
- 2) กำหนดความคาดหวังไว้สูงและความคาดหวังกับผู้เรียนทุกคน
- 3) ผู้เรียนรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมาย สามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถเรียนได้ในสถานที่และเวลาที่แตกต่างกัน โดยการช่วยเหลือสนับสนุนอย่างยืดหยุ่น ตามลักษณะเฉพาะของผู้เรียน
- 4) ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง เน้นประเมินที่ท้าทาย เน้นการปฏิบัติด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน โดยครูจะต้องวิเคราะห์ว่า ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้อะไร จึงจะช่วยให้ทำสิ่งนั้นได้ ซึ่งเอื้อให้มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ และลดสาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น

กล่าวโดยสรุป หลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ทั้งการจัดการเรียนรู้เดิมเสริมสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เดิมต่อเติมสมรรถนะ

การใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ การใช้สมรรถนะเป็นฐานผลงานตัวชี้วัด การบูรณาการผลงานหลายสมรรถนะ และสมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน ซึ่งเราสามารถกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้ตาม ความเหมาะสมหรือความถนัดของผู้สอน และบริบทของโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้นำแนวทางที่ 2 : ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ มาเป็นแนวทางโดยสอดคล้องทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะได้จริงในสถานการณ์ที่หลากหลาย

1.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ทิตินา แคมมณี (2562) กล่าวถึงการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะไว้ว่า สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ โดยทุกรูปแบบจะต้องมีเป้าหมาย คือ ผู้เรียนเกิดทักษะในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้จริงโดยมีความรู้เป็นตัวเสริมและมีเจตคติ หรือคุณลักษณะต่าง ๆ (Attitude/Attribute) เป็นตัวหนุนหรือตัวขับเคลื่อน การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอาจมีลักษณะที่แตกต่างกันในการพัฒนาสมรรถนะ ประเภทของสมรรถนะ และความเข้มข้นของสมรรถนะ ซึ่งควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของผู้เรียน และความยากที่ท้าทายของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอยู่ที่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน สังคมประเทศและโลก ซึ่งการหาจุดสมดุลระหว่างสมรรถนะกับสาระการเรียนรู้เป็นความท้าทายที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.3.1 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ

สุวทนา สงวนรัตน์ และชวน ภารังกุล (2564) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะไว้ 6 แนวทางคือ

- 1) ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ
- 2) ใช้งานเดิมต่อเติมสมรรถนะ
- 3) ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ
- 4) สมรรถนะเป็นฐาน ผลงานตัวชี้
- 5) บูรณาการผลงานสมรรถนะ
- 6) สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะจะแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐานทั้งในด้านของการกำหนดผลการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาระงาน รวมทั้งการวัดและประเมินผลผู้เรียน โดยคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ได้

เปรียบเทียบลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะกับการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน
 ดังตารางที่ 1 และกิจกรรมการสอนของการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะกับการจัดการเรียนรู้
 แบบอิงมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบลักษณะของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกับแบบอิงมาตรฐาน

ลักษณะการจัดการ เรียนรู้	แบบอิงมาตรฐาน (Standards-based curriculum)	แบบฐานสมรรถนะ
1. การกำหนดผลการ เรียนรู้	การเรียนการสอนยึดตำราเรียนเป็น หลัก หรือสื่อต่าง ๆ เพื่อนำมา กำหนดเป็นเนื้อหารายวิชา ซึ่งอาจ ไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพ และผู้เรียนไม่ ทราบชัดเจนว่าต้องทำอะไรได้เมื่อ จบหลักสูตร ผู้สอนยึดเนื้อหาตาม ตำราเรียนบทต่อบทหรือหน่วยต่อ หน่วย	กำหนดผลการเรียนรู้ที่เรียกว่า สมรรถนะหรือภาระงานอย่าง ชัดเจน ซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นกับการศึกษาและการ ปฏิบัติงานในอาชีพต่าง ๆ ที่ คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติ ได้เมื่อจบหลักสูตร ผู้สอนจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตาม สมรรถนะที่กำหนด
2. การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นไปตามผู้สอนกำหนด ผู้สอน เป็นผู้สาคิดและบรรยาย	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เลือกใช้สื่อที่หลากหลาย และอุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียน ปฏิบัติภาระงานได้สำเร็จตาม สมรรถนะที่กำหนด
3. การเรียนรู้ให้ข้อมูล ย้อนกลับ (Feedback)	ผู้เรียนได้ข้อมูลย้อนกลับน้อย	การเรียนรู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ ผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ได้ ตามเกณฑ์
4. ภาระงาน	ใช้เวลาผู้เรียนทุกคนภายในเวลาที่ กำหนดเท่ากันและเรียนบทเรียน ต่อไปพร้อมกัน ซึ่งอาจมากไปหรื น้อยไปสำหรับผู้เรียนแต่ละคนที่มี ศักยภาพแตกต่างกัน	ใช้เวลาผู้เรียนแต่ละคนเพียง พอที่จะปฏิบัติภาระงานหนึ่ง ๆ ให้ สำเร็จก่อนที่จะไปสู่ภาระงานต่อไป

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะการจัดการเรียนรู้	แบบอิงมาตรฐาน (Standards-based curriculum)	แบบฐานสมรรถนะ
5. การวัดและประเมินผลผู้เรียน	ใช้ข้อสอบวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm referenced) โดยการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับผู้เรียนในกลุ่ม	ให้ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติภาระงานให้สำเร็จตามเกณฑ์การปฏิบัติงานที่กำหนด ใช้การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion referenced) ในการประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน

จากตารางที่ 1 การเปรียบเทียบลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบสมรรถนะกับแบบอิงมาตรฐาน พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะมีความแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนแบบอิงมาตรฐานในทุกด้าน โดยจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติภาระงานให้สำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนด ซึ่งแตกต่างจากแบบอิงมาตรฐานที่เน้นความรู้เป็นหลัก

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดแบบอิงมาตรฐานและแบบฐานสมรรถนะ

กิจกรรม	การสอนแบบอิงมาตรฐาน	การสอนแบบฐานสมรรถนะ
ก่อนเรียน	ผู้เรียน : ไม่ต้องเชื่อมโยง ประสบการณ์และความรู้ที่มี	ผู้เรียน : เชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้ที่มีมาใช้
		ผู้สอน : ให้ความรู้และประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับความคิดและค่านิยมของผู้เรียน
ระหว่างเรียน	ผู้เรียน : ฟังและดูการนำเสนอ ผู้สอน : ให้ประสบการณ์และความรู้ต่อผู้เรียน	ผู้เรียน : 1) ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่นำมาเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิม 2) กลั่นกรองความรู้และค่านิยมที่ได้รับใหม่

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กิจกรรม	การสอนแบบอิงมาตรฐาน	การสอนแบบฐานสมรรถนะ
		3) ทดลองใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับใหม่ทั้งในสถานการณ์จำลองและชีวิตจริง
หลังเรียน	ผู้เรียน : ทดลองความรู้และประสบการณ์ใหม่ในชีวิตจริง หลังจากเรียนจบแล้ว	ผู้เรียน : 1) ใช้ความรู้และประสบการณ์ใหม่เป็นพื้นฐานในการเรียนและหาความรู้และประสบการณ์ต่อไป 2) ประยุกต์ความรู้และนำไปใช้ในชีวิตจริง

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการสอนตามแนวคิดอิงมาตรฐานและแบบฐานสมรรถนะ พบว่า กิจกรรมการสอนตามแนวคิดแบบอิงมาตรฐานช่วงก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกับการสอนแบบฐานสมรรถนะ กล่าวคือ กิจกรรมการสอนตามแนวคิดแบบอิงมาตรฐานนั้นครูผู้สอนจะเข้ามามีบทบาทในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นหลัก ส่วนการสอนแบบฐานสมรรถนะจะเน้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ด้วยตัวเอง โดยนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และนำไปใช้ในชีวิตจริง

1.3.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดการเรียนรู้ให้รู้จริง ทำได้จริง

ขั้นที่ 2 การจัดสถานการณ์ให้ได้ใช้สิ่งที่รู้สิ่งที่ทำได้อย่างตั้งใจ เห็นคุณค่า และประโยชน์

ขั้นที่ 3 จัดสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ซับซ้อนและนำไปใช้ได้ในชีวิต

ขั้นที่ 4 การจัดสถานการณ์/งานใหญ่ซับซ้อนที่เชื่อมโยงกับความรู้ สาระ เรื่องราวและสมรรถนะอื่น

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2563) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้าและรวมพลังระบุคำถามสำคัญ

ขั้นที่ 2 รวมพลังแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 รวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้

ขั้นที่ 4 รวบรวมพลังสื่อสารและคิดสะท้อน

ขั้นที่ 5 รวบรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มีหลากหลายขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 จัดการเรียนรู้ให้รู้จริง ทำได้จริง เสนอสิ่งเร้าและรวมพลังระบุดำถามสำคัญ

ขั้นที่ 2 การจัดสถานการณ์ให้ได้ใช้สิ่งที่รู้สิ่งที่ทำได้อย่างตั้งใจ เห็นคุณค่า และประโยชน์ และรวมพลังแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 จัดสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ซับซ้อนและนำไปใช้ได้ในชีวิต และรวมพลังอภิปราย และสร้างความรู้

ขั้นที่ 4 การจัดสถานการณ์/งานใหญ่ซับซ้อนที่เชื่อมโยงกับความรู้ สาระ เรื่องราวและสมรรถนะอื่น รวบรวมพลังสื่อสารและคิดสะท้อน

ขั้นที่ 5 รวบรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม

ทั้งนี้สามารถนำขั้นการสอนนี้ไปสังเคราะห์รวมกับข้อมูลการวิจัยในลำดับถัดไป

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 แหล่งข้อมูล รายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 สุวิมล ภาวัง และสุมาลี ชุกกำแพง (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเสริมต่อการเรียนรู้บนฐานของการใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ที่มีปัญหาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ 20 คน ซึ่งคัดเลือกนักเรียนด้วยการเลือกแบบเจาะจง เป็นวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเสริมต่อการเรียนรู้บนฐานของการใช้ปัญหาเป็นฐานจำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้แบบสังเกตสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ ใบกิจกรรมการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ และแบบทดสอบสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ จากการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบเสริมต่อการเรียนรู้บนฐานของการใช้ปัญหาเป็นฐานนักเรียนมีการพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือเพิ่มขึ้นตามลำดับจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 ถึง 3 วงจรปฏิบัติการที่ 1 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 56.46 วงจรปฏิบัติการที่ 2 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 66.67 และวงจรปฏิบัติการที่ 3

คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 78.33 ซึ่งในวงจรปฏิบัติการที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากสถานการณ์มีความใกล้เคียงกับประสบการณ์ของนักเรียนจึงช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจอยากเรียนรู้ ตั้งปัญหาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาร่วมกันนำไปสู่การอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน รวมไปถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่และควบคุมให้นักเรียนทำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบเสริมต่อการเรียนรู้บนฐานของการใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นสามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือของนักเรียนได้

เรื่องที่ 2 วิชญาณถ เรืองนาถ (2563) ทำการวิจัย เรื่องผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่มีต่อทักษะชีวิตและการทำงานของนักเรียนมัธยมศึกษาในวิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่มีต่อทักษะชีวิต และการทำงานของนักเรียนมัธยมศึกษาในวิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 80 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานจำนวน 40 คน และ 2. กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะชีวิตและการทำงาน ใช้ระยะเวลาทำวิจัย 8 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้วยค่าที่ผลการวิจัยพบว่า

1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะชีวิตและการทำงานหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะชีวิตและการทำงานหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และทักษะชีวิตและการทำงานหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 3 ณัฐวดี กุลพัฒน์ และสิรินาถ จงกลกลาง (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะก่อนและหลังเรียนและหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 40 คน ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 และ 2) จากการใช้แบบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 4 ชีละ บิลโหด, เรขา ชูสุวรรณ และนพดล นิมสุวรรณ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเสบ้าย้อยวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะ และพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสังเคราะห์แนวคิดการพัฒนาการศึกษาตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดขั้นสูงของนักเรียน 2) การสร้างแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะโดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus group) และ 3) การนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน 3 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเสบ้าย้อยวิทยา ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สำรวจความต้องการและกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยกำหนดทักษะด้านการคิดขั้นสูงเป็นทักษะสำคัญจำเป็น 2) การเลือกเนื้อหา โดยเลือกเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและจุดมุ่งหมาย 3) การจัดลำดับเนื้อหาและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการจัดลำดับเนื้อหาโดยออกแบบให้ผู้เรียนเรียนรู้จากปัญหารอบตัว หาสเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เน้นการปฏิบัติจริง 4) ทิศทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2 รูปแบบ

ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบเปิด และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักการสอนของโสเครตีสและแนวคิดสะเต็มศึกษา และ 5) การวัดผลประเมินผล ใช้การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ประเมินพัฒนาการของผู้เรียน และการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดขั้นสูงไปใช้ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการคิดขั้นสูงเพิ่มขึ้น

เรื่องที่ 5 Timothy Vail (2019) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองในโปรแกรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะสำหรับผู้เรียนชาวเกาหลี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการศึกษาประสิทธิผลของการศึกษาด้วยตนเอง เปรียบเทียบกับการเรียนรู้แบบดั้งเดิมในสภาพแวดล้อมการสอนของผู้วิจัยและสถาบันสอนภาษาอังกฤษด้วยตนเอง ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองและแบบกำหนดตายตัวโดยใช้แบบจำลองการศึกษาตามความสามารถ (CBE) กลุ่มที่ 2 การสอนครอบคลุมเนื้อหาและความสามารถที่เหมือนกันทั้งสองชั้น จากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั้งก่อนและหลังการสอน รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมบางอย่างระหว่างเรียน ศึกษาและวัดความแตกต่างของประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ได้เรียนจากวิธีการเรียนรู้ฐานสมรรถนะตามโปรแกรมการเรียนรู้ จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่าเพื่อนในการศึกษาแบบคงที่ปรับปรุงและทำได้ดีกว่าเพื่อนหลังจากที่เรียนรู้โดยใช้โปรแกรมแบบสำรวจตนเองและสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาและเกี่ยวกับตนเองในภาษาอังกฤษได้ถูกต้องและแม่นยำขึ้น เฉลี่ย 20% อีกทั้งยังแสดงให้เห็นประโยชน์อื่น ๆ มากมายต่อการเรียนรู้ รวมถึงเพิ่มความมั่นใจ ปริมาณของเนื้อหาที่เรียนรู้ และการจัดการเวลาและความยืดหยุ่นที่ดีขึ้น

เรื่องที่ 6 Bliven and Jungbauer (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการเรียนรู้แบบจดจำของนักเรียนในรูปแบบการศึกษาฐานสมรรถนะ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณทางประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจของนักเรียนที่มีอิทธิพลเป็นปัจจัยในการบรรลุความสำเร็จทางวิชาการ การใช้รูปแบบการศึกษาฐานสมรรถนะทำให้เกิดความท้าทายในการรับรู้ถึงนักเรียนที่มีความสามารถเกินข้อกำหนดของงานหรือเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร การศึกษานี้เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการยอมรับอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับความเป็นเลิศในงานของนักเรียนจะช่วยให้ปรับปรุงความยืดหยุ่นทางวิชาการและความคงอยู่ในรูปแบบฐานสมรรถนะได้หรือไม่ มีการวิเคราะห์เนื้อหาและการตรวจสอบการวิจัยแบบสหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษามีความสำคัญและแสดงให้เห็นว่านักเรียนให้การยอมรับและส่งผลในทางบวกต่อการคงอยู่ของนักเรียนและความสำเร็จทางวิชาการ ผลของการศึกษาวิจัยนี้เป็นหลักฐานเชิงปริมาณและเชิง

คุณภาพที่เผยแพร่ในวรรณกรรมและมีส่วนสนับสนุนเพิ่มเติมในด้านการศึกษาศึกษาตามความสามารถซึ่งสามารถดำเนินการวิจัยในอนาคตได้สรุปการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ สุวิมล ภาวัง และสุมาลี ชุกำแพง, (2563); วิชญาณ เรืองนาค, (2563); ณัฐวดี กุละพัฒน์ และสิรินาถ จงกลกลาง, (2564); ชีชีะ บิลโหด, เรชา ชูสุวรรณ และนพดล นิมสุวรรณ, (2565); Timonthy Vail, (2019); Bliven and Jungbauer, (2021) ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ได้ว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถโดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตและการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสืบค้นและตั้งคำถาม ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปรายและประยุกต์ใช้ ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอและสะท้อนคิด และขั้นที่ 5 ขั้นประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่

จากข้อมูลทางวิชาการและข้อมูลจากการวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

คณะกรรมการอิสระ เพื่อการปฏิรูป การศึกษา (2562)	พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ (2563)	วิชญาณ เรืองนาค (2563)	ผลการสังเคราะห์ ขั้นตอนการสอนที่ใช้ ในงานวิจัย
ขั้นที่ 1 จัดการเรียนรู้ ให้รู้จริง ทำได้จริง	ขั้นที่ 1 เสนอสิ่งเร้า และรวมพลังระบุ คำถามสำคัญ	ขั้นที่ 1 ขั้นสืบค้นและ ตั้งคำถาม	ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม
ขั้นที่ 2 การจัด สถานการณ์ให้ได้ใช้สิ่ง ที่รู้สิ่งที่ทำได้อย่าง ตั้งใจ เห็นคุณค่าและ ประโยชน์	ขั้นที่ 2 รวมพลัง แสวงหาสารสนเทศ และวิเคราะห์	ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ และฝึกปฏิบัติ	ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และ ปฏิบัติ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คณะกรรมการอิสระ เพื่อการปฏิรูป การศึกษา (2562)	พิมพ์ดีด เดชะคุปต์ (2563)	วิษณุнал เรืองนาค (2563)	ผลการสังเคราะห์ ขั้นตอนการสอนที่ใช้ ในงานวิจัย
ขั้นที่ 3 จัด สถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ ซับซ้อนและนำไปใช้ได้ ในชีวิต	ขั้นที่ 3 รวมพลัง อภิปรายและสร้าง ความรู้	ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปราย และประยุกต์ใช้	ขั้นที่ 3 อภิปรายและ ประยุกต์ใช้
ขั้นที่ 4 การจัด สถานการณ์/งานใหญ่ ซับซ้อนที่เชื่อมโยงกับ ความรู้ สาระ เรื่องราว และสมรรถนะอื่น	ขั้นที่ 4 รวมพลัง สื่อสารและคิดสะท้อน	ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอ และสะท้อนคิด	ขั้นที่ 4 นำเสนอและ สะท้อนคิด
	ขั้นที่ 5 รวมพลัง ประยุกต์และตอบ แทนสังคม	ขั้นที่ 5 ขั้นประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ใหม่	ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้

จากตารางที่ 3 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ พบว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ ขั้นที่ 3 อภิปรายและประยุกต์ใช้ ขั้นที่ 4 นำเสนอและสะท้อนคิด และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ ขั้นที่ 3 อภิปรายและประยุกต์ใช้ ขั้นที่ 4 นำเสนอและสะท้อนคิด และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ ไปดำเนินการสังเคราะห์ร่วมกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ต่อไป

2. แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

สุพรรณิ กัณห์ดิลก และคณะ (2562) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาไว้ว่า เป็นวิธีการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อการพัฒนาการคิดขั้นสูง ส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสำหรับการปฏิบัติการจริง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการฝึกภาคปฏิบัติ ผู้เรียนมีการเรียนรู้และนำเสนอสถานการณ์จริง

โสภา รักษาธรรม และ สุภาพร วรรณสันทัด (2563) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางวิธีหนึ่งที่มีฐานมาจากทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (cognitive apparatus) ของตน และผู้สอนมีบทบาทในการจัดสภาพการณ์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

McLean (2016) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา (Case based learning: CBL) ไว้ว่า เป็นวิธีการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อการพัฒนาการคิดขั้นสูง ส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสำหรับการปฏิบัติการจริง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนมีการเรียนรู้และนำเสนอสถานการณ์จริง

กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน หมายถึง การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ ในการแก้ปัญหาแต่ละขั้นตอน การคิดสะท้อนกลับ ร่วมกันแก้ปัญหาและนำเสนอรายงานโดยเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำมาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

2.2 หลักการและแนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

2.2.1 หลักการการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานมี 4 ประการ ดังนี้

- 1) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และแยกประเด็นปัญหา

- 2) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตัดสินใจอย่างมีหลักการและมีเหตุผล
- 3) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับกลุ่ม
- 4) เพื่อฝึกและให้โอกาสผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ความรู้สึก และเจตคติซึ่งกันและกัน

สุพรรณิ กัณหดิลก และคณะ (2562) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่อาศัยความรู้ การสืบเสาะและ/หรือการปฏิบัติโดยใช้สถานการณ์ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาที่ชัดเจน ผ่านการนำเสนอและอภิปรายเกี่ยวกับกรณีศึกษา ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการอภิปราย เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลการเรียนรู้ในระดับที่ลึกขึ้น โดยการกระตุ้นทักษะการคิดวิจารณ์ญาณของผู้เรียน

วิจิตรา กุสุมภ์ และ อรุณี เสงยศมาก (2562) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เป็นการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ในการแก้ปัญหาแต่ละขั้นตอน การคิดสะท้อนกลับร่วมกันแก้ปัญหา และนำเสนอรายงาน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้

สรุปได้ว่า หลักการการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เป็นการใช้กรณีศึกษาเป็นตัวช่วยเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดในการหาคำตอบ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม และร่วมกันอภิปรายเพื่อหาทางแก้ปัญหา

2.2.2 แนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

สุมนา จันทราช และ กรรณวัฒน์ สกลคุณเดช (2562) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นเทคนิคหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้เข้าใจถึงสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถเข้าใจและแยกแยะปัญหาที่แท้จริง สามารถวินิจฉัย วางแผน และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหายุ่งยากได้สภาพการณ์ที่เป็นจริงได้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับข้อมูลที่เป็นจริงเหมือนกับอยู่ในสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น ผู้เรียนจะมีโอกาสประยุกต์ใช้ทฤษฎีและหลักการในการปฏิบัติด้วยตนเองโดยตรง ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นประโยชน์จากสิ่งที่ตนกำลังศึกษาอยู่ และประโยชน์ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตการทำงาน

สุพรรณิ กัณหดิลก และคณะ (2562) ได้กล่าวถึงจุดเด่นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานไว้ดังนี้

- 1) กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จริง สามารถใช้กรณีศึกษาได้มากกว่า 1 กรณีศึกษาในการเรียนรู้แนวคิดเดียวกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ที่หลากหลาย

2) ฝึกการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิจารณ์ญาณการคิดแก้ปัญหา การตัดสินใจทางคลินิก การคิดวิเคราะห์

3) การเพิ่มความมั่นใจของผู้เรียน ในการนำผลจากการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

4) เพิ่มมุมมองในการให้เหตุผลทางคลินิกของผู้เรียนที่เกิดจากการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้สอน

5) สนับสนุนการทำงานเป็นทีม ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน

6) ผู้สอนและผู้เรียนใช้การอภิปรายตั้งคำถามที่เป็นการสื่อสารแบบสองทาง ทำให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อน เข้าใจยาก

7) ผู้สอนมีบทบาทสำคัญ ที่จะให้แนวทางการศึกษาทั้งความลึกซึ้งของเนื้อหา ครอบคลุมของในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนความสร้างสรรค์ ในการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่บรรลุตามวัตถุประสงค์

8) ผู้สอนสามารถประเมินผู้เรียนได้หลายทักษะ เช่น ความรู้ที่ได้จากการตอบคำถาม ทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยระบุปัญหาและข้อมูลสนับสนุนปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร และทักษะสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนา

สามารถสรุปได้ว่าแนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน คือ ผู้สอนต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนโดยการเตรียมกรณีศึกษาให้คล้ายกับสถานการณ์จริง มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน มีคำตอบที่หลากหลาย คำตอบไม่มีถูกผิดอย่างชัดเจนหรือแน่นอน มีการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนได้ช่วยกันสืบค้น อภิปรายคำตอบ และนำเสนอ

2.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

สุมนา จันทราช และกรวิวัฒน์ สกลคฤหเดช (2562) กล่าวว่าขั้นตอนการออกแบบจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ดังนี้

1) การเตรียมการก่อนการสอน ผู้สอนต้องเตรียมกรณีศึกษาให้พร้อม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง กรณีที่นำมาใช้ส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องที่มีสถานการณ์ปัญหาชัดเจน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความคิดของผู้เรียน หากไม่มีสถานการณ์ที่เป็นปัญหาชัดเจน ผู้สอนอาจใช้วิธีการตั้งประเด็นคำถามที่ท้าทายให้ผู้เรียนคิดก็ได้ ผู้สอนอาจนำเรื่องจริงมาเขียนเป็นกรณีศึกษา หรืออาจใช้เรื่องจากหนังสือพิมพ์ ข่าว เหตุการณ์รวมทั้งสื่อต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เป็นกรณีที่ต้องการแล้ว ผู้สอนจะต้องเตรียมประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่ต้องการ

2) การนำเสนอกรณีศึกษา ผู้สอนอาจเป็นผู้นำเสนอกรณีศึกษา หรืออาจใช้เรื่องจริงจากผู้เรียนเป็นกรณีศึกษาก็ได้ วิธีการนำเสนอทำได้หลายวิธี เช่น การพิมพ์เป็นข้อมูลมาให้ผู้เรียนอ่าน การเล่ากรณีศึกษาให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อ เล่น สไลด์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ หรืออาจให้ผู้เรียนแสดงเป็นละครหรือบทบาทสมมุติก็ได้

3) การศึกษากรณีศึกษาและการอภิปราย ผู้สอนควรแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยและให้เวลาอย่างเพียงพอในการศึกษากรณีศึกษาและคิดหาคำตอบ แล้วจึงร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มและนำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่ม เป็นการแลกเปลี่ยนกัน ผู้สอนพึงตระหนักว่าการสอนโดยใช้กรณีศึกษา มิได้มุ่งที่คำตอบใดคำตอบหนึ่ง ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดอย่างชัดเจนแน่นอน

สุดารัตน์ วงศ์จุลชาติ (2564) ระบุการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ขั้นเตรียม แนะนำวิธีการศึกษากรณี จดมุ่งหมาย ปัญหาที่ต้องตอบคำถาม แบ่งกลุ่มย่อย 5-7 คน
- 2) ขั้นเสนอกรณีศึกษา ผู้สอนใช้สื่อประกอบ เช่น เอกสาร (กรณีศึกษา) รูปภาพหรือวีดิทัศน์
- 3) ขั้นวิเคราะห์ ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย ระดมสมอง รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษา
- 4) ขั้นสรุป ผู้เรียนทั้งชั้นร่วมกับผู้สอนอภิปรายหาข้อสรุป
- 5) ขั้นประเมิน ผู้สอนประเมินการตอบคำถาม การสังเกตการร่วมสนทนา การรายงาน การทำงานกลุ่ม

จากข้อมูลทางวิชาการข้างต้น ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานไปสังเคราะห์ร่วมกับงานวิจัยที่ผ่านมาในลำดับต่อไป

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

เพื่อให้ได้เครื่องมือและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 แหล่งข้อมูล รายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 อัญญาพร สุนทรพันธ์ (2559) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการประยุกต์ความรู้ชีววิทยาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบทั่วไป 3) เพื่อศึกษาความสามารถในการประยุกต์ความรู้ชีววิทยาหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐาน 4) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการประยุกต์ความรู้ชีววิทยาของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณี

ตัวอย่างเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐาน จำนวน 50 คน และกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบทั่วไป จำนวน 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.62 แบบวัดการประยุกต์ความรู้ชีววิทยาที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.63 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาเท่ากับ 25.92 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 60 และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการประยุกต์ความรู้ชีววิทยาเท่ากับ 14.74 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.19 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 2 ชนิด อินทกนก (2560) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานร่วมกับการใช้คำถามแบบสืบสอบ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ 1) ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์ ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานร่วมกับการใช้คำถามแบบสืบสอบ และกลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนการสอนทั่วไป 2) เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานร่วมกับการใช้คำถามแบบสืบสอบก่อนและหลังเรียน 3) เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานร่วมกับการใช้คำถามแบบสืบสอบกับนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนการสอนทั่วไป กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานร่วมกับการใช้คำถามแบบสืบสอบ และกลุ่มเปรียบเทียบเรียนด้วยการเรียนการสอนทั่วไป มีการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ และ 2) แบบวัดเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติทดสอบ t-test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเจตคติต่อวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเจตคติต่อวิทยาศาสตร์หลังเรียนไม่แตกต่างกับกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 3 เกศรา คณหา และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายน่ารู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่องกฎหมายน่ารู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) ศึกษาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนของมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 43 คน โรงเรียนทวิธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องกฎหมายน่ารู้ 3) แบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหา 4) แบบสังเกตคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ และ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายน่ารู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .052. ทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายน่ารู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 3.คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง 4.ความคิดเห็นของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เรื่องที่ 4 สณิสริ อินอุ้นโชติ และคณะ (2564) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/13 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัด

เขมากริตาราม จำนวน 21คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการจัดเรียนรู้มี 4ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการขั้นจุดประกายความสนใจ ขั้นลงมือปฏิบัติ และขั้นนำเสนอผลงาน และ 2)ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของกลุ่มเป้าหมายหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.45$ S.D.=0.84)

สรุปการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ อัญญาพร สุคนธ์พันธ์, (2559) ชนิด อินทะกนก, (2560) เกศรา คนทา และอรพิน ศิริสัมพันธ์, (2560) สัญสิริ อินอุ่นโชติ และคณะ (2564) ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน หมายถึง การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ ในการแก้ปัญหาแต่ละขั้นตอน การคิดสะท้อนกลับ ร่วมกันแก้ปัญหาและนำเสนอรายงาน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์และความคงทนการเรียนรู้ มีองค์ประกอบทั้งหมด 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดกรณีศึกษา ขั้นที่ 2 แบ่งกลุ่มวิเคราะห์กรณีศึกษา ขั้นที่ 3 ระดมสมอง ขั้นที่ 4 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ขั้นที่ 5 ระบุผลการศึกษา ขั้นที่ 6 แลกเปลี่ยนผลลัพธ์การเรียนรู้ ขั้นที่ 7 ระบุสิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อนำไปใช้ ขั้นที่ 8 สรุปความรู้

จากข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยที่ผ่านมาผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานร่วมกับเอกสารทางวิชาการข้างต้น ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

เกศรา คนทา และ อรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560)	สุนนา จันทราช และ กรรวัฒน์ สกลคฤหเดช (2562)	สุดารัตน์ วงศ์จุลชาติ (2564)	ผลการสังเคราะห์ ขั้นตอนการสอนที่ใช้ใน งานวิจัย
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม	ขั้นที่ 1 การเตรียม การก่อนการสอน	ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม	ขั้นที่ 1 กำหนด กรณีศึกษา
ขั้นที่ 2 ขั้นการ นำเสนอกรณีศึกษา	ขั้นที่ 2 การนำเสนอ กรณีศึกษา	ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอ กรณีศึกษา	ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ กรณีศึกษา
ขั้นที่ 3 ขั้นการ วิเคราะห์	ขั้นที่ 3 การศึกษากรณี ศึกษาและการอภิปราย	ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์	ขั้นที่ 3 ผู้เรียนร่วมกัน อภิปรายภายในกลุ่ม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เกศรา คนทา และ อรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560)	สุนนา จันทราช และ กรวิวัฒน์ สกลคฤหเดช (2562)	สุตารัตน์ วงศ์จุลชาติ (2564)	ผลการสังเคราะห์ ขั้นตอนการสอนที่ใช้ใน งานวิจัย
ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและ ประเมิน		ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป	ขั้นที่ 4 ผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันอภิปรายคำตอบ
		ขั้นที่ 5 ขั้นประเมิน	ขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการ แก้ปัญหาและประเมินผล

จากตารางที่ 4 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน พบว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ประกอบด้วย 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 กำหนดกรณีศึกษา ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษา ขั้นที่ 3 ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม ขั้นที่ 4 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ และขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประเมินผล

จากผลการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในตารางที่ 3 และผลการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานในตารางที่ 4 ผู้วิจัยได้นำผลการสังเคราะห์ดังกล่าวมาสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้ได้ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะ (คณะกรรมการ อิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562; พิมพ์ เดชะคุปต์, 2563; วิษณุภาค เรืองนาถ, 2563)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดย ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (เกศรา คนทา และอรพิน ศิริ สัมพันธ์, 2560; สุนนา จันทราช และกรวิวัฒน์ สกล คฤหเดช, 2562; สุตารัตน์ วงศ์จุลชาติ, 2564)	ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดย ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน
ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม	ขั้นที่ 1 กำหนดกรณีศึกษา	ขั้นที่ 1 ตั้งคำถามจาก กรณีศึกษา

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะ (คณะกรรมการ อิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562; พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2563; วิษณุภาค เรืองนาค, 2563)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดย ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (เกศรา คณา และอรพิน ศิริ สัมพันธ์, 2560; สุมนา จันทร์ราช และกรรวิวัฒน์ สกล คฤหเดช, 2562; สุตาร์ตัน วงศ์จุลชาติ, 2564)	ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดย ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน
ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และปฏิบัติ	ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษา	ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษา และสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
ขั้นที่ 3 อภิปรายและ ประยุกต์ใช้	ขั้นที่ 3 ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย ภายในกลุ่ม	ขั้นที่ 3 รวมพลังอภิปราย เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน
ขั้นที่ 4 นำเสนอและสะท้อน คิด	ขั้นที่ 4 ผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันอภิปรายคำตอบ	ขั้นที่ 4 นำเสนอผลการ อภิปรายโดยใช้ทักษะการ สื่อสาร เทคโนโลยี และ สะท้อนคิด
ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้	ขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการ แก้ปัญหาและประเมินผล	ขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการ แก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่

จากตารางที่ 5 ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน พบว่ามี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งคำถามจากกรณีศึกษา ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นที่ 3 รวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ขั้นที่ 4 นำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะการสื่อสาร เทคโนโลยี และสะท้อนคิด และ ขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษา

วัชรพร กิจโป (2556) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา หมายถึง คะแนนความสามารถของผู้เรียนในการเรียนสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งวัดได้จากคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ศศิตา ชุณห์โชติอนันต์ (2564) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา หมายถึง ผลจากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการได้ฝึกฝนสั่งสอน ในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่ได้พัฒนาขึ้นตามลำดับขั้นตามความมุ่งหมายของหลักสูตรในวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

กล่าวโดยสรุป ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา หมายถึง คะแนนความสามารถของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ อันเป็นผลมาจากระบวนการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาสุขศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้ คือการนำเสนอข้อความที่แสดงว่าผู้เรียนต้องรู้อะไร ต้องทำอะไรได้ในรูปของการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ (Mager, 1975) เสนอว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องเป็นข้อความที่ระบุชัดเจน เฉพาะเจาะจงว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ในภายหลังการเรียนการสอนเสร็จสมบูรณ์ และใช้จุดประสงค์นี้เป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้เข้าใจตรงกันว่าเป้าหมายของการเรียนการสอนคืออะไร ดังนั้น จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาสุขศึกษาจึงเปรียบเสมือนแนวทางให้ผู้สอนได้จัดและดำเนินการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายที่วางไว้อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้ผู้สอนได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิมหรือไม่อย่างไร (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับ (เกษแก้ว เสียงเพราะ, 2561) ที่ได้อธิบายว่าการระบุพฤติกรรมของผู้เรียนตามที่คุณสอนคาดหวังให้เกิดขึ้นหรือจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาก็เปรียบเสมือนเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้สอนและดำเนินการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้ผู้สอนได้จัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้หลักในการดูแล ส่งเสริม และ ป้องกันสุขภาพของตนเอง และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ สุขศึกษาจะบรรลุเป้าหมายได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพของ ผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1) พฤติกรรมด้านความรู้ทางสุขภาพ (Health knowledge behavior) หมายถึง การที่ ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสุขศึกษามากขึ้นและถูกต้อง เช่น ผู้เรียนสามารถอธิบาย การดูแลสุขภาพตนเอง รู้จักการรักษาความสะอาดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อธิบายการป้องกันโรคได้ เป็นต้น เมื่อผู้เรียนได้รับความรู้ ผู้เรียนก็จะมีแนวทางในการดูแลสุขภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) พฤติกรรมด้านเจตคติทางสุขภาพ (Health attitude behavior) หมายถึง การที่ผู้เรียนมี เจตคติ ทศนคติ ความเชื่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่อเรื่องสุขภาพดีขึ้นกว่าเดิม เช่น หลังการสอนเรื่องโทษ ของบุหรี่แล้ว ผู้เรียนขอร้องให้ผู้ปกครองเลิกสูบบุหรี่หรือรังเกียจผู้สูบบุหรี่ เป็นต้น

3) พฤติกรรมด้านการปฏิบัติทางสุขภาพ (Health practice behavior) หมายถึง การที่ผู้เรียน ได้กระทำหรือมีความสามารถในการเชิงปฏิบัติในเรื่องสุขภาพอย่างถูกต้องเหมาะสม และสม่ำเสมอจน กลายเป็นอุปนิสัย เช่น หลังการสอนเรื่องโทษของบุหรี่แล้ว ผู้เรียนไม่สูบบุหรี่หรือเลิกบุหรี่ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาสุขศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ เจตคติ และการ ปฏิบัติที่ถูกต้องในเรื่องสุขภาพและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพที่ดีขึ้น

3.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาสุขศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค รวมถึงความปลอดภัยในชีวิต ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 มีตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการ สร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค รวมถึงความปลอดภัยในชีวิต ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่เกี่ยวข้อง

สาระ/มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	จำนวนคาบ
สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตของมนุษย์ ตัวชี้วัด พ 1.1 ม.3/3 วิเคราะห์สื่อโฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น	2
สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วย และการตายของคนไทย	3
สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/1 วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพและแนวทางป้องกัน ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุ	1 2

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่เกี่ยวข้อง พบว่า สาระ / มาตรฐาน / ตัวชี้วัด และจำนวนคาบของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ พบว่า มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ ทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 คาบเรียน

ดังนั้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 โดยจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ครบทั้ง 4 ตัวชี้วัด และใช้เวลาทั้งสิ้น 8 คาบเรียน

3.4 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

3.4.1 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์

การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ มีนัยวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2556) ได้ให้ความหมายของการวัดไว้ว่า คือ กระบวนการกำหนดตัวเลขให้แก่สิ่งต่าง ๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ การวัดจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการวัด เครื่องมือที่ใช้วัด การแปลผลและการนำไปใช้ ส่วนการประเมินผล คือ กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน การประเมินผล จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “คุณค่า” ของสิ่งต่าง ๆ การประเมินสิ่งใดก็ตามจะต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลจากการวัด 2) เกณฑ์ที่ตั้งไว้ และ 3) การตัดสินคุณค่า

โชติกา ภาษีผล (2559) ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ การตัดสินผลการเรียนตามตัวชี้วัด และประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน จากการรวบรวม เรียบเรียง ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้า และจุดเด่นจุดด้อยทางการเรียนของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ คือ กระบวนการตัดสินสิ่งต่าง ๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ โดยมีเกณฑ์หรือมาตรฐานมาเปรียบเทียบกับตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้น

3.4.2 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาสุขศึกษา

จินตนา สราญุทธพิทักษ์ (2565) ได้อธิบายว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษา ไว้ดังนี้

1) การประเมินผลด้านความรู้ (Health Knowledge Behavior) เป็นการวัดผลในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาโดยใช้กระบวนการทางสมองในการจดจำทำความเข้าใจวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการเรียนรู้ในบทต่าง ๆ ซึ่งการประเมินด้านความรู้มีวิธีการวัดที่หลากหลาย และง่ายกว่าพฤติกรรมด้านอื่น เช่น การใช้แบบทดสอบหรือข้อสอบเพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถในความรู้หรือความคิดออกมา

2) การประเมินผลด้านเจตคติ (Health Attitude Behavior) เป็นการจุดประสงค์จากพฤติกรรมภายในที่ผู้เรียนแสดงออกมาด้านอารมณ์ความรู้สึก ที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียนด้านที่ผู้เรียนจะแสดงเจตคติที่ได้ออกมาได้นั้น ครูต้องถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ ที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเจตคติที่ดีขึ้นโดยการวัดเจตคติสามารถวัดได้หลากหลายรูปแบบ คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนา ซึ่งเป็นวิธีง่ายต่อการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ยังสามารถใช้วัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ในการวัดเจตคติทางด้านสุขภาพได้ด้วย

3) การประเมินผลด้านการปฏิบัติ (Health Practice Behavior) เป็นการวัดจุดประสงค์ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน การประเมินผลด้านการปฏิบัติเป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติงานโดยมุ่งวัด 2 ประเด็น ได้แก่ กระบวนการปฏิบัติ (Process) และ

ผลงาน (Product) ที่ผู้เรียนกระทำและแสดงออก เช่น การเลือกบริโภคอาหาร และการดูแลสุขภาพ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การออกกำลังกาย การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสุขภาพ การเล่นเกม การเล่นเกมกีฬาชนิดต่าง ๆ เป็นต้น โดยใช้แบบวัดการปฏิบัติแบบสำรวจ (Check list) แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal Record) และแบบประเมินตนเอง (Self - Appraisal)

3.4.2.1 การประเมินผลด้านความรู้

การวัดจุดประสงค์ทางด้านความรู้มุ่งวัดความสามารถของผู้เรียนในด้านการใช้สมองหรือการใช้ความคิด ซึ่งมีพัฒนาการด้านความคิดอยู่ 6 ชั้น (ศิริชัย กาญจนวาสี, (2556); โชติกา ภาชีผล, (2559) และ จินตนา สรายุทธพิทักษ์, (2565) สำหรับคำกริยาที่ใช้แสดงพฤติกรรมหรือบ่งการกระทำทางด้านความรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) สำหรับนำไปเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนนั้นมีเป็นจำนวนมากด้วยกัน คำกริยาเหล่านี้จะช่วยทำให้ผู้สอนสามารถจะประเมินความรู้ได้ชัดเจนและถูกต้องแน่นอน แต่ผู้สอนจะต้องทราบและสามารถประยุกต์ให้ได้ว่ากิจกรรมหรือการกระทำในลักษณะใดที่นำมาใช้ประเมินผลความรู้ประเภทนั้น ๆ ได้ ต่อไปนี้เป็นการยกตัวอย่างคำกริยาที่ใช้แสดงพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งแยกตามระดับความรู้หรือความคิดทั้ง 6 ชั้น โดยเรียงลำดับความซับซ้อนจากง่ายไปสู่ยาก ดังนี้

- 1) ความจำ (Remembering) เช่น

1.1) บอก	1.2) เล่า	1.3) ชี้
1.4) ระบุดู	1.5) จำแนก	1.6) ท่อง
- 2) ความเข้าใจ (Understanding) เช่น

2.1) อภิปราย	2.2) อธิบาย	2.3) แปล
2.4) ขยายความ	2.5) แยกแยะ	2.6) รายงาน
2.7) สรุปความ	2.8) ยกตัวอย่างความ	2.9) วิวิจารณ์
- 3) การนำไปใช้ (Applying) เช่น

3.1) ตีความ	3.2) แปล	3.3) ประยุกต์
3.4) แก้ไข	3.5) สาธิต	3.6) ฝึกปฏิบัติ
3.7) แสดงละคร	3.8) แสดงให้เห็น	3.9) ปฏิบัติ
3.10) กำหนด	3.11) ร่าง (บรรยายสั้นๆ)	3.12) คำนวณ

- 4) การวิเคราะห์ (Analysing) เช่น

4.1) วิเคราะห์	4.2) แบ่ง แยก จำแนก	4.3) แสดงความต่าง
4.4) ประเมิน	4.5) ทดสอบ	4.6) ทดลอง
4.7) คำนวณ	4.8) เปรียบเทียบ	4.9) วิจารณ์
4.10) ตรวจสอบ	4.11) ไต่แย้ง	4.12) ตั้งคำถาม
- 5) การประเมินค่า (Evaluating) เช่น

5.1) ตัดสินใจ	5.2) ประเมิน	5.3) ให้ค่า
5.4) เปรียบเทียบ	5.5) เลือก	5.6) คัดคะแนน
5.7) ปรับปรุง	5.8) ให้นำหนัก	5.9) วินิจฉัย
- 6) การสร้างสรรค์ (Creating) เช่น

6.1) สร้าง	6.2) จัด	6.3) ดัดแปลง
6.4) ปรับปรุง	6.5) แก้ไข	6.6) ทำใหม่
6.7) ออกแบบ	6.8) คิดริเริ่ม	6.9) เรียบเรียง

3.4.2.2 การประเมินผลด้านเจตคติ

การวัดจุดประสงค์ทางด้านเจตคติมุ่งวัดพฤติกรรมทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึกเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน สำหรับคำกริยาที่ใช้แสดงพฤติกรรมทางด้านเจตคติหรือจิตพิสัย (Affective Domain) เพื่อนำไปใช้เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ระดับ (ศิริชัย กาญจนวาสี, (2556); โชติกา ภาชีผล, (2559) และ จินตนา สรายุทธพิทักษ์, (2565) พร้อมทั้งตัวอย่างดังต่อไปนี้

- 1) การรับรู้ (Receiving) เช่น

1.1) รับฟัง	1.2) ยอมรับ	1.3) คัดเอาไว้
1.4) สะสม	1.5) รู้สึก	1.6) ติดตาม
- 2) การตอบสนอง (Responding) เช่น

2.1) ยินยอม	2.2) เห็นด้วย	2.3) ตอบรับ
2.4) ส่งเสริม	2.5) ชักชวน	2.6) อาสา
- 3) การเห็นคุณค่า (Valueing) เช่น

3.1) สาธิต	3.2) ให้เหตุผล	3.3) ไต่แย้ง
3.4) เสนอ	3.5) ช่วยเหลือ	3.6) สนับสนุน
- 4) การจัดระบบ (Organization) เช่น

4.1) จัดแจง	4.2) ปรับปรุง	4.3) ทำให้สมบูรณ์
-------------	---------------	-------------------

- 4.4) เปรียบเทียบ   4.5) วางหลักเกณฑ์   4.6) ให้ความหมาย
- 5) การสร้างนิสัย (Characterization) เช่น
- 5.1) เปลี่ยนแปลง   5.2) ต่อเติม   5.3) ต้านทาน
- 5.4) ปฏิบัติตาม   5.5) แสดงท่าทาง   5.6) เรียบเรียงใหม่

วิธีการวัดและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลด้านเจตคติ

เจตคติเป็นการวัดมีลักษณะเป็นนามธรรมและเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิด รวมทั้งอารมณ์หรือพฤติกรรมทางด้านจิตใจ ยิ่งกว่านั้นยังเป็นการยากที่จะตัดสินได้ว่าอะไรคือความเชื่อหรือความรู้สึกที่แท้จริงของผู้เรียน และความเชื่อนั้นจะถูกหรือผิด อีกประการหนึ่งความรู้และเจตคติของคนเราก็มีความสัมพันธ์กันอยู่มากเหมือนกัน เช่น ถ้าผู้เรียนได้รับความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสม ผู้เรียนอาจมีเจตคติออกมาดี (positive attitude) ตรงกันข้ามถ้าผู้เรียนขาดความรู้หรือได้รับความรู้ที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม ผู้เรียนก็อาจมีเจตคติออกมาไม่ดี (negative attitude) เนื่องจากความรู้และเจตคติมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน ผู้สอนจึงสามารถนำเอาวิธีการที่ใช้วัดความรู้ไปใช้วัดเจตคติได้ด้วย แต่ก็มีข้อจำกัดหรือข้อควรคำนึงอยู่บ้าง เช่น ในการทดสอบโดยใช้ข้อเขียนไม่ว่าจะเป็นแบบอัตนัยหรือปรนัยก็ตาม ผู้เรียนย่อมมีโอกาสดูคำตอบที่ดีและถูกต้องลงไปได้ให้ผู้สอนตรวจได้โดยไม่อาจรับประกันได้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากใจจริงหรือเป็นความรู้สึกที่แท้จริงของผู้เรียน เพราะผู้เรียนอาจทราบว่าจะอะไรคือเจตคติที่ดีที่ผู้สอนต้องการรวมทั้งผู้เรียนก็อาจต้องการได้คะแนนดี ๆ หรือเพื่อเอาใจผู้สอนอีกด้วย ดังนั้น แบบสอบถามในการวัดเจตคติทั่วไปจึงไม่นิยมให้ผู้ที่ถูกถามเขียนชื่อลงไปด้วย ตามปกติแล้วการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนาหรือการซักถาม รวมทั้งการวัดเชิงสถานการณ์ย่อมเป็นวิธีการที่ใช้วัดเจตคติได้ดีพอสมควร นอกจากนั้นผู้สอนอาจใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วัดเจตคติทางด้านสุขภาพของนักเรียนได้อีกด้วย

3.4.2.3 การประเมินผลด้านการปฏิบัติ

การวัดจุดประสงค์ทางการปฏิบัติมุ่งวัดความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติหรือการทำการกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับคำกริยาที่ใช้แสดงพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติหรือทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เพื่อนำไปใช้ในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสามารถแบ่งออกได้ 5 ระดับ (ศิริชัย กาญจนวาสี, (2556); โซติกา ภาชีผล, (2559) และ จินตนา สรายุทธพิทักษ์, (2565) ดังต่อไปนี้

- 1) ระดับพัฒนาการทางด้านการปฏิบัติ 5 ขั้น
  - 1.1 รับรู้รูปแบบ
  - 1.2 ปฏิบัติตามแบบ

1.3 ปฏิบัติงานด้วยตนเอง

1.4 ปฏิบัติงานอย่างชำนาญ

1.5 ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์

2) คำกริยาที่บ่งบอกการกระทำ คำเหล่านี้ที่ใช้เขียนรวมกันได้โดยไม่ต้องแยกตามระดับพฤติกรรม เช่น ทำ กระทำ ปฏิบัติ ดัดแปลง ฝึก สร้าง ประดิษฐ์ ก่อ ประกอบ ถอด ตัด ต่อ ออกแบบ เปลี่ยน ร่าง ผสม แก้ไข ใส่ ใช้ ปรับ แต่ง ใส่ ฯลฯ

วิธีการวัดและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลด้านการปฏิบัติ

การปฏิบัติหรือทักษะพิสัยเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว โดยใช้กล้ามเนื้อหรืออวัยวะอื่น ๆ ของร่างกาย การวัดพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติงานจึงเป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติงานและการวัดผลงาน โดยมุ่งวัดใน 2 ประเด็น ได้แก่ วิธีปฏิบัติ เช่น เทคนิคหรือความชำนาญในการปฏิบัติงานและการวัดผลงาน เช่น ปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยหรือไม่ ปริมาณและคุณภาพของงานเป็นอย่างไร นอกจากนี้เนื่องจากความรู้กับการปฏิบัติย่อมมีความสัมพันธ์กันบ้างเสมอไม่มากก็น้อย ดังนั้น ในการวัดการปฏิบัติและทักษะก็อาจใช้วิธีการต่าง ๆ สำหรับวัดความรู้มาใช้ วัดได้เช่นเดียวกับแบบสอบถามเพื่อใช้วัดเจตคติเหมือนกัน แต่มีข้อจำกัดหรือข้อควรคำนึงในการทดสอบโดยใช้ข้อเขียนอยู่บ้าง เช่นเดียวกันว่าผู้เรียนอาจจะเขียนสิ่งที่ตนเองไม่ได้ปฏิบัติและไม่มีทักษะลงไปได้ โดยผู้สอนเองก็ไม่มีทางที่จะทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องการวัดการปฏิบัตินี้ แบบสำรวจรายการ (Check list) แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal record) และแบบประเมินด้วยตนเอง (Self-appraisal) ผู้สอนก็สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมืออีกพวกหนึ่งซึ่งจะช่วยวัดการปฏิบัติของผู้เรียนชั้นประถมได้ดีกว่าชั้นมัธยม แต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ของผู้เรียนที่จะเขียนลงไปอีกเช่นเดียวกัน โดยปกติแล้วการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนา หรือการซักถามก็อาจเป็นวิธีการที่สังเกตหรือติดตามผู้เรียนว่าได้นำวิธีการป้องกันโรคนั้นไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันจริงหรือไม่ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเป็นการประเมินผู้เรียน 3 ด้าน ทั้งด้านความรู้ ด้านเจตคติและด้านการปฏิบัติด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดการกระทำบ้างชี้ว่าผู้เรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อเป็นตัวช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินผลในแต่ละด้านได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และสิ่งที่สำคัญในการวัดและประเมินผลทางการเรียนสุขศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพของผู้เรียนและการที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 แหล่งข้อมูล รายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 ขยาภรณ์ เค้านา (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลชิปปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดล ชิปปา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา เรื่อง สารเสพติดผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มกับจำนวนร้อยละ 80 ของนักเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา เรื่อง สารเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดล ชิปปา 3) เพื่อศึกษาเจตคติต่อวิชาสุขศึกษา เรื่อง สารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลชิปปา 4) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนวิชาสุขศึกษา เรื่อง สารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดล ชิปปา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสมุทรปราการที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 50 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดล ชิปปา 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.29–0.71 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22–0.65 มีความเที่ยงเท่ากับ 0.98 3) แบบวัดเจตคติจำนวน 20 ข้อ มีความเที่ยงเท่ากับ 0.95 ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดล ชิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนมากกว่า ร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดล ชิปปา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาสุขศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดล ชิปปา อยู่ในระดับมากที่สุด 4. นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาสุขศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดล ชิปปา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 2 วิไลวรรณ ศิริอรณ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิง

วิพากษ์หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 32 คน และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 8 แผน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการคิดเชิงวิพากษ์ ระยะเวลาในการวิจัย 8 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้วยค่าที่ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการคิดเชิงวิพากษ์หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 3 ไอริน วัฒนพานิช (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเรื่องสารเสพติดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาเรื่องสารเสพติดด้วยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนแบบห้องเรียนกลับด้านกับกลุ่มควบคุมที่สอนแบบวิธีปกติ (บรรยาย) 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกห้องเรียน 2 ห้องที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่สอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (30 คน) และกลุ่มควบคุมที่สอนแบบวิธีปกติ (30 คน) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา จำนวน 4 แผน 2) สื่อเรียนรู้ออนไลน์ 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติและพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด 4) แบบสอบถามความพึงพอใจวิเคราะห์ ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ (Dependent samples t-test, Independent samples t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) หลังการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เจตคติและพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด

แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) หลังการทดลองกลุ่มทดลองที่สอนแบบห้องเรียนกลับด้านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เจตคติและพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านอยู่ในระดับมาก

เรื่องที่ 4 กิตติภพ กุลฐิติโชติ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้กระบวนการชี้แนะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของนักเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้กระบวนการชี้แนะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของนักเรียนมัธยมศึกษา วิธิดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 70 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชี้แนะ จำนวน 35 คน และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้กระบวนการชี้แนะ จำนวน 8 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้องรวม 0.89 และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เจตคติและการปฏิบัติและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.94, 1.00, 0.89 และ 0.98 ค่าความเที่ยง 0.81, 0.83, 0.80 และ 0.81 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 8 สัปดาห์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้วยค่าที่ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เจตคติการปฏิบัติและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เจตคติการปฏิบัติและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เจตคติการปฏิบัติและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรื่องที่ 5 Sato, Kataoka, McKay & Izumi (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสอนเพศศึกษาในประเทศญี่ปุ่น: โดยการสะท้อนจากครูสุขศึกษาชาวญี่ปุ่น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายประสบการณ์ของครูสุขศึกษาที่สอนเพศศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศญี่ปุ่น วิธีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบเชิงคุณภาพและเชิงพรรณนา และนำการออกแบบกรณีศึกษามาใช้ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูที่สอนสุขศึกษา 5 คน (ชาย 4 คนและหญิง 1 คน) ซึ่งมีประสบการณ์ด้านเพศศึกษา ใช้วิธีเปรียบเทียบค่าคงที่ในการวิเคราะห์และตีความข้อมูล การวิเคราะห์เฉพาะเรื่องส่งผลให้เกิดสามรูปแบบ : (ก) ความจำเป็นในการสอนเพศศึกษาอย่าง

ครอบคลุม (ข) การเปลี่ยนการสอนจากตัวต่อตัวเป็นการศึกษาออนไลน์ และ (ค) ความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพในเรื่องเพศศึกษา ประสบการณ์ที่บรรยายในแต่ละหัวข้อระบุว่าครูสุขศึกษาของญี่ปุ่นควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนนักเรียนจากภูมิหลังทางวิชาการ สังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายในชั้นเรียนเพศศึกษา เพื่อเพิ่มพูนทั้งการสอนและการเรียนรู้

เรื่องที่ 6 Nygård (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเรียนรู้ความฉลาดรู้รอบด้านของครูสุขศึกษา โดยได้อธิบายถึงวิธีที่ครูสุขศึกษาของฟินแลนด์ได้สะท้อนถึงความคิดเห็นของพวกเขาเกี่ยวกับความฉลาดรู้หลายด้านและแนวทางการสอนที่พวกเขาใช้ใน การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบบรรยาย กลุ่มตัวอย่างคือ ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 8 คน การวิเคราะห์การเชื่อมต่อถูกใช้เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความคิดเห็นและแนวทางปฏิบัติของครู ผลการวิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมการศึกษาพิจารณาว่าการส่งเสริมพหุอักษรเป็นส่วนหนึ่งของงานของตนในฐานะครูสุขศึกษา และพวกเขาได้นำการสอนเรื่องพหุความรู้ไปใช้ในหลากหลายวิธี เช่น มอบหมายงานการหาข้อมูลและการผลิต หรือโดยการสร้างเกมเล่นตามบทบาท อย่างไรก็ตามผลการศึกษาเผยให้เห็นความตึงเครียดระหว่างการสอนการรู้หนังสือตามความจำเป็นและการส่งเสริมการรู้หนังสือหลายเล่มที่เน้นหลักสูตร ตลอดจนแนวทางปฏิบัติในการสอนทั่วไปและแบบใหม่ อย่างดีที่สุด การไตร่ตรองถึงความตึงเครียดเหล่านี้อาจเป็นก้าวอย่างก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางวิชาชีพ

สรุปการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ ชยาภรณ์ เค้าंना, (2561); วิไลวรรณ ศิริอรธ, (2562); ไอริน วัฒนพานิช, (2562); กิตติภพ กุลฐิติโชติ, (2565); Sato, Kataoka, McKay & Izumi, (2021); Nygård, (2021); ผู้วิจัยสามารถได้วิเคราะห์ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา หมายถึง คะแนนความสามารถของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ซึ่งสามารถประเมินได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (ความรู้) จิตพิสัย (เจตคติ) และทักษะพิสัย (การปฏิบัติ) ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษา ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุศึกษา

ผู้วิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุศึกษา		
	ความรู้	เจตคติ	การปฏิบัติ
1. ชยาภรณ์ เค้านา (2561)	แบบทดสอบวัดความรู้ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ	แบบสอบแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ	-
2. วิไลวรรณ ศิริอรธร (2562)	แบบทดสอบวัดความรู้ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ	แบบวัดเชิง สถานการณ์แบบ ปรนัย 4 ตัวเลือก 20 ข้อ	แบบวัดเชิงสถานการณ์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก 20 ข้อ
3. ไอริน วัฒนพานิช (2562)	แบบทดสอบวัดความรู้ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ	แบบสอบแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 ข้อ	แบบสอบแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติ เป็นประจำ ปฏิบัติ บ่อยครั้ง ปฏิบัติ บางครั้ง ไม่เคยปฏิบัติ
4. กิตติภพ กุลฐิติโชติ (2565)	แบบทดสอบวัดความรู้ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ	แบบวัดเชิง สถานการณ์แบบ ปรนัย 4 ตัวเลือก 15 ข้อ	แบบวัดเชิงสถานการณ์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก 15 ข้อ
5. Sato, Kataoka, McKay & Izumi (2021)	-	แบบสอบแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 6 ข้อ	แบบสอบแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 6 ข้อ

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ผู้วิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสู่ศึกษา		
	ความรู้	เจตคติ	การปฏิบัติ
6. Nygård (2021)	-	แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ข้อ	-
ผลการสังเคราะห์	แบบทดสอบวัดความรู้ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก	แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ	แบบวัดเชิงสถานการณ์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

จากตารางที่ 7 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสู่ศึกษา จำนวน 6 เรื่อง พบว่ามีงานวิจัยจำนวน 3 เรื่องที่วัดและประเมินผลด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติครบ 3 ด้าน ได้แก่ (วิไลวรรณ ศิริอรธ, 2562; ไอริน วัฒนพานิช, 2562 และกิตติภพ กุลฐิติโชติ, 2565) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์แบบปรนัย 4 ตัวเลือก, แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า และแบบวัดเชิงสถานการณ์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสู่ศึกษาที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ใช้แบบวัดชนิด 4 ตัวเลือก เนื่องจากมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน ด้านเจตคติใช้แบบวัดเชิงสถานการณ์ 4 ตัวเลือก เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยจึงใช้แบบวัดเชิงสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และด้านปฏิบัติใช้แบบวัดมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ เนื่องจากสามารถวัดได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

4. แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อ

4.1 ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ

สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2560) ได้ระบุแนวคิดการรู้เท่าทันสื่อไว้ว่า “รู้ทันสื่อ” เป็นทักษะและความสามารถในการ “ใช้สื่ออย่างรู้ตัว ใช้สื่ออย่างตื่นตัว สร้างสรรค์สื่อได้” โดยสามารถเข้าถึงสื่อที่หลากหลาย วิเคราะห์ประเมินคุณภาพ คุณค่า ความน่าเชื่อถือ ผลกระทบของสื่อได้ กลั่นกรองเลือกสรร ใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว ร้องเรียนให้มีการแก้ไขเมื่อได้รับผลกระทบโดยตรง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2563) ได้ให้ความหมายของ การรู้เท่าทันสื่อว่า การที่ไม่หลงเชื่อเนื้อหาที่ได้อ่าน ได้ยิน ได้ฟัง แต่สามารถคิด วิเคราะห์ สงสัย และรู้จักตั้งคำถามว่า สิ่งนั้นจริงหรือไม่จริง ใครเป็นคนให้ข้อมูลเขาต้องการสื่ออะไร หรือมีจุดมุ่งหมายแอบแฝงหรือไม่

ธนกร ศรีสุขใส (2565) ได้ให้ความหมายของ การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) หมายถึง การรู้จัก เข้าใจและรู้ถึงผลกระทบของสื่อที่มีต่อชีวิตของผู้คนและสังคม ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ จึงหมายถึง ความสามารถหรือทักษะในการวิเคราะห์ อธิบาย ทำความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของสื่อ และสามารถประเมินผลกระทบของสื่อที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วย

กล่าวโดยสรุป การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อที่ได้รับเพื่อให้สามารถตีความนัยยะแฝงโดยไม่ถูกหลอกหรือถูกครอบงำ แล้วสามารถนำมาวิจารณ์ ประเมินค่า และผลิตสื่อนำเสนอเพื่อสื่อสารในรูปแบบของตนเองได้

4.2 องค์ประกอบของการการรู้เท่าทันสื่อ

ปกรณัม ประจันบาน และอนุชา กอนพ่วง (2558) ได้ทำการศึกษาการวิจัยและพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) ทักษะการเข้าถึงสื่อ (Access Skill)
- 2) ทักษะการวิเคราะห์สื่อ (Analyze Skill)
- 3) ทักษะการประเมินสื่อ (Evaluate Skill)
- 4) ทักษะการสร้างสรรค์สื่อ (Create Skill)
- 5) ทักษะการมีส่วนร่วม (Participate Skill)

สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2560) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการรู้เท่าทันสื่อไว้ว่าเป็น สามารถเข้าถึงสื่อที่หลากหลาย วิเคราะห์ประเมินคุณภาพ คุณค่า ความน่าเชื่อถือ ผลกระทบของสื่อ ได้ ถิ่นกรอง เลือกสรรใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว ร้องเรียนให้มีการแก้ไขเมื่อ ได้รับผลกระทบโดยตรง

อนงค์นาถ เก่งตรง (2564) ได้แบ่งองค์ประกอบของของการรู้เท่าทันสื่อ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ทักษะการเข้าถึงสื่อ (Access Skill) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ เข้าใจเนื้อหาของสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถคัดกรองข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานและประโยชน์

2) ทักษะการวิเคราะห์สื่อ (Analyze Skills) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อดี ข้อเสีย และวัตถุประสงค์จากการนำเสนอของสื่อโดยให้เหตุผลสนับสนุนการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล

3) ทักษะการประเมินสื่อ (Evaluate Skills) หมายถึง ความสามารถตีความและแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากสื่อ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจคุณค่าความถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณภาพบนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมและหลักการประชาธิปไตย

4) ทักษะการสร้างสรรค์สื่อ (Create Skills) หมายถึง ความสามารถในการผลิตสื่อที่ผ่านการวางแผนเขียนบทในการนำเสนอความคิดโดยใช้ข้อความ เสียง และภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและจริยธรรม ตรงตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ของสื่อเพื่อแก้ไขและเผยแพร่ข้อมูลได้

5) ทักษะการมีส่วนร่วม (Participate Skills) หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการวิพากษ์ แสดงความคิดเห็น ทำงานร่วมกัน และใช้ประโยชน์จากสื่อของผู้อื่นเพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ ที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและจริยธรรม

ธนกร ศรีสุขใส (2565) ได้แบ่งองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ทักษะในการเข้าถึง คือ ความสามารถในการเข้าถึงต้นตอของสื่อว่าข้อมูลข่าวสารนั้นมาจากไหน การตรวจสอบที่มาจึงเป็นสารตั้งต้นที่จะนำไปสู่ทักษะอื่นๆ ในขั้นตอนต่อไป เพื่อใช้ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact Checking) เพื่อให้ผู้รับสื่อสามารถเข้าใจความหมายที่แท้จริงในสิ่งที่สื่อนำเสนอ

2) ทักษะในการวิเคราะห์ จำเป็นต้องมีความรู้เป็นฐานรองรับ ส่วนจะเป็นองค์ความรู้ระดับไหนขึ้นอยู่กับความสำคัญของระดับการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งจะขอนำเสนอหลักการเบื้องต้นจากการสังเกตและสังเคราะห์จากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนไทย จากการเล่าข่าว จะพบว่ามี การนำเสนอข้อมูลใน 3 ระดับ ประกอบด้วย

2.1) ข้อมูลที่เป็นความเชื่อ ความเห็น (Belief, Opinion) เป็นทัศนคติส่วนบุคคล อาจมีองค์ความรู้หรือหลักวิชาการรองรับหรือไม่ก็ได้ ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด ผู้รับสื่อจึงไม่ควรปักใจเชื่อไปในทางใดทางหนึ่ง โดยเฉพาะการปักใจเชื่อในสิ่งที่สอดคล้องกับความเชื่อดั้งเดิมของตน ย่อมทำให้ตกเป็นเครื่องมือของสื่อโดยง่าย

2.2) ข้อมูลที่เป็นความรู้ (Knowledge) มักมีการอ้างอิงนักวิชาการ นักวิจัย งานวิจัย รวมถึงทฤษฎีต่าง ๆ ทำให้ดูน่าเชื่อถือ และปฏิเสธได้ยาก อย่างไรก็ตาม ต้องยอมรับว่าแม้สิ่งที่เป็ความรู้นั้นก็ยังสามารถถูกหักล้างได้ตลอดเวลา ความรู้บางอย่างอาจจะป็นความจริง (Truth) แต่

ความรู้จำนวนมากมักผันแปร เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ความรู้เก่าถูกแทนที่ด้วยความรู้ใหม่ หากผู้รับสื่อไม่สามารถวิเคราะห์หรือแยกแยะได้ก็จะนำไปสู่การยึดมั่นถือมั่นในความรู้เดิม กลายเป็นการยึดติดซึ่งมีโอกาสนานปลายไปสู่ความขัดแย้ง

2.3) และข้อมูลที่เป็นความจริง (Truth) ถือว่าเป็นข้อมูลอันเป็นที่ยุติไม่สามารถหักล้างได้ ไม่ขึ้นกับกาลเวลา ไม่ต้องมีการถกเถียงกัน

3) ทักษะในการประเมิน เป็นการประเมินทิศทางของผลกระทบของสื่อทั้งทางบวกและทางลบ สื่อหรือข้อมูลข่าวสารนั้นทำให้เกิดประโยชน์หรือโทษกับสังคมอย่างไร ทำให้มีคนเชื่อมากน้อยแค่ไหน เชื่อแล้วผลเป็นอย่างไร สามารถวิเคราะห์ผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมได้มากน้อยแค่ไหน ผู้ที่ได้รับผลกระทบอาจจะมีทั้งระดับปัจเจกบุคคล ชุมชน กลุ่มคน องค์กร หรือระดับชาติ แต่ละระดับได้รับผลกระทบเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ในทางปฏิบัตินั้นการประเมินผลกระทบ และการวิเคราะห์เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายใต้กระบวนการเดียวกัน ทำไปพร้อม ๆ กัน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลองค์ประกอบของการการรู้เท่าทันสื่อจาก 4 แหล่งข้อมูลมาทำการสังเคราะห์ เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่นำไปใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 องค์ประกอบของการการรู้เท่าทันสื่อ

องค์ประกอบ	แหล่งข้อมูล				ผลการสังเคราะห์
	1.ปกรณ ประจันบาน และอนุชา กอนพวง (2558)	2.สถาบันสื่อ เด็กและ เยาวชน (2560)	3.อนงค์นถ เก่งตรง (2564)	4. ธนกร ศรี สุขใส (2565)	
1. การเข้าถึงสื่อ	✓	✓	✓	✓	4
2.การวิเคราะห์สื่อ	✓	✓	✓	✓	4
3.การประเมินสื่อ	✓	✓	✓	✓	4
4.การสร้างสรรคสื่อ	✓	✓	✓		3
5.การมีส่วนร่วม	✓		✓		2
6.การใช้สื่อให้เกิด ประโยชน์		✓			1

จากตารางที่ 8 สรุปได้ว่า การที่บุคคลมีความรู้ความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อที่ได้รับเพื่อให้สามารถตีความนัยยะแฝงโดยไม่ถูกหลอกหรือถูกครอบงำ แล้วสามารถนำมาวิจารณ์ ประเมินค่า และผลิตสื่อนำเสนอเพื่อสื่อสารในรูปแบบของตนเองได้ มี องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเข้าถึงสื่อ 2) การวิเคราะห์สื่อ 3) การประเมินสื่อ 4) การสร้างสรรค์ 5) การมีส่วนร่วม

ซึ่งแต่ละองค์ประกอบสามารถนิยามเชิงปฏิบัติได้ ดังนี้

- 1) การเข้าถึงสื่อ หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถเข้าใจ ความหมายและเนื้อหาของสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การวิเคราะห์สื่อ หมายถึง ความสามารถในการตีความ และตรวจสอบการนำเสนอสื่อได้ อย่างเหมาะสม
- 3) การประเมินสื่อ หมายถึง ความสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาของสื่อไปยังประสบการณ์ของผู้รับสื่อ และตัดสินความถูกต้อง คุณภาพและความเกี่ยวข้องของสื่อได้
- 4) การสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการสร้างสื่อจากการเชื่อมโยงองค์ความรู้และสามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ของสื่อแก้ไขและเผยแพร่ข้อมูลได้
- 5) การมีส่วนร่วม หมายถึง ความสามารถในการมีส่วนร่วมในการวิพากษ์ แสดงความคิดเห็น และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อนำไปสู่การเผยแพร่สื่อในลักษณะต่าง ๆ ได้

4.3 แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ

คณะกรรมการดำเนินโครงการ “คู่มือ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ MIDL เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของผู้เรียน” (2563) ได้กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อดังนี้

- 1) จัดสถานการณ์การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องในการทำงาน หรือการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ จนเกิดผลสำเร็จ
- 2) เตรียมข้อมูล แหล่งข้อมูล สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล ที่มีความหลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ตรวจสอบ และวิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งประเมิน ความน่าเชื่อถือ คุณค่า ประโยชน์ และโทษอย่างสมเหตุสมผล
- 3) เตรียมประเด็นคำถามที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความ คิดเห็น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอภิปรายร่วมกัน ทั้งระหว่าง ผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนด้วยกันเอง
- 4) ส่งเสริมให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับ การสะท้อนคิด และการเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และคุณลักษณะของตนเองรวมทั้งผู้อื่น ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และสร้างสื่อ สารสนเทศที่มีประโยชน์

6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสรรค์ และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีจริยธรรม และรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมือง โดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือ และลิขสิทธิ์ของผลงาน

7) กระตุ้นให้ผู้เรียนนำเสนอสิ่งที่สงสัยหรือประเด็นที่มีความ ไม่แน่ใจ และฝึกให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น อธิบาย หรือสรุปประเด็นอย่างสมเหตุสมผล ระมัดระวังป้องกันไม่ให้เกิดการใช้สื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล เกิดผลเสียต่อตนเอง และผู้อื่น

มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย (2563) ได้กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ ดังนี้

1) สื่อคือสิ่งที่สร้างขึ้น (Media are Constructions) เนื้อหาของสื่อไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น มีการออกแบบ แก่ไข ผลิต ตกแต่ง องค์ประกอบต่างๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการของผู้ผลิตหรือผู้สนับสนุน ดังนั้น เนื้อหาของสื่อส่วนใหญ่จึงมาจากความต้องการของผู้ผลิตที่ต้องการจะนำเสนอสินค้าในทางบวกของตนเอง

2) สื่อมีเป้าหมายทางธุรกิจ/โฆษณา (Media Constructions have Commercial purposes) ส่วนใหญ่แล้วเนื้อหาจะมีนัยทางธุรกิจแฝงอยู่ เนื่องจากสื่อมีการประเมินผลประกอบการกำไร ขาดทุน โดยแต่ละธุรกิจต้องเอาตัวรอดจากการขาดทุน ผู้ผลิตสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการนำเสนอ เพื่อนำไปสู่การจูงใจผู้บริโภค แต่ความจริงที่เกิดขึ้นคือ สื่อย่อมไม่สามารถทำหน้าที่โดยเที่ยงธรรม หากข่าวสารใดมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์และธุรกิจของผู้มีอำนาจ สื่อก็อาจหลีกเลี่ยงหรือนำเสนอแต่เพียงผิวเผิน หรือแม้กระทั่งจงใจนำเสนอหรือบิดเบือนให้ประโยชน์แก่ผู้สนับสนุนโฆษณา

3) สื่อสร้างค่านิยมและอุดมคติ (Media messages contain Values and Ideologies) เนื้อหาของสื่อมีการสื่อความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม ถึงแม้ว่าจุดประสงค์ของการผลิตเนื้อหานั้น และเนื้อหาของสื่อจะเต็มไปด้วยการสื่อความหมายเชิงบวก แต่ก็สามารถให้ผู้รับคิดเห็นเป็นลบได้ หรือเรียกได้นำเสนอสองแง่สองง่าม หรือนำเสนอแบบอคติ ตามวัตถุประสงค์ของผู้ผลิต ทักษะคติบางอย่างที่คิดเห็นไม่ตรงกันอาจถูกปกปิดหรือบิดเบือนได้

4) สื่อทำให้มีผลที่ตามมาทางการเมืองและสังคม (Media messages have Social and Political Consequences) เนื้อหาของสื่อที่สื่อมวลชนนำเสนอขึ้นมีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองและสังคม การฟังข่าวสารจากสื่อเพียงด้านเดียวอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกเอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ หรือทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามสื่อ

5) สื่อแต่ละชนิดมีเอกลักษณ์และข้อจำกัด (Each Medium has a unique Aesthetic Form) สื่อแต่ละประเภทยังมีรูปแบบ ลักษณะ และกระบวนการนำเสนอที่แตกต่างกันไป มีการใช้เทคนิค ตัดต่อ แต่งภาพ ใช้เอฟเฟ็ค ดนตรี มุกมล้อ เพื่อประกอบความหมาย หรือมีนัยสำคัญแอบ

แฝง ซึ่งในกระบวนการผลิตนี้เอง ที่ทำให้ “สาร” บางอย่างถูกตัดตอน ปรับแต่ง ลดปริมาณและคุณภาพ รวมถึงอาจกลายเป็นการสร้างความจริงเทียมขึ้นในที่สุด

สามารถสรุปได้ว่า แนวทางในการรู้เท่าทันสื่อ คือ การสร้างกระบวนการทัศนสำหรับผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้โดยออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ แยกแยะสื่อในด้านต่าง ๆ ได้อย่างรอบด้าน เพื่อให้สามารถนำสื่อมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 การวัดและประเมินการรู้เท่าทันสื่อ

การวัดและประเมินการรู้เท่าทันสื่อนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์และองค์ประกอบที่ต้องการจะวัด ซึ่งหมายความว่าต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยเช่นกัน (ปวีณา มะแซ, 2561) จากการศึกษาการวัดและประเมินการรู้เท่าทันสื่อผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลงานวิจัย สามารถสรุปได้ ดังนี้

ปกรณ์ ประจัญบาน และคณะ (2558) ได้สร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำแนกออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ และชุดที่ 2 แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ จำนวน 50 ข้อ รวม 100 ข้อ

ณัฐพัชร คุ่มบัว (2561) ได้สร้างแบบสอบถามการรู้ทันสื่อสังคมเรื่องเพศเป็นการวัดความคิดเห็นที่มีต่อการรู้ทันสื่อสังคมเรื่องเพศ จำนวน 1 ชุดประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ เป็นคำถามแบบประมาณค่า (RatingScale) 5 ระดับ ตามรูปแบบลิเคอร์ท สเกล (Likert's Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ปวีณา มะแซ (2561) ได้สร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 42 ข้อ

อนงค์นาค เก่งตรง (2564) ได้สร้างแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อเป็นประเภทข้อสอบ 2 ทาง คือ ส่วนแรกเป็นปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก และส่วนที่ 2 เป็นอัตนัยให้อธิบาย จำนวน 16 ข้อ

สิริกานต์ เทพสอน (2564) ได้สร้างแบบวัดทักษะการรู้ทันสื่อสำหรับเด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ชนิดปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด รวม 30 ข้อ

โดยมีรายละเอียดของการวิเคราะห์เครื่องมือในการประเมินการรู้เท่าทันสื่อของแต่ละองค์ประกอบ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์เครื่องมือในการประเมินการการรู้เท่าทันสื่อของแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	แหล่งข้อมูล				
	1.ปรกรณ์ ประจันบาน และอนุชา กอนพวง (2558)	2.ณัฐพัชร คุ่มบัว (2561)	3.ปวีณา มะแซ (2561)	4.อนงค์นาค เก่งตรง (2564)	5.สิริกานต์ เทพสอน (2564)
1. การเข้าถึง	แบบประเมิน มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ และ แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์	แบบประเมิน มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์ และ แบบประเมิน แบบอัตนัย	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์
2. การ วิเคราะห์	แบบประเมิน มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ และ แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์	แบบประเมิน มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์ และ แบบประเมิน แบบอัตนัย	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์
3. การ ประเมินสื่อ	แบบประเมิน มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ และ แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์	แบบประเมิน มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์ และ แบบประเมิน แบบอัตนัย	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์

ตารางที่ 9 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แหล่งข้อมูล				
	1.ปกรณ ประจันบาน และอนุชา กอนพวง (2558)	2.ณัฐพัชร คัมบัว (2561)	3.ปวีณา มะแซ (2561)	4.อนงค์นาถ เก่งตรง (2564)	5.สิริกานต์ เทพสอน (2564)
4. การ สร้างสรรค์	แบบประเมิน มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ และ แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์	แบบประเมิน มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์ และ แบบประเมิน แบบอัตนัย	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์
5. การมีส่วนร่วม	แบบประเมิน มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ และ แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์		แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์ และ แบบประเมิน แบบอัตนัย	แบบทดสอบ เชิง สถานการณ์

จากตารางที่ 9 สามารถสรุปได้ว่า เครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ ประกอบด้วย

- 1) การเข้าถึง ใช้แบบประเมิน แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ จำนวน 3 ข้อ
- 2) การวิเคราะห์ ใช้แบบประเมิน แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ จำนวน 3 ข้อ
- 3) การประเมินสื่อ ใช้แบบประเมิน แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ จำนวน 3 ข้อ
- 4) การสร้างสรรค์ ใช้แบบประเมิน แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ จำนวน 3 ข้อ
- 5) การมีส่วนร่วม ใช้แบบประเมิน แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ จำนวน 3 ข้อ

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 แหล่งข้อมูล รายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 ปกรณ์ ประจันบาน และอนุชา กอนพ่วง (2558) ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยได้พัฒนาเครื่องมือแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา 2 แบบ ได้แก่ แบบทดสอบสถานการณ์แบบปรนัย 4 ตัวเลือก และแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ รวม 50 ข้อ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง ค่าคะแนนมาตรฐานที่แบบแจกแจงปกติ และคะแนนมาตรฐานซี ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 2 ชุด มีความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ มีค่าความยากและอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าความเที่ยงในระดับสูง และสร้างเกณฑ์การประเมินผล 4 ระดับ ได้แก่ ระดับดีมาก ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง

เรื่องที่ 2 นิสารัตน์ รอดบุญคง (2561) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR ที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR 2) เปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR 3) ศึกษาค่าขนาดอิทธิพลของกระบวนการเรียนการสอน DACIR ที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 4) เปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแบบปกติกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์เป็นนักเรียนกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่ม ควบคุม 30 คน นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการเรียนการสอน DACIR และนักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน และแบบเป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้ 1) การรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ กระบวนการเรียนการสอน DACIR มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก

2) การรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 3) ค่าขนาดอิทธิพลของกระบวนการเรียนการสอน DACIR ที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก 4) การรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

เรื่องที่ 3 ปวีณา มะแซ (2561) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบพหุวิภาค โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ทาคุณภาพของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบพหุวิภาค และ 3) สร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำนวน 1,000 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีรูปแบบเป็นข้อสอบสถานการณ์ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก ได้ตรวจสอบคุณภาพโดยใช้ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (CTT) ด้วยวิธีการตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ (Face Validity) และความเที่ยงด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และในขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพด้วยทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบพหุวิภาค (Polytomous IRT) ได้ตรวจสอบความเป็นเอกมิติ(Unidimension)โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน(CFA) ตรวจสอบพารามิเตอร์ของข้อสอบ ได้แก่ อำนาจจำแนก (α) ความยาก (β) และสารสนเทศของแบบวัด (TIF) ด้วย Grade response model (GRM) และสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 แบบคะแนนที่ปกติ (Normalized T-Score) ผลการวิจัยพบว่า

1) แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีข้อคำถาม จำนวน 42 ข้อ จำแนกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) ทักษะการเข้าถึง 2) ทักษะการวิเคราะห์ 3) ทักษะการประเมิน 4) ทักษะการสร้างสรรค์ และ 5) ทักษะการมีส่วนร่วม ตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ ทุกข้อมีค่าเท่ากับ 0.60 – 1.00 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกด้วยวิธีการทดสอบค่าที่ t-test ได้ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกจำนวน 42 ข้อ ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87

2) คุณภาพของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นด้านความเป็นเอกมิติ (Unidimension) ด้วยวิธีวิเคราะห์

องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ทักษะมีความเป็นเอกมิติเมื่อทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบพหุวิภาค (Polytomous IRT) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (α) อยู่ระหว่าง 0.06 – 2.01 ส่วนค่าความยาก (β) ของแต่ละรายการคำตอบมีค่าเรียงลำดับจากน้อยไปมากทุกข้อ และค่าสารสนเทศของแบบวัดมีความเที่ยงเท่ากับ 0.89

3) เกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คะแนนดิบอยู่ระหว่าง 59 – 166 คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ มีค่าตั้งแต่ 0.05 - 99.95 และคะแนนที่ปกติตั้งแต่ 17 ถึง 83

เรื่องที่ 4 ญัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์ (2562) ทำการวิจัย เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย โดยที่ “เยาวชน” ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงผู้มีอายุระหว่าง 15-24 ปี การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยด้วยการศึกษาเอกสาร การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการศึกษาแบ่งตัวชี้วัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนในสังคมประชาธิปไตยออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ การรับข้อมูลเข้า และการส่งข้อมูลออก โดยตัวชี้วัดเกี่ยวกับ “การรับข้อมูลเข้า” ประกอบด้วยการมีทักษะในการเข้าถึงข้อมูล (Access) โดยสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารและสื่อการเมืองจากแหล่งที่หลากหลาย ทักษะในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูล (Analyze and Evaluate) คือสามารถแยกความจริงออกจากความเห็น สามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล และการตระหนักในหน้าที่พลเมือง คือสามารถร้องเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพบเห็นการทำผิดกฎหมาย ส่วนตัวชี้วัดเกี่ยวกับ “การส่งข้อมูลออก” ประกอบด้วยการมีทักษะในการผลิตสื่อ (Create) คือสามารถเลือกวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ การมีส่วนร่วม (Participate) ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ คือการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การโต้แย้งโดยใช้หลักเหตุผล การใช้ภาษาแบบสันติวิธี การไม่ใช้ถ้อยคำดูหมิ่นผู้อื่น และการนำเสนอหรือแชร์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม และการรู้สิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมาย คือไม่ใช้คอมพิวเตอร์ทำร้ายหรือละเมิดผู้อื่น สร้างหลักฐานที่เป็นเท็จ ละเมิดการใช้ทรัพยากรคอมพิวเตอร์โดยที่ตนเองไม่มีสิทธิ์ (Copyright) และต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมอันเกิดจากการกระทำของตน มีจำนวนตัวชี้วัดรวมทั้งสิ้น 25 ตัวชี้วัด (การรับข้อมูลเข้า 8 ตัวชี้วัด และการส่งข้อมูลออก 17 ตัวชี้วัด)

เรื่องที่ 5 สิริกานต์ เทพสอน (2564) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 2) เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ(Norms) ของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการกำหนดขนาดจากการคำนวณโดยใช้โปรแกรม G*Power และการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จำนวน 376 คน ผลวิจัยพบว่า 1) แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ประกอบด้วย 5 ด้าน 30 ตัวบ่งชี้ คือทักษะการสร้างสรรค์ (Create skill) ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze skill) ทักษะการประเมินเนื้อหาสาระ(Evaluate skill) และทักษะการมีส่วนร่วม (Participate skill) และ ทักษะในการเข้าถึง (Access skill) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์3 ตัวเลือก และมีการให้คะแนนเป็น 0,1 และ 2คะแนน จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีความน่าเชื่อถืออยู่ระหว่าง 0.619 ถึง 0.852 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.979 และมีความตรงเชิงโครงสร้างโดยพิจารณาจากค่าไคส-แควร์ 97.46 โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดได้แก่ทักษะการเข้าถึง 0.997 รองลงมาคือ ทักษะการวิเคราะห์ 0.991 ทักษะการประเมินเนื้อหาสาระ 0.938 ทักษะการมีส่วนร่วม 0.983 และน้อยที่สุดคือทักษะการสร้างสรรค์ 0.900 2) เกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร มีเกณฑ์ปกติในคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T 20 ถึง T63 ทักษะการรู้เท่าทันสื่อสูงมาก จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 26.59 คนระดับปานกลางจำนวน 174 คนคิดเป็นร้อยละ 46.28 ระดับต่ำจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.12

เรื่องที่ 6 ปณันท์ พักเจริญ และปวีณา อ่อนใจเอื้อ (2564) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวตามขั้นตอนการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวตามขั้นตอนการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม 2) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวตามขั้นตอนการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ จำนวน 90 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) กิจกรรมแนะ

แนวตามขั้นตอนการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ 2) แบบวัดการเรียนรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมฯ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมฯ และต่อผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าสถิติพารามेटริก t-test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ มีคะแนนจากแบบวัดการเรียนรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ในระยะหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากการวัดการเรียนรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05. 3) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ มีความคิดเห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมฯ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ มีความสามารถในการเข้าถึงสื่อได้อย่างหลากหลายและถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ พิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์ รู้จักการสร้างสื่อรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสมเกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

เรื่องที่ 7 อนงค์นาถ เก่งตรง (2564) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดของเดอบโน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อเรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดของเดอบโน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อ เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 2) เพื่อศึกษาทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดของเดอบโน เรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี รูปแบบการวิจัยเป็นวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมวิจัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบบันทึกสะท้อนผล 3) แบบบันทึกกิจกรรม 4) ชิ้นงาน และ 5) แบบวัดทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการของเดอบโน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อเรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ควรมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้ 1) ขั้นกำหนดเป้าหมาย ระบุคำถามจากการอ่านสื่อ 2) ขั้นรวบรวมข้อมูล ใช้เทคนิค Consider all factors (CAF) เพื่อวางแผนการรวบรวมข้อมูลให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและคัดกรองสื่อที่มีความเหมาะสมน่าเชื่อถือ 3) ขั้นอภิปรายสร้างทางเลือกใช้เทคนิค Alternatives, Possibilities and Choices (APC) เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการตรวจสอบข้อมูลจากสื่อ 4) ขั้นเลือกทางเลือกที่เหมาะสมใช้เทคนิค Plus Minus Interesting (PMI) เพื่อวิเคราะห์สื่ออย่างรอบด้านก่อน

การตัดสินใจในประเมินสื่อ 5) ขั้นปฏิบัติและสะท้อนผล ใช้เทคนิค Other Point of View (OPV) สร้างสื่อที่มีคุณภาพและร่วมกันใช้ประโยชน์จากสื่อ 2) ผลของการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดของเดอโบโน เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ พบว่าหลังจัดการเรียนรู้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะเท่าทันสื่อได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะการประเมินสื่อ รองลงมาคือ ทักษะการมีส่วนร่วม ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการเข้าถึงสื่อ และทักษะการสร้างสรรคสื่อตามลำดับ

เรื่องที่ 8 Turpo-Gebera et al. (2021) ทำการวิจัยเรื่อง ความฉลาดรู้ด้านสื่อและข้อมูลและพลเมืองดิจิทัลในเปรู: การสอนจากวิทยานิพนธ์ในมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยสังคมชาวเปรูมีผลกระทบต่อด้านต่าง ๆ ของชีวิตส่วนตัวและสังคม ด้วยการเติบโตของบริการพลเมืองดิจิทัลหรือเวอร์ชวลไลเซชัน ความต้องการการฝึกอบรมจึงเกิดขึ้นท่ามกลางภาษาข้อมูลและการสื่อสารใหม่ ๆ ในมุมมองนี้ จุดมุ่งหมายคือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดรู้ด้านข้อมูลและสื่อกับความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยตระหนักถึงพลวัตของสื่อและการรู้เท่าทันข้อมูลในพลเมือง เพื่อที่จะระบุกระบวนการของการได้มาซึ่งความสาเทคนิคการพัฒนา พฤติกรรมโภชนาการ และสุขนิสัยที่พึงประสงค์เหล่านี้ รายงานวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัย 35 ฉบับจาก 5 ปีที่ผ่านมาได้รับการวิเคราะห์ เอกสารเหล่านี้และนำมาสังเคราะห์ ข้อมูลและจัดระบบ ได้มีการกำหนดกลุ่มการศึกษาที่ประกอบด้วยสื่อและการรู้หนังสือข้อมูลและสัญชาติดิจิทัล แสดงความก้าวหน้าในการพัฒนา คือ การศึกษาความสัมพันธ์และการคาดคะเนของการรู้หนังสือทั้งสื่อและข้อมูลมีความเชื่อมโยงบางอย่าง กับการเป็นพลเมืองดิจิทัล เนื่องจากไม่ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ทั้งในชุมชนเสมือนหรือในกิจกรรมออฟไลน์ ผลการวิจัยยังเผยให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมประสบการณ์ในการก่อสร้างแทบไม่เน้นการใช้ข้อมูลอย่างมีจริยธรรมและนำเสนอความเข้าใจที่จำกัดเกี่ยวกับการทำงานของสื่อ ขัดขวางการเกิดขึ้นของสัญชาติดิจิทัลจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยืนยันสิทธิและปฏิบัติงานตามงาน ข้อจำกัดดังกล่าวไม่ได้มีส่วนสำคัญในการสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล ในทำนองเดียวกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าวิทยานิพนธ์ไม่มีความสัมพันธ์ในการรับรู้ข้อมูลของความฉลาดรู้ด้านข้อมูลและสื่อ บริบทของการพัฒนาสังคม รวมถึงโรงเรียนในระดับต่าง ๆ นั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการสร้างสัญชาติดิจิทัล การระบุการใช้งาน ข้อจำกัด และได้เสนอถึงการส่งเสริมการเป็นพลเมืองดิจิทัลจะเป็นข้อมูลสนับสนุนสำหรับการพัฒนานโยบายสาธารณะสำหรับการกำกับดูแลด้านดิจิทัล

สรุปการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ปกรณ์ ประจัญบาน และคณะ, (2558); นิสารัตน์ รอดบุญคง, (2561); ปวีณา มะแซ, (2561); ญัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์, (2562); สิริกานต์ เทพสอน, (2564); ปภาณันท์ พักเจริญ และปวีณา อ่อนใจเอื้อ, (2564); อนงค์นาถ เก่งตรง, (2564); Turpo-Gebera et al,

(2021); ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อ ได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อจำเป็นต้องมีกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อให้สามารถกรองเนื้อหาที่ได้จากสื่อแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ เหมาะสม ไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวปลอม (fake news) ต่าง ๆ และต้องมีทักษะในการเข้าถึงข้อมูล สามารถเลือกวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ การมีส่วนร่วม (Participate) ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเข้าถึงสื่อได้อย่างหลากหลายและถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ พิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์ รู้จักการสร้างสื่อรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสมไม่ใช้คอมพิวเตอร์ทำร้ายหรือละเมิดผู้อื่น และสามารถสร้างสื่อสังคมออนไลน์ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นได้

จากข้อมูลทั้ง 8 แหล่งข้อมูล ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินการรู้เท่าทันสื่อ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินการรู้เท่าทันสื่อ

ผู้วิจัย	เครื่องมือในการประเมินการรู้เท่าทันสื่อ
เรื่องที่ 1 ปกรณ์ ประจัญบาน และอนุชา กอนพวง (2558)	แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำแนกออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ และชุดที่ 2 แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก
เรื่องที่ 2 นิสารัตน์ รอดบุญคง (2561)	แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบอัตนัย
เรื่องที่ 3 ปวีณา มะแซ (2561)	แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก
เรื่องที่ 4 ญัษฎาญญ์ ศุภรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์ (2562)	ชุดตัวชี้วัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนในสังคมประชาธิปไตย จำนวน 1 ชุด
เรื่องที่ 5 สิริกานต์ เทพสอน (2564)	แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ชนิดปรนัย 3 ตัวเลือก
เรื่องที่ 6 ปภาณันท์ พักเจริญ และปวีณา อ่อนใจเอื้อ (2564)	แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ผู้วิจัย	เครื่องมือในการประเมินการรู้เท่าทันสื่อ
เรื่องที่ 7 อนงค์นาถ เก่งตรง (2564)	แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก และแบบอัตนัย
เรื่องที่ 8 Gebera et al (2021)	แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ จำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบอัตนัย

จากตารางที่ 10 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินการรู้เท่าทันสื่อ พบว่า งานวิจัยการสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครของ สิริกานต์ เทพสอน (2564) มีการออกแบบเครื่องมือการประเมินการรู้เท่าทันสื่อได้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบและเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน คือ เป็นแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำแนกออกเป็น ได้แก่ แบบประเมินมาตรฐานค่า 5 ระดับ, แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก, แบบทดสอบปรนัย 3 ตัวเลือก, ทดสอบแบบอัตนัย และชุดตัวชี้วัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนในสังคมประชาธิปไตย จำนวน 1 ชุด

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือการประเมินการรู้เท่าทันสื่อ ของ สิริกานต์ เทพสอน (2564) มาพัฒนาเพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

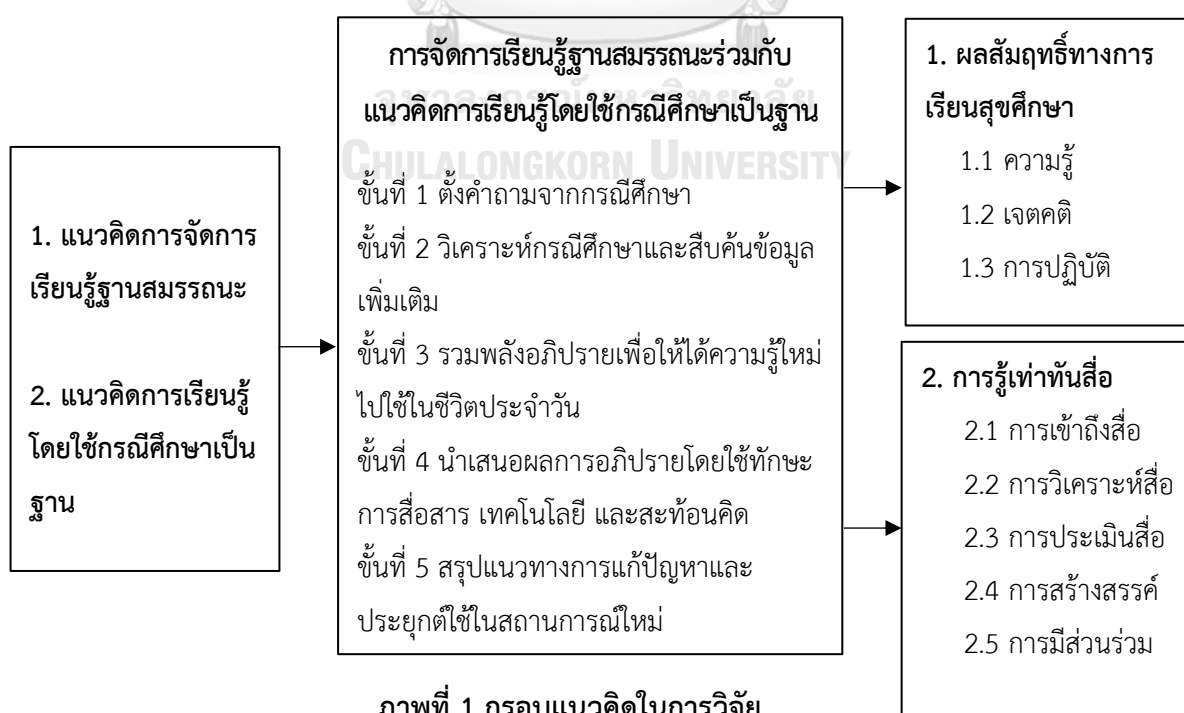
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562; พิมพ์ดี เดชะคุปต์, 2563; วิชญาณุภา เรืองนาถ, 2563) นำมาสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ พบว่ามี 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม ขั้นที่ 2 วิเคราะห์และปฏิบัติ ขั้นที่ 3 อภิปรายและประยุกต์ใช้ ขั้นที่ 4 นำเสนอและสะท้อนคิด และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ และผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (เกศรา คณหา และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560; สุมนา จันทราช และกรรวิวัฒน์ สกลคฤหเดช, 2562; สุดารัตน์ วงศ์จุลชาติ, 2564) นำมาสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน พบว่ามี 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดกรณีศึกษา ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษา ขั้นที่ 3 ผู้เรียน

ร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม ขั้นที่ 4 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ และขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประเมินผล

และเมื่อนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ มาสังเคราะห์ ร่วมกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน พบว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งคำถามจากกรณีศึกษา ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นที่ 3 รวบรวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ขั้นที่ 4 นำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะการสื่อสาร เทคโนโลยี และสะท้อนคิด และ ขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่

นอกจากนี้ จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ปกรณ ประจันบาน และอนุชา กองพวง, 2558; ณัฐพัชร คุ่มบัว, 2561; ปวีณา มะแซ , 2561; อนงค์นาถ เก่งตรง, 2564; .สิริกันต์ เทพสอน, 2564) สรุปได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การเข้าถึงสื่อ 2) การวิเคราะห์สื่อ 3) การประเมินสื่อ 4) การสร้างสรรค์ และ 5) การมีส่วนร่วม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา ดังภาพที่ 1

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

- 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 1.3.1 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน
  - 1.3.2 การพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
    - 1.3.2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้
    - 1.3.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติ
    - 1.3.2.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ
  - 1.3.3 การพัฒนาแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

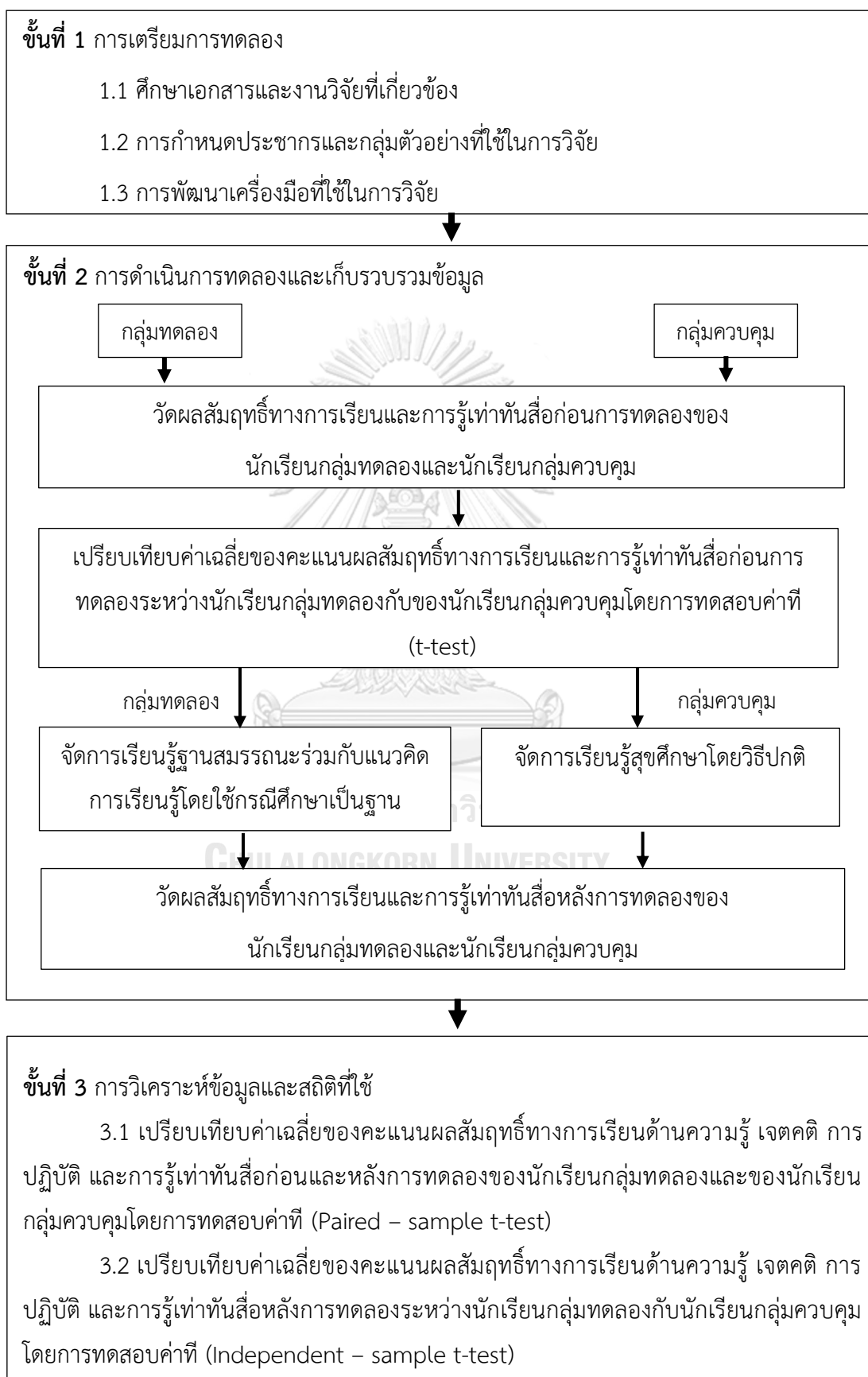
- 2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง
- 2.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง
- 2.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

- 3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1.2 ศึกษาเอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

1.1.3 ศึกษาเอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

1.1.4 ศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ

1.2 การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 619,794 คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 70 คน ที่เรียนวิชาสุขศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยเลือกโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่นักเรียนมีระดับความสามารถและองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั้งนี้ผู้บริหารให้ความร่วมมือในการทดลองการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

1.2.3 การสุ่มห้องเรียนเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เพื่อกำหนดห้องเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2 ห้อง แบ่งเป็นห้องเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานและห้องเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยวิธีปกติ

1.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

1.3.1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้

1.3.1.2 ศึกษาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและแนวคิดการเรียนรู้กรณีศึกษาเป็นฐาน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานกับแบบปกติ ปรากฏดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้กรณีศึกษาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน	การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ
ขั้นที่ 1 ตั้งคำถามจากกรณีศึกษา ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยนำกรณีศึกษามาให้ให้นักเรียนพิจารณาจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันตั้งคำถามจากกรณีศึกษา โดยกรณีศึกษาอาจนำมาจาก ข่าว ภาพยนตร์ หรือเหตุการณ์ในสื่อสังคมออนไลน์	ขั้นที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีความพร้อมในการเรียน
ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม นักเรียนวิเคราะห์กรณีศึกษาจากเหตุการณ์ที่นักเรียนเคยพบหรือสืบค้นจากสื่อแหล่งต่าง ๆ	ขั้นที่ 2 ชี้นำสอน ครูอธิบาย/บรรยายเนื้อหาสาระในบทเรียน ให้นักเรียนทำใบงาน/ศึกษาใบความรู้
ขั้นที่ 3 รวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายกรณีศึกษา	ขั้นที่ 3 ชี้นำสรุปและประเมินผล ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนที่เรียนรู้
ขั้นที่ 4 นำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะสื่อสารเทคโนโลยี และสะท้อนคิด นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสาเหตุและวิธีแก้ปัญหา โดยให้นักเรียนในห้องเรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ	
ขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ประเมิน และนำผลไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่	

1.3.1.3 ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จำนวน 8 แผน ครอบคลุมสาระและตัวชี้วัด ดังนี้

1. มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

ตัวชี้วัด : พ 1.1 ม.3/3 วิเคราะห์ สื่อ โฆษณาที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการของวัยรุ่น (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2)

2. มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ตัวชี้วัด : พ 4.2 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3, 4 และ 5)

3. มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด : พ 5.1 ม.3/1 วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพ และแนวทางป้องกัน (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6)

4. มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัด : พ 5.1 ม.3/4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 และ 8)

ผู้วิจัยจึงกำหนดการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ได้ 8 แผน ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การกำหนดการจัดแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนคาบ
1. อิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ	1
2. หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภค	1
3. โรคติดต่อ	1
4. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	1
5. โรคไม่ติดต่อ	1
6. การป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ	1
7. ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพ	1
8. ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุ	1

1.3.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่จัดทำขึ้น จำนวน 8 แผน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไข

1.3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิจารณาความตรงตามวัตถุประสงค์ ความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน นำผลการพิจารณามาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Congruence : IOC) พิจารณาข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.99 และในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
1	1.00
2	1.00
3	1.00
4	0.96
5	1.00
6	0.96
7	1.00
8	1.00
เฉลี่ย	0.99

1.3.1.6 แก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานให้มีความสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า “ในหัวข้อการประเมินผล ด้านการปฏิบัติที่มีการวัดผลจากการแสดงสถานการณ์จำลองแต่ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไม่พบว่าผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรมตามที่วัดผล”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภค
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า “สาระสำคัญในแต่ละแผน ควรมีเนื้อหาสาระเฉพาะในแผนนั้น ๆ แต่ละแผนไม่ควรซ้ำกัน ควรมีความแตกต่างกัน”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 โรคติดต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า “ด้านสาระการเรียนรู้ควรเพิ่มแนวทางและวิธีการป้องกันโรคติดต่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า “สาระสำคัญในแต่ละแผน ควรมีเนื้อหาสาระเฉพาะในแผนนั้น ๆ แต่ละแผนไม่ควรซ้ำกัน ควรมีความแตกต่างกัน”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 โรคไม่ติดต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า “ในการประเมินผลด้านกาปฏิบัติวัดผลจากการแสดงสถานการณ์จำลอง ซึ่งไม่พบในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นอาจต้องเพิ่มในขั้นที่ 4 การนำเสนอผล นอกจากร่วมกันอภิปรายแล้ว อาจต้องแสดงสถานการณ์จำลอง เพื่อใช้วัดผลด้านการปฏิบัติ”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า “ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้วิธีได้นำมาเป็น Case Study ยังไม่เห็นถึงความเชื่อมโยงกับปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า “ด้านการประเมินผลการปฏิบัติในการแสดงทักษะเชิงชุมชนควรให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคลมากกว่าตัวแทนกลุ่ม”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า “สาระสำคัญในแต่ละแผน ควรมีเนื้อหาสาระเฉพาะในแผนนั้น ๆ แต่ละแผนไม่ควรซ้ำกัน ควรมีความแตกต่างกัน”

โดยสรุป จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน ประกอบด้วยคำแนะนำ ดังนี้ ด้านสาระสำคัญในแต่ละแผนควรมีเนื้อหาสาระเฉพาะในแผนนั้น ๆ แต่ละแผนไม่ควรซ้ำกันควรมีความแตกต่างกัน ด้านการจัดการเรียนรู้ควรเลือกสื่อหรือ Case Study ให้มีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่จะสอน และในด้านการประเมินผลควรวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขให้แผนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนและถูกต้องยิ่งขึ้น

1.3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ นำมาปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

1.3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา จำนวน 3 ฉบับ และแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 1 ฉบับ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาดังต่อไปนี้

1.3.2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้
- 2) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ครอบคลุมตัวชี้วัดช่วงทำการวิจัย
- 3) กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เรื่องอิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภค โรคติดต่อ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคไม่ติดต่อ การป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพ ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุ
- 4) สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคือตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ จำแนกตามตัวชี้วัดและระดับพฤติกรรมทางด้านความรู้

ตัวชี้วัด / แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ระดับพฤติกรรมด้านความรู้						รวม
	จำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	ประเมินค่า	สร้างสรรค์	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ ตัวชี้วัด พ 1.1 ม.3/3 วิเคราะห์สื่อ โฆษณาที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น				1	1	1	3

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ตัวชี้วัด / แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ระดับพฤติกรรมด้านความรู้						รวม
	จำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	ประเมินค่า	สร้างสรรค์	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภค ตัวชี้วัด พ 1.1 ม.3/3 วิเคราะห์สื่อ โฆษณาที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น			1	1	1		3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 โรคติดต่อ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย				1	1		2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย					1	1	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 โรคไม่ติดต่อ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย				1			1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/1 วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพและแนวทางป้องกัน				1			1

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ตัวชี้วัด / แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ระดับพฤติกรรมด้านความรู้						รวม
	จำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	ประเมินค่า	สร้างสรรค์	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพ ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุ						1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุ ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุ				1	1		2
รวม (ข้อ)	0	0	1	6	5	3	15

5) กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, 2551) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้

ผลการตัดสินด้านความรู้

0.00 – 03.99	มีความรู้ในระดับควรได้รับการปรับปรุง
04.00 – 07.99	มีความรู้ในระดับปานกลาง
08.00 – 11.99	มีความรู้ในระดับดี
12.00 – 15.00	มีความรู้ในระดับดีมาก

6) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ที่พัฒนาขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะของการใช้คำถาม ตัวเลือก พฤติกรรมที่ต้องการวัดและความถูกต้องด้านภาษาเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่

ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุศึกษาหรือสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวงและความถูกต้องด้านภาษา นำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence : IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552; โชติกา ภาษีผล, 2559) ผลการวิเคราะห์ได้ ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ในช่วง 0.80 – 1.00 ทุกข้อ และค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.96

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วนขอแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุศึกษาด้านความรู้ ดังนี้

ข้อที่ 9 “โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในข้อใดถือว่ามีมารุนแรงมากที่สุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้ปรับข้อคำถามให้ตรงกับระดับความรู้ประเมินค่า คือ นายภูมิ มีอาการท้องเสียเรื้อรัง มีผื่นตามผิวหนัง เป็นไขอยู่บ่อย ๆ นักเรียนสามารถประเมินขั้นต้นว่าเป็นโรคใด” ผู้วิจัยจึงปรับตามข้อเสนอแนะ

ข้อที่ 15 “แนวทางการลดอุบัติเหตุการจราจรเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในข้อใดที่สำคัญที่สุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้ตรวจสอบคำตอบให้ถูกต้อง จากตัวเลือก 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นคำตอบที่ถูกต้องคือ 4) การใช้กฎหมายบังคับอย่างจริงจัง” ผู้วิจัยจึงปรับตามข้อเสนอแนะ

8) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุศึกษาด้านความรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีบริบทเหมือนกลุ่มตัวอย่าง

9) นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบวัดโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าระดับความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกเพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการเลือกแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุศึกษาด้านความรู้โดยมีเกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ค่าระดับความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 ค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.25 – 0.75 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.20 – 0.50

1.3.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างและแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

2) สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนเรื่องอิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภค โรคติดต่อ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคไม่ติดต่อ การป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพ ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุ โดยมีลักษณะเป็นเชิงสถานการณ์ แบบหลายตัวเลือก (Multiple Choice) โดยการสร้างข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ ตัวเลือกข้อละ 4 ตัวเลือก และกำหนดระดับพฤติกรรมด้านเจตคติในการวัด (โชติกา ภาชีผล, 2552) ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติ จำแนกตามตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด / แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ระดับพฤติกรรมด้านเจตคติ					รวม
	การรับรู้	การตอบสนอง	การเกิดค่านิยม	การจัดระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ ตัวชี้วัด พ 1.1 ม.3/3 วิเคราะห์สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น			1	1		2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภค ตัวชี้วัด พ 1.1 ม.3/3 วิเคราะห์สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น			1	1	1	3

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ตัวชี้วัด / แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ระดับพฤติกรรมด้านเจตคติ					รวม
	การรับรู้	การตอบสนอง	การเกิดค่านิยม	การจัดระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 โรคติดต่อ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย			1	1		2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย				1	1	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 โรคไม่ติดต่อ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย				1	1	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/1 วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพและแนวทางป้องกัน				1	1	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพ ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุ			1			1

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ตัวชี้วัด / แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ระดับพฤติกรรมด้านเจตคติ					รวม
	การรับรู้	การตอบสนอง	การเกิดค่านิยม	การจัดระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุ ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุ			1			1
รวม (ข้อ)			5	6	4	15

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นในแต่ละข้อความในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนในรูปแบบการวัดเชิงสถานการณ์ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

4) กำหนดระดับคะแนนและระดับคุณภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ 4 ระดับ (กมลวรรณ ตังธนภนนท์, 2561) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านเจตคติ

0.00 – 04.99

05.00 – 08.99

09.00 – 12.99

13.00 – 15.00

ผลการตัดสินด้านเจตคติ

มีเจตคติในระดับควรได้รับการปรับปรุง

มีเจตคติในระดับปานกลาง

มีเจตคติในระดับดี

มีเจตคติในระดับดีมาก

5) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติ จำนวน 15 ข้อ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถามและความถูกต้องด้านภาษา พร้อมทั้งรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษาหรือสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลงและความถูกต้องด้านภาษา นำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence : IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552; ไพศาล วรคำ, 2559) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.89 และค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ในช่วง 0.60 – 1.00 ทุกข้อ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีบริบทเหมือนกลุ่มตัวอย่าง

8) นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบวัดโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าระดับความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกเพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการเลือกแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติโดยมีเกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.20 – 0.70

1.3.2.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ ผู้วิจัยได้

ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านการปฏิบัติจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) พัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนเรื่องอิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภคโรคติดต่อ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคไม่ติดต่อ การป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพ ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุ โดยมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตรา ประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ คือ

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 6-7 วัน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 3-5 วัน
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 1-2 วัน
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง นักเรียนไม่มีการปฏิบัติที่ตรงกับข้อความนั้นเลย

ผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างข้อคำถามของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา
ด้านการปฏิบัติ จำแนกตามตัวชี้วัด จำนวน 15 ข้อ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์จำนวนข้อคำถามของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการ
ปฏิบัติ จำแนกตามตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด / แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รวม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ ตัวชี้วัด พ 1.1 ม.3/3 วิเคราะห์สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและ พัฒนาการของวัยรุ่น	3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภค ตัวชี้วัด พ 1.1 ม.3/3 วิเคราะห์สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและ พัฒนาการของวัยรุ่น	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 โรคติดต่อ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วย และการตายของคนไทย	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วย และการตายของคนไทย	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 โรคไม่ติดต่อ ตัวชี้วัด พ 4.1 ม.3/2 เสนอแนวทางป้องกันโรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วย และการตายของคนไทย	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อ สุขภาพ ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/1 วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพและ แนวทางป้องกัน	1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ตัวชี้วัด / แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รวม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพ ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุ	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุ ตัวชี้วัด พ 5.1 ม.3/4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและการเกิดอุบัติเหตุ	2
รวม (ข้อ)	15

3) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติในแต่ละข้อในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ในข้อความที่เป็นทางบวก	กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 1 คะแนน
ในข้อความที่เป็นทางลบ	กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 1 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 4 คะแนน

4) กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านการปฏิบัติ	ผลการตัดสินด้านการปฏิบัติ
1.00 – 1.75	มีการปฏิบัติในระดับในระดับควรได้รับการปรับปรุง
1.76 – 2.50	มีการปฏิบัติในระดับพอใช้
2.51 – 3.25	มีการปฏิบัติในระดับดี
3.26 – 4.00	มีการปฏิบัติในระดับดีมาก

5) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ จำนวน 15 ข้อ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถามและความถูกต้องด้านภาษา พร้อมทั้งรับข้อเสนอแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านการปฏิบัติที่แก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษาหรือสาขาการวัดและประเมินผล การศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวงและความถูกต้องด้านภาษา นำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Congruence : IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552; โชติกา ภาชีผล, 2559) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วน of แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ ดังนี้

ข้อที่ 10 “นักเรียนชอบทานอาหารที่มีรสเค็ม เป็น นักเรียนชอบทานอาหารที่มีรสจัด” ผู้วิจัยจึงปรับตามข้อเสนอแนะ

7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีบริบทเหมือนกลุ่มตัวอย่าง

8) นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติมาตรวจให้คะแนนวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบวัดโดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของ Cronbach โดยตั้งเกณฑ์ความเที่ยงของแบบวัด ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.27 – 0.60

1.3.2.4 แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดเกณฑ์การวัดการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งองค์ประกอบการรู้เท่าทันสื่อ มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบย่อย

ดังนี้ (1) การเข้าถึงสื่อ (2) การวิเคราะห์สื่อ (3) การประเมินสื่อ (4) การสร้างสรรค์ และ (5) การมีส่วนร่วม อ้างอิงข้อมูลผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ ในบทที่ 2 หน้า 52

3) สร้างแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ โดยกำหนดเป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์แบบปรนัย 3 ตัวเลือก แบ่งเป็น 1) การเข้าถึงสื่อ จำนวน 3 ข้อ 2) การวิเคราะห์สื่อ จำนวน 3 ข้อ 3) การประเมินสื่อ จำนวน 3 ข้อ 4) การสร้างสรรค์ จำนวน 3 ข้อ 5) การมีส่วนร่วม จำนวน 3 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยจึงกำหนดโครงสร้างการออกแบบวัดดังรายละเอียด ตารางที่ 16

ตารางที่ 16 โครงสร้างการออกข้อสอบแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ

ตัวแปรที่ศึกษา	องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	จำนวนข้อ
การรู้เท่าทันสื่อ	(1) การเข้าถึงสื่อ	ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลที่ต้องและสามารถเข้าใจความหมายและเนื้อหาของสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3
	(2) การวิเคราะห์สื่อ	ความสามารถในการตีความ และตรวจสอบการนำเสนอสื่อได้อย่างเหมาะสม	3
	(3) การประเมินสื่อ	ความสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาของสื่อไปยังประสบการณ์ของผู้รับสื่อ และตัดสินใจว่าถูกต้อง คุณภาพและความเกี่ยวข้องของสื่อได้	3
	(4) การสร้างสรรค์	ความสามารถในการสร้างสื่อจากการเชื่อมโยงองค์ความรู้และสามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ของสื่อแก้ไขและเผยแพร่ข้อมูลได้	3
	(5) การมีส่วนร่วม	ความสามารถในการมีส่วนร่วมในการวิพากษ์ แสดงความคิดเห็น และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อนำไปสู่การเผยแพร่สื่อในลักษณะต่าง ๆ ได้	3

4) การให้คะแนนเพื่อประเมินการรู้เท่าทันสื่อ ผู้วิจัยอ้างอิงจาก การสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร (สิริกานต์ เทพสอน, 2564) โดยใช้ระดับการให้คะแนน คือ 0, 1, 2 คะแนน ซึ่ง นักเรียนจะต้องเลือกคำตอบให้ตรงกับความรู้สึกและการปฏิบัติในชีวิตประจำวันมากที่สุด โดยกำหนด เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายในแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อด้านการเข้าถึงสื่อ ได้แก่

เข้าใจและศึกษาด้วยตนเอง	2 คะแนน
ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น	1 คะแนน
ไม่แน่ใจ	0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายในแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อด้านการวิเคราะห์สื่อ ได้แก่

วิเคราะห์วัตถุประสงค์ด้วยตนเอง	2 คะแนน
ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น	1 คะแนน
ไม่ขอแสดงความคิดเห็น	0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายในแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อด้านการประเมินสื่อ ได้แก่

ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง	2 คะแนน
ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น	1 คะแนน
ไม่สนใจ	0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายในแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อด้านการสร้างสรรค์ ได้แก่

แสดงความคิดเห็นของตนเอง	2 คะแนน
ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น	1 คะแนน
ไม่มั่นใจ	0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายในแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่

เข้าใจและศึกษาด้วยตนเอง	2 คะแนน
ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น	1 คะแนน
อยู่เฉย ๆ	0 คะแนน

5) กำหนดเกณฑ์การตัดสินทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน	ผลการตัดสินทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
0.00 – 6.99	มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อในระดับควรได้รับการปรับปรุง

7.00 – 14.99	มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อระดับพอใช้
15.00 – 23.99	มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อระดับดี
24.00 – 30.00	มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อระดับดีมาก

6) นำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

7) นำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุศึกษาหรือสาขาการวัดประเมินผลการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความถูกต้องและความตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Item Objective Congruence: IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

8) นำแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีบริบทเหมือนกลุ่มตัวอย่าง นำผลการวัดมาตรวจให้คะแนนวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบวัดโดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของ Cronbach โดยกำหนดเกณฑ์ความเที่ยงของแบบวัดตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.22 – 0.48

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้กรณีศึกษาเป็นฐาน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุศึกษาแบบปกติ โดยมีแบบแผนการทดลอง ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อนการทดลอง		การวัดหลังการทดลอง
	ทดลอง		
E	O ₁	X	O ₂
C	O ₃	-	O ₄

E = กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้กรณีศึกษาเป็นฐาน

C = กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยวิธีปกติ

X = การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้กรณีศึกษาเป็นฐาน

O₁, O₃ = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อที่วัดได้ก่อนการทดลอง

O₂, O₄ = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อที่วัดได้หลังการทดลอง

2.2 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง

2.2.1 ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียน

2.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการวิจัย และการประเมินผลกับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ร่วมกันกำหนดตารางเวลาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้กรณีศึกษาเป็นฐาน

2.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ดำเนินการก่อนการทดลองของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้กรณีศึกษาเป็นฐาน ดังนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3.1.1 ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง (Pre-test)

2.3.1.2 นำผลการทดลองก่อนการทดลองมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อ แตกต่างกันหรือไม่

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา	n	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	p
		Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้	35	10.43	2.77	10.62	1.93	0.32	0.74
เจตคติ	35	11.26	1.28	11.34	1.53	0.22	0.82
การปฏิบัติ	35	2.98	0.24	3.00	0.25	0.33	0.95
การรู้เท่าทันสื่อ	35	22.97	3.94	22.85	3.81	0.12	0.90

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ ก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาผลตามเกณฑ์ตัดสิน พบว่า

ค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านความรู้ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 10.43 คะแนน คือ อยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 10.62 คะแนน คือ อยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านเจตติก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.26 คะแนน คือ อยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.34 คะแนน คือ อยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านการปฏิบัติก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 2.98 คะแนน คือ อยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.00 คะแนน คือ อยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านการรู้เท่าทันสื่อก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 22.97 คะแนน คือ อยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 22.85 คะแนน คือ อยู่ในระดับดี

2.3.2 การดำเนินการทดลอง

2.3.2.1 นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้กรณีศึกษาเป็นฐาน ผู้วิจัยจะใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 55 นาที รวม 8 สัปดาห์

2.3.2.2 นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยวิธีปกติ สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน รวม 8 สัปดาห์ สารการเรียนรู้ของห้องควบคุมที่เหมือนกับห้องทดลอง

2.4 การดำเนินงานหลังการทดลอง

2.4.1 ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง (Post-test) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อ ฉบับเดียวกันกับแบบวัดก่อนเรียน

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้คอมพิวเตอร์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อ โดยการทดสอบค่าที (t-test) ดังนี้

3.1.1 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.2 สถิติที่ใช้

3.2.1 วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ โดยหาค่าความเที่ยง ค่าระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง

และนักเรียนกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (Paired-Sample t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2.4 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (Independent-Sample t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

1.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ดังตารางที่ 18 และ ภาพที่ 4

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ตัวแปรที่ศึกษา	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
	Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้	10.43	2.77	13.46	1.06	3.08	0.00*
เจตคติ	11.26	1.28	13.54	1.01	6.19	0.00*
การปฏิบัติ	2.98	0.24	3.33	0.38	4.83	0.01*
การรู้เท่าทันสื่อ	22.97	3.94	26.34	3.99	10.06	0.00*

* $p < .05$

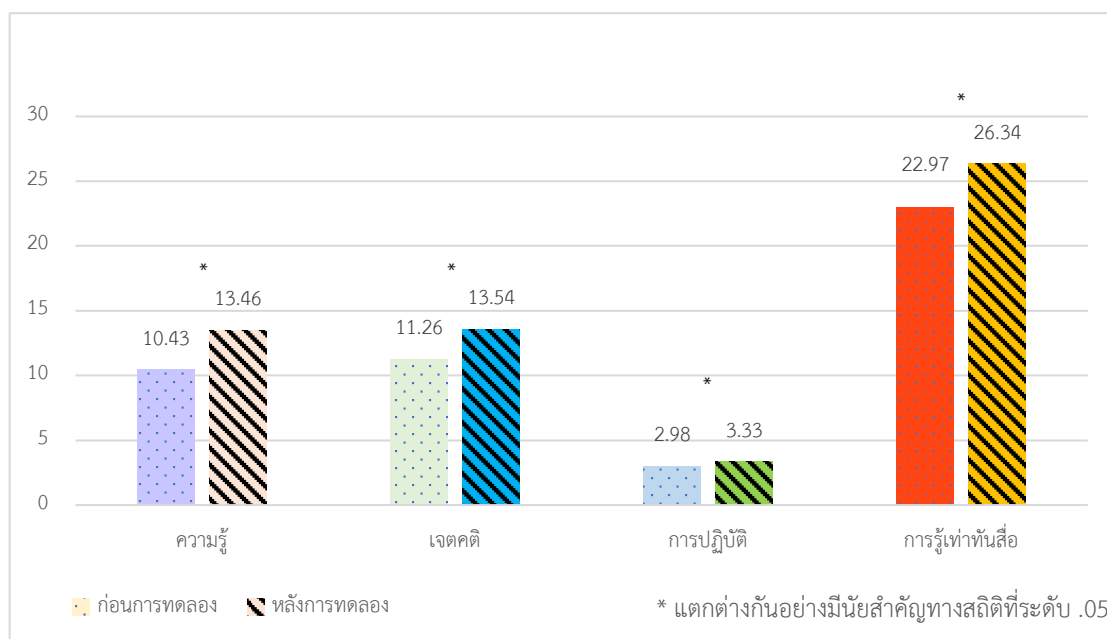
จากตารางที่ 18 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อาเซียนสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 10.43 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 13.46 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.26 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 13.54 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 2.98 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.33 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

และค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนน เท่ากับ 22.97 คะแนน คือ มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 26.34 คะแนน คือ มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับดีมาก

ภาพที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

1.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ ดังตารางที่ 19 และภาพที่ 5

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
	Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้	10.57	1.93	10.89	1.60	1.34	0.10
เจตคติ	11.34	1.53	11.54	1.56	0.76	0.22
การปฏิบัติ	3.00	0.25	2.94	0.41	0.75	0.23
การรู้เท่าทันสื่อ	22.85	3.81	23.80	5.03	1.50	0.14

* $p < .05$

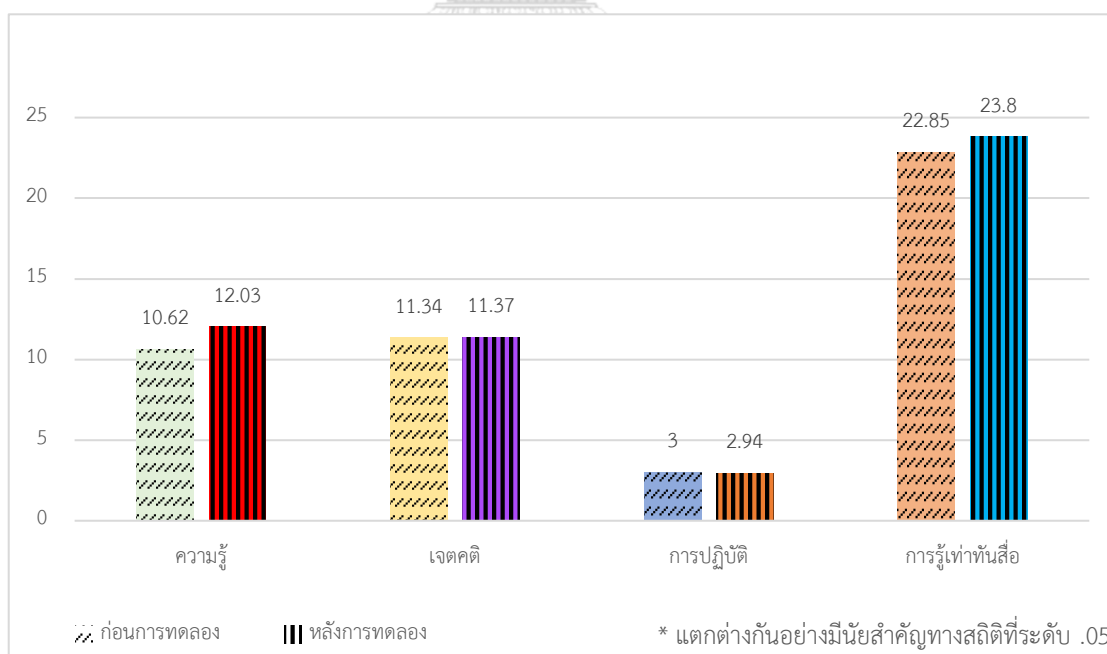
จากตารางที่ 19 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีคะแนนเท่ากับ 10.57 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 10.89 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.34 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี นักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.54 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.00 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 2.94 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

และค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนน เท่ากับ 22.85 คะแนน คือ มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับดี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 23.80 คะแนน คือ มีสมรรถนะการการรู้เท่าทันสื่อในระดับดี

ภาพที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนแบบปกติ ดังตารางที่ 20 และภาพที่ 6

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	p
	Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้	13.46	1.06	10.89	1.60	6.86	0.00*
เจตคติ	13.54	1.01	11.54	1.56	5.11	0.00*
การปฏิบัติ	3.33	0.38	2.94	0.41	4.09	0.00*
การรู้เท่าทันสื่อ	26.34	3.99	23.80	5.03	2.34	0.02*

* $p < .05$

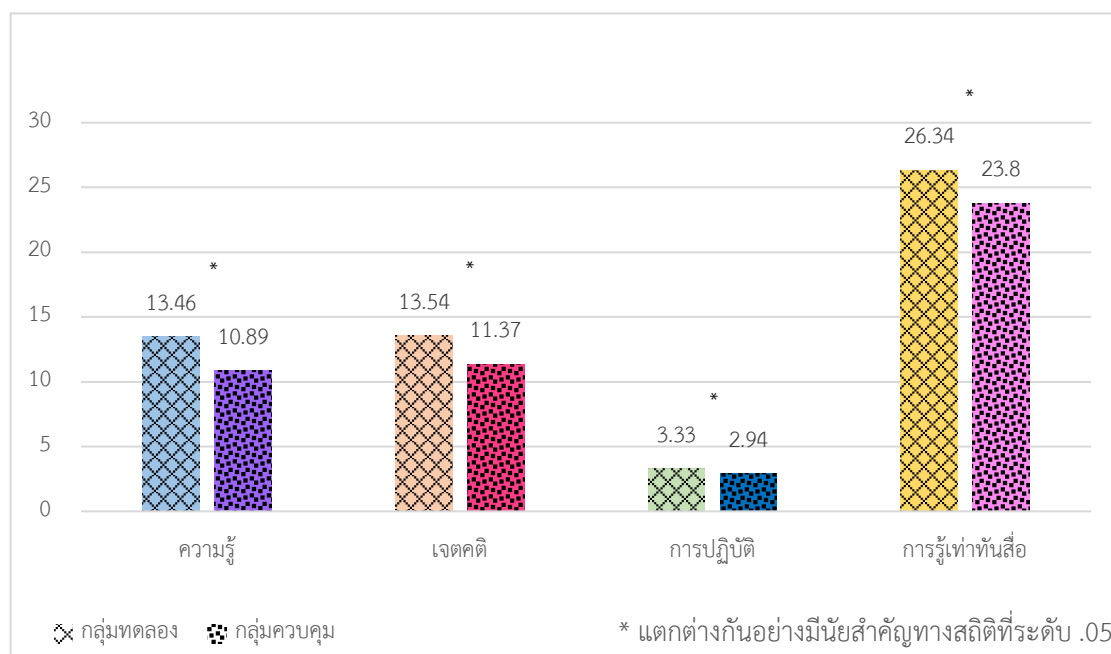
จากตารางที่ 20 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 13.46 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 10.89 คะแนน คือ มีความรู้อยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 13.54 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.57 คะแนน คือ มีเจตคติอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.33 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 2.94 คะแนน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

และค่าเฉลี่ยของการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 26.34 คะแนน คือ มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับดีมาก และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 23.80 คะแนน คือ มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับดี

ภาพที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา โดย 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 70 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากแบ่งเป็นนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน จำนวน 35 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ จำนวน 35 คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้องค่าอยู่ระหว่าง 0.96-1.00 และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ มีค่าสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.96, 0.89, 1.00 และ 1.00 ตามลำดับ และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80, 0.81, 0.80 และ 0.80 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อด้วยค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

กว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา มีประเด็นนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สามารถอภิปรายในประเด็น ดังต่อไปนี้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตั้งคำถามจากกรณีศึกษา 2) ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม 3) ขั้นรวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 4) ขั้นนำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะการสื่อสาร เทคโนโลยี และสะท้อนคิด และ 5) ขั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ในทุกขั้นตอน ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนรู้ใน**ขั้นที่ 1 ขั้นตั้งคำถามจากกรณีศึกษา** เป็นขั้นที่ผู้วิจัยใช้กรณีศึกษาที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข่าวจากหนังสือพิมพ์ รูปภาพหรือวีดิทัศน์จากสื่อออนไลน์ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในอดีตและปัจจุบันมาตั้งคำถามที่มีลักษณะน่าสนใจและทำให้เกิดข้อสงสัย เช่นคำถามที่ว่า “เกิดปัญหาหรือเหตุการณ์อะไรขึ้น” “ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างไร” เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา ดังคำตอบของนักเรียนที่ว่า “สาเหตุของการเป็นโรคต่าง ๆ เกิดจากการดื่มเหล้าเยอะเกินไป” “ผลกระทบของการดื่มเหล้าเยอะทำให้ร่างกายทรุดโทรม” เป็นการแสดงคำตอบของนักเรียน ซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงไปสู่**ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม** ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนได้วิเคราะห์โดยการสืบค้นข้อมูลและกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพว่าเพราะเหตุใดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถึงส่งผลเสียต่อสุขภาพ และนักเรียนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยี หรือสมาร์ตโฟนในการค้นคว้าองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำมาเชื่อมโยงกับกรณีศึกษา โดยเป็นการศึกษาข้อมูลที่เกิดจากการตั้งคำถามในขั้นที่ 1 และเชื่อมโยงไปสู่**ขั้นที่ 3 ขั้นรวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน** ให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อศึกษากรณีศึกษาโดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการพิจารณา หาข้อสรุปเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังเห็นได้จากการที่นักเรียนในแต่ละคนยกกรณีศึกษาที่ตนเองได้ไปสืบค้นและวิเคราะห์จากขั้นที่ 2 มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยคอยแนะนำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำรายการรวบรวมคำถามจากการศึกษา สังเกตกรณีศึกษาออกเป็นประเด็นเพื่อให้ได้แนวทางในการหาคำตอบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น **ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะการสื่อสาร เทคโนโลยี และสะท้อนคิด** ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกรณีศึกษาของกลุ่มตนเอง และบอกวิธีการสืบค้นข้อมูล เช่น ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีใดในการสืบค้น และมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไรว่าข้อมูลนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ จากนั้นให้นักเรียนคนอื่น ๆ ร่วมกันสะท้อนคิดข้อดี ข้อบกพร่องของผลการอภิปราย เช่นคำพูดของนักเรียนที่ว่า “นำเสนอดีมากเห็นภาพตามเลย” “ทำไมหาข้อมูลได้เยอะจัง” แสดงถึงการใช้ทักษะการสื่อสารที่ดีของผู้นำเสนอที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจง่ายและสามารถใช้

เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างชำนาญ **ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่** ในขั้นนี้ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางแก้ปัญหาเพื่อให้ได้แนวทางที่ดีที่สุด ซึ่งอาจจะใช้การนำเสนอหน้าชั้นเรียนหรือนำเสนอในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การจัดทำแผ่นพับ โปสเตอร์ หรือนำเสนอในสื่อสังคมออนไลน์ และเปิดโอกาสให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้จากการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ดังกิจกรรมชวนเลิกล้อ ที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสสนทนาแนวทางที่ร่วมกันอภิปรายไปใช้กับคนในครอบครัวโดยการชักชวนให้คนในครอบครัวเลิกล้อเครื่องมือที่มีแอลกอฮอล์พร้อมบอกผลกระทบกับสุขภาพแล้วนำผลลัพธ์จากการชักชวนคนในครอบครัวมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกันในคาบถัดไป

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ทั้ง 5 ขั้นตอนข้างต้นส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ที่กล่าวถึงเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรม การปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน และยังสอดคล้องกับชนิต อินทะกนก (2560) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานร่วมกับการใช้คำถามแบบสืบสอบ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเจตคติต่อวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ Timothy Vail (2019) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองในโปรแกรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะสำหรับผู้เรียนชาวเกาหลีพบว่า นักเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่าเพื่อนในการศึกษาแบบคงที่ จะปรับปรุงและทำได้ดีกว่าเพื่อนหลังจากที่เรียนรู้โดยใช้โปรแกรมแบบสำรวจตนเองและสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาและเกี่ยวกับตนเองในภาษาอังกฤษได้ถูกต้องและแม่นยำขึ้นเฉลี่ย 20% อีกทั้งยังแสดงให้เห็นประโยชน์อื่น ๆ มากมายต่อการเรียนรู้ รวมถึงเพิ่มความมั่นใจ ปริมาณของเนื้อหาที่เรียนรู้ และการจัดการเวลาและความยืดหยุ่นที่ดีขึ้นและสัญสิริ อินอุ้นโชติ และคณะ (2564) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อส่งเสริม

ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมพบว่า 1) กระบวนการจัดเรียนรู้มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นจุดประกายความสนใจ ขั้นลงมือปฏิบัติ และขั้นนำเสนอผลงาน และ 2) ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของกลุ่มเป้าหมายหลังเรียนอยู่ในระดับมาก

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเป็นกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ ตระหนัก และตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาและนำเสนอรายงาน ในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตและการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้ และเมื่อพิจารณา 5 ขั้นตอนของการสอน ที่อาจส่งผลกระทบต่อเจตคติของนักเรียนได้นั้น อาจเกิดจาก **ขั้นที่ 3 รวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน** ที่มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแลกเปลี่ยนค่านิยมตามความสนใจของนักเรียน และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีประสบการณ์ตรงจากการทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและค้นคว้าหาข้อมูล ทำให้นักเรียน มีเจตคติที่ดีที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพให้ดียิ่งขึ้น สามารถสังเกตได้คือ นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการช่วยกันสืบค้นข้อมูล แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม และยังพบคำพูดของนักเรียนที่ว่า “ให้เราช่วยตรงไหนได้บ้าง” “เธอค้นข้อมูลมาจากไหนช่วยสอนเราหน่อย” และ “เดี๋ยวลองเอาไปใช้บ้างดีกว่า” ที่แสดงถึงเจตคติของนักเรียน และ **ขั้นที่ 4 ชี้นำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะการสื่อสาร เทคโนโลยี และสะท้อนคิด** ซึ่งขั้นนี้ทำให้นักเรียนเกิดความกล้าแสดงออกและรู้จักการเลือกใช้ทักษะการสื่อสาร และเทคโนโลยี โดยอาจจะเป็นการจำลองสถานการณ์สั้น ๆ หรือพูดนำเสนอผลการอภิปรายและเปิดโอกาสให้สมาชิกคนอื่น ๆ แสดงความคิดเห็น และสะท้อนข้อดี ข้อบกพร่อง ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยสังเกตว่าสมาชิกในแต่ละกลุ่มมีการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางเพิ่มเติมให้เพื่อนที่นำเสนอได้รับแนวทางที่ดีที่สุดที่จะใช้ในการปรับปรุงงานของตนเองซึ่งนักเรียนได้แสดงถึงการมีเจตคติที่ดีผ่านการแสดงการให้กำลังใจเพื่อนที่นำเสนอ เช่น “ใจเย็น ๆ ไม่ต้องเครียด” “เธอทำดีแล้ว” เมื่อนักเรียนเป็นผู้ฟังและผู้แนะนำที่ดีจึงทำให้บรรยากาศในการเรียนสนุกสนานและเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานจึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของชนัต อินทะกนก (2560) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานร่วมกับการใช้คำถามแบบสืบสอบ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อ

วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ และ 2) แบบวัดเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติทดสอบ t-test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเจตคติต่อวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเจตคติต่อวิทยาศาสตร์หลังเรียนไม่แตกต่างกับกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เป็นกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติด้านทักษะ ได้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยการใช้กรณีศึกษาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดและสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดในหลากหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตและการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้วิจัยได้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ดัง **ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่** ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรม “คิดก่อนแชร์” โดยที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมข่าวปลอมเกี่ยวกับโรคติดต่อมาให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่าข่าวนั้นเชื่อถือได้หรือไม่ อย่างไร และให้เลือกข่าวที่เป็นเรื่องจริงเพื่อที่จะนำไปแชร์ต่อ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยสังเกตว่าในระหว่างที่นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม จะได้ยินคำพูดจากนักเรียนว่า “เรื่องนี้ของจริงซัวร์” “เรื่องนี้ไม่น่าจะใช้เรื่องจริงเพราะเนื้อหาดูโอเวอร์เกินไป” เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยทราบว่านักเรียนส่วนใหญ่เกิดการเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้มอบหมายให้นักเรียนนำเสนอแนวทางการป้องกันโรคติดต่อผ่านโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ จากนั้นให้นักเรียนนำไปเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม และยูทูบ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ลงมือทำด้วยตนเองมาปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ

สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ คือ ความสามารถของบุคคล ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ตนมี อยู่ โดยสมรรถนะเกิดขึ้นได้ เมื่อบุคคลมีโอกาสดำเนินการใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ตนมีในการ ทำงาน การแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญและความมั่นใจ ทำให้สามารถทำงาน ต่าง ๆ ได้สำเร็จ และยังสอดคล้องกับสุพรรณิ กัณหดิลก และคณะ (2562) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาไว้ว่า เป็นวิธีการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาใช้ในการ สถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อการพัฒนาการคิดขั้นสูง ส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มมีเป้าหมายที่ สำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสำหรับการปฏิบัติการจริง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการ เชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการฝึกภาคปฏิบัติ ผู้เรียนมีการเรียนรู้และนำเสนอสถานการณ์จริง

1.4 การรู้เท่าทันสื่อ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ จากการนำกรณีตัวอย่างซึ่งไม่ใช่ถ้อยคำหรือคำพูดเพียงอย่าง เดียว แต่อาจเป็นข้อมูลในลักษณะอื่น เช่น ตัวเลข รูปภาพ สัญลักษณ์ แผนภูมิ เป็นต้น โดยนักเรียนได้ ฝึกการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และนำเสนอแนวทางเพื่อการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญที่ อาจเกิดขึ้นจริง สอดแทรกในกิจกรรมโดยเฉพาะ **ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูล เพิ่มเติม** ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรม “คิดก่อนเชื่อ” โดยใช้สื่อเพาเวอร์พอยท์ ยูทูป และข่าวออนไลน์ ให้นักเรียนวิเคราะห์ในประเด็นที่ไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อโดยทันที ให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องราววิธีตรวจสอบ ข้อมูลอย่างไรว่าสื่อนี้เป็นข้อมูลจริงหรือเท็จ ดังคำตอบของนักเรียนที่ว่า “หนูก็เคยเจอเหตุการณ์แบบ นี้เหมือนกันค่ะ” “หนูก็เคยเชื่อตามที่เขาแชร์ต่อ ๆ กันมา” และให้นักเรียนทำการสืบค้นแหล่งอ้างอิง ที่เชื่อถือได้มาสนับสนุนคำตอบ โดยการเข้าถึงสื่อออนไลน์ พบว่านักเรียนสามารถเข้าถึงสื่อและ วิเคราะห์สื่อได้เป็นอย่างดีผ่านการที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนสามารถประเมินสื่อได้ ดัง เห็นได้จากคำพูดของนักเรียนที่ว่า “คราวนี้รู้วิธีตรวจสอบแล้ว”

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ใน 2 ขั้นตอนข้างต้นจึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่ม ทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2560) และ ทิศนา ขัมมณี (2562) ที่กล่าวว่า การออกแบบการจัดการ เรียนรู้ฐานสมรรถนะสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ โดยทุกรูปแบบจะต้องมีเป้าหมาย คือ ผู้เรียน เกิดทักษะในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้จริงโดยอย่างมีความรู้และมีเจตคติ หรือคุณลักษณะต่าง ๆ (Attitude / Attribute) เป็นตัวหนุนหรือตัวขับเคลื่อน การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอาจมีลักษณะ

ที่แตกต่างกันในการพัฒนาสมรรถนะ ประเภทของสมรรถนะ และความเข้มข้นของสมรรถนะ ซึ่งควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของผู้เรียน ความยากที่ท้าทายของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอยู่ที่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน สังคม ประเทศและโลก แล้วยังสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563) กล่าวว่า ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะ 3Rs 8Cs เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ที่สถาบันการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (2560) ได้ระบุแนวทางการรู้เท่าทันสื่อไว้ว่า “รู้ทันสื่อ” เป็นทักษะและความสามารถในการ “ใช้สื่ออย่างรู้ตัว ใช้สื่ออย่างตื่นตัว สร้างสรรค์สื่อได้” โดยสามารถเข้าถึงสื่อที่หลากหลาย วิเคราะห์ประเมินคุณภาพ คุณค่า ความน่าเชื่อถือ ผลกระทบของสื่อได้ กลั่นกรอง เลือกสรร ใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว ร้องเรียนให้มีการแก้ไขเมื่อได้รับผลกระทบโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสารัตน์ รอดบุญคง (2561) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR ที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า การรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนแบบปกติ

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ด้าน ความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 สามารถอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมแตกต่างกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการเชื่อมโยงความคิดผ่านกระบวนการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยนักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง วางแผนการทำงาน

อย่างเป็นระบบ ดำเนินการแลกเปลี่ยนความรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และสามารถนำเสนอผลงาน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติจริง รู้จักการทำงานเป็นทีม รู้จักรับฟังความคิดเห็นคนอื่น ครูคอยแนะนำและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดทำให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองได้ ส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำความรู้ได้ดีกว่าการท่องจำจากหนังสือเรียนหรือรับฟังการบรรยายจากผู้สอน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวทางการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานผู้วิจัยได้ให้นักเรียนกลุ่มทดลองดำเนินกิจกรรมตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นตั้งคำถามจากกรณีศึกษา ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนดูวิดีโอ “ดื่มน้ำ เหล้า เกล้า โรค” จากนั้นตั้งคำถามว่า “เกิดปัญหาหรือเหตุการณ์อะไรขึ้น” “ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างไร” เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา ดังคำตอบของนักเรียนที่ว่า “สาเหตุของการเป็นโรคต่าง ๆ เกิดจากการดื่มน้ำเหล้าเยอะเกินไป” “ผลกระทบของการดื่มน้ำเหล้าเยอะทำให้ร่างกายทรุดโทรม” **ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม** ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรม “คิดก่อนเชื่อ” โดยใช้สื่อเพาเวอร์พอยต์ ยูทูบ และข่าวออนไลน์ ให้นักเรียนวิเคราะห์ในประเด็นที่ไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อโดยทันที ให้นักเรียนเรียนรู้ว่ามีวิธีตรวจสอบข้อมูลอย่างไรว่าสื่อนี้เป็นข้อมูลจริงหรือเท็จ ดังคำตอบของนักเรียนที่ว่า “หนูก็เคยเจอเหตุการณ์แบบนี้เหมือนกันค่ะ” “หนูก็เคยเชื่อตามที่เขาแชร์ต่อ ๆ กันมา” และให้นักเรียนทำการสืบค้นแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้มาสนับสนุนคำตอบ โดยการเข้าถึงสื่อออนไลน์ พบว่านักเรียนสามารถเข้าถึงสื่อและวิเคราะห์สื่อได้เป็นอย่างดีผ่านการที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนสามารถประเมินสื่อได้ ดังเห็นได้จากคำพูดของนักเรียนที่ว่า “คราวนี้รู้วิธีตรวจสอบแล้ว” **ขั้นที่ 3 ขั้นรวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน** ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันอภิปรายกรณีศึกษาจากสื่อที่นักเรียนเคยพบหรือจากที่ได้ไปสืบค้นมา โดยให้หาสาเหตุและแสดงวิธีป้องกัน ทำให้นักเรียนได้ความรู้ใหม่นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เห็นได้จากคำพูดของนักเรียนที่ว่า “รู้แบบนี้หัดทำตั้งนานแล้ว” และ “เดี๋ยวลองเอาไปใช้บ้างดีกว่า” **ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะการสื่อสาร เทคโนโลยี และสะท้อนคิด** ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกรณีศึกษาของกลุ่มตนเองและบอกวิธีการสืบค้นข้อมูล เช่น ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีใดในการสืบค้น และมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไรว่าข้อมูลนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ จากนั้นให้นักเรียนคนอื่น ๆ ร่วมกันสะท้อนคิดข้อดี ข้อบกพร่อง ของผลการอภิปราย เห็นได้จากคำพูดของนักเรียนที่ว่า “วิเคราะห์เก่งนะเนี่ย” “ทำไมหาข้อมูลเก่งจัง” แสดงถึงการใช้ทักษะการวิเคราะห์และทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างชำนาญของผู้นำเสนอ และ **ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์** ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรม “คิดก่อนแชร์” โดยที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมข่าวปลอมเกี่ยวกับโรคติดต่อมาให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่าข่าวนั้นเชื่อถือได้หรือไม่ อย่างไร และให้เลือกข่าว

ที่เป็นเรื่องจริงเพื่อที่จะนำไปแชร์ต่อ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยสังเกตว่าในระหว่างที่นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมจะได้ยินคำพูดจากนักเรียนว่า “เรื่องนี้ของจริงจอร์” “เรื่องนี้ไม่น่าจะใช้เรื่องจริงเพราะเนื้อหาดูโอเวอร์เกินไป” เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้มอบหมายให้นักเรียนนำเสนอแนวทางการป้องกันโรคติดต่อผ่านโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ จากนั้นให้นักเรียนนำไปเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม และยูทูบ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ลงมือทำด้วยตนเองมาปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติที่ครูเป็นศูนย์กลางคอยบรรยาย อธิบายเนื้อหาให้นักเรียนฟังเพียงอย่างเดียว นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากนัก อีกทั้งกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบปกติไม่เอื้อต่อการช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการใช้เทคโนโลยี จึงส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานในขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ โสภา รักษาธรรม และ สุภาพร วรรณสันทัด (2563) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางวิธีหนึ่งที่มีฐานมาจากทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (cognitive apparatus) ของตน และผู้สอนมีบทบาทในการจัดสภาพการณ์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศรา คนทา และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายน่ารู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายน่ารู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายน่ารู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 3) คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง และ 4) ความคิดเห็นของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยนักเรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อเทคโนโลยี ใช้สถานการณ์ที่เป็นปัญหาในบริบทต่าง ๆ มากระตุ้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงอันตราย และความสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียนจะมีวิธีการหรือแก้ไขปัญหาอย่างไร ดังเห็นได้จาก **ขั้นที่ 3 ขั้นรวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ใน** **ชีวิตประจำวัน** ที่นำเสนอให้เห็นในรูปแบบข่าว วิดีโอ หรือกรณีศึกษาต่าง ๆ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันในห้องเรียน เช่น การจัดการเรียนรู้เรื่องโรคไม่ติดต่อ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนอ่านข่าวปลอมที่มีผลต่อสุขภาพ จากนั้นครูถามคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ เป็นรับรู้ปัญหาและร่วมกันตัดสินใจ ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างไรและมีวิธีวิเคราะห์เนื้อหาอย่างไรบ้าง เมื่อนักเรียนรวมกลุ่มรวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ครูคอยให้คำแนะนำแต่ละกลุ่มและสังเกตเห็นถึงความตั้งใจในการร่วมกันแสดงความคิดเห็นและสะท้อนคิดของนักเรียน เมื่อนักเรียนออกมาแนะนำผลการอภิปรายจบ ครูได้ตั้งคำถามกับนักเรียนว่า “ในครอบครัวของนักเรียนมีใครที่เป็นโรคไม่ติดต่อบ้าง” นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าเป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคมะเร็ง เป็นต้น โดยที่มีระดับความรุนแรงมาก น้อย ต่างกันไป จากนั้นครูให้นักเรียนเล่าถึงการที่ต้องดูแลคนป่วยในครอบครัว นักเรียนบางคนเล่าว่า คุณตาเป็นมะเร็งปอดเนื่องจากสูบบุหรี่เยอะมาเป็นเวลาหลายสิบปี ตอนนี้คุณตาหายใจด้วยตนเองลำบากต้องใส่ท่อเพื่อช่วยหายใจตลอดเวลา ทำอะไรด้วยตนเองแทบไม่ได้เพราะแค่ลุกขึ้นเดินก็เหนื่อยแล้ว เมื่อนักเรียนเลิกเรียนต้องรีบกลับบ้านเพราะต้องรีบกลับไปดูแล คุณตาจึงไม่ค่อยได้เที่ยวเล่นเหมือนเพื่อน นักเรียนยังอธิบายถึงความทรมานของคุณตาที่เป็นโรคนี้นี้ ครูสังเกตเห็นว่านักเรียนในห้องมีความตั้งใจฟังเป็นอย่างมาก และเมื่อเพื่อนเล่าจบนักเรียนในห้องได้พูดให้กำลังใจเพื่อน เช่น พูดคำว่า “สู้ๆนะ” และ “เป็นกำลังใจให้นะ” นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษากายในการปลอบโยนเพื่อน เช่น การจับมือ ทำมือเป็นรูปหัวใจ และยกนิ้ว 2 นิ้ว เพื่อแสดงแทนสัญลักษณ์คำว่า สู้ ๆ จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงผลกระทบของการเป็นโรคไม่ติดต่อทำให้นักเรียนตระหนักว่า หากเราเกิดมีความเจ็บป่วย นอกจากตัวเราที่จะลำบากแล้ว คนในครอบครัวเราก็ต้องลำบากเช่นกัน ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติที่ครูคอยบรรยายเพียงอย่างเดียวทำให้กิจกรรมไม่เอื้อต่อการมีเจตคติที่ดีขึ้นเนื่องจากการไม่มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ข้างต้น ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะไว้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้การได้จริงใน

สถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่ว่าเรียนเพื่อรู้เท่านั้น นอกจากนี้ สอดคล้องกับบังอร เสรีรัตน์ (2564) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะไว้ว่า ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) โดยการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบรู้จริง (mastery learning) ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญญาพร สุคนธ์พันธ์ (2559) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการประยุกต์ความรู้ชีววิทยาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาเท่ากับ 25.92 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 60 และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการประยุกต์ความรู้ชีววิทยาเท่ากับ 14.74 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.19 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ผ่านการลงมือปฏิบัติ โดยขั้นที่ 1 **ขั้นตั้งคำถามจากกรณีศึกษา** และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยเลือกจากเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อนำไปสู่ขั้นที่ 2 **ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม** ที่ส่งเสริมการปฏิบัติโดยให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลความรู้ด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์กรณีศึกษา รวมทั้งการแสดงสถานการณ์จำลอง เช่น หลังจากที่นักเรียนอ่านข่าว “ตุ๊กแม่เป็นตัวอย่างถ้าไม่อยากตาย สวม.4 กินยาลดความอ้วนสิ้นใจสุดสลด” ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนตั้งคำถามจากกรณีศึกษาดังกล่าว เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างมีอิสระและนำข้อมูลที่นักเรียนได้อ่านรายละเอียดของข่าวมาตั้งคำถาม อย่างเช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์นี้เป็นอย่างไร ถ้าเกิดปัญหานี้ขึ้นกับนักเรียนหรือบุคคลใกล้ชิด นักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร และหากมีเพื่อนมาชักชวนนักเรียนให้ซื้อผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนักนักเรียนจะมีวิธีตรวจสอบหรือปฏิเสธอย่างไรบ้าง จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นมาโดยให้นักเรียน 2 คนเป็นผู้ชักชวนให้ใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อลดน้ำหนัก และให้นักเรียนอีก 2 คนเป็นคนปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อลดน้ำหนักโดยมีข้อมูลมารองรับ **ขั้นที่ 3 ขั้นรวมพลังอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน** เป็นขั้นที่ส่งเสริมการปฏิบัติที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมการสร้างสุขนิสัยที่ดี ในขั้นนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันอภิปรายกรณีศึกษาจากสื่อที่นักเรียนเคยพบหรือจากที่ได้ไปสืบค้นมา โดยให้หาสาเหตุและแสดงวิธีป้องกัน ทำให้นักเรียนได้ความรู้ใหม่นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เห็นได้จากคำพูดของนักเรียนที่ว่า “รู้แบบนี้

หัดทำตั้งนานแล้ว” และ “เดี๋ยวลองเอาไปใช้บ้างดีกว่า” จากนั้น **ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะการสื่อสาร เทคโนโลยี และสะท้อนคิด** ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันอภิปรายกรณีศึกษาเพื่อหาข้อมูลในการแสดงสถานการณ์จำลอง เมื่อถึงขั้นตอนในการนำเสนอผู้วิจัยได้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงสถานการณ์จำลองหน้าชั้นเรียน เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงจบครูและนักเรียนร่วมกันสะท้อนคิด และ **ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่** ซึ่งขั้นนี้สามารถเห็นการปฏิบัติของนักเรียนได้ชัดเจน เช่น กิจกรรมแสดงสถานการณ์จำลอง โดยนักเรียน 2 คนเป็นผู้ชักชวนให้ใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อลดน้ำหนัก และให้นักเรียนอีก 2 คนเป็นคนปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อลดน้ำหนักโดยมีข้อมูลมารองรับและคำพูดของนักเรียนในห้องที่ได้ชมการแสดงสถานการณ์จำลองนี้ ที่ว่า “ข้อมูลแน่นมาก” “หลุดไม่ได้เลย” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองทำให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่และนำไปปรับประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นตัวอย่างกิจกรรมหนึ่งที่เป็นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานที่เปลี่ยนจากการให้นักเรียนฟังการบรรยายในห้อง เป็นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง จึงส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนแบบปกติ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานข้างต้น จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ McLean (2016) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา (Case based learning: CBL) เป็นวิธีการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาที่เป็นจริง เพื่อการพัฒนาการคิดขั้นสูง ส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสำหรับปฏิบัติการจริง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนมีการเรียนรู้และนำเสนอสถานการณ์จริง สอดคล้องกับวิจัยของเกศรา คนหา และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายน่ารู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายน่ารู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายน่ารู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในด้านคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง และความคิดเห็นของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2.4 การรู้เท่าทันสื่อ

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลายสามารถเลือกใช้สื่อเป็นตัวแทนหรือตัวขับเคลื่อน โดยส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเข้าถึงสื่อ 2) การวิเคราะห์สื่อ 3) การประเมินสื่อ 4) การสร้างสรรค์ 5) การมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้สอดแทรกองค์ประกอบของทักษะการรู้เท่าทันสื่อเข้าไปในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้และคัดเลือกเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ดังเช่นกิจกรรมที่ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านข่าวเกี่ยวกับการรับประทานน้ำโซดามากเกินไปเพื่อรักษาโรคมะเร็ง ที่ให้นักเรียนได้ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้เข้าถึงสื่อ จากนั้นตั้งคำถามว่าข่าวนี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ นักเรียนมีวิธีตรวจสอบความจริงอย่างไร ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์นี้เป็นอย่างไร และนักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่งแสดงถึงการวิเคราะห์สื่อ และพบว่านักเรียนสามารถตอบได้ว่า “ข่าวนี้ไม่น่าเชื่อถือเลย” “สรรพคุณที่พูดมาดูเกินจริงไปหมด” “ถ้ามันแต่กินน้ำโซดามากอย่างเดียวแต่ไม่รักษามะเร็งอย่างถูกวิธียิ่งไงก็ตาย” “ต้องตรวจสอบที่มาของข่าวนี้ก่อนมามีแหล่งข้อมูลหรืองานวิจัยอะไรอ้างอิงบ้าง” และยังตั้งคำถามจากปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนประเมินสื่อ โดยวิธีการหาข้อมูลจากช่องทางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในตำราเรียนหรือช่องทางออนไลน์ เห็นได้ว่านักเรียนสามารถตีความและแปลความหมายของข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจคุณค่าด้านความถูกต้อง เหมาะสม และนักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยน สะท้อนผล และนำมาวิพากษ์ เพื่อหาข้อสรุปแนวทางการแก้ปัญหาและสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ เช่น เมื่อนักเรียนเห็นโฆษณา ข่าวสารหรือเนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ ผ่านโทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อสังคมออนไลน์ ดังความเห็นของนักเรียนที่ว่า “โฆษณานี้เชื่อถือได้มั้ยเนี่ยเดี๋ยวลองดูรีวิวก่อน” และ “ลองเข้าไปตรวจสอบในเว็บไซต์ของโรงพยาบาลดีกว่า” ที่เป็นการมีส่วนร่วมของนักเรียนร่วมกัน หลังจากนักเรียนได้ร่วมพลังร่วมกันอภิปรายผลในกลุ่มของตนเอง โดยให้นักเรียนค้นหาข่าวปลอมที่เกี่ยวกับสุขภาพมา 2 ข่าวพร้อมกับเสนอแนะวิธีตรวจสอบความจริงว่าข่าวนี้ น่าเชื่อถือหรือไม่อย่างไร เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน **สร้างสรรค์**เป็นข้อมูลสารสนเทศ องค์ความรู้และความคิดเห็นตนเองผ่านสื่อ ครูคอยให้คำแนะนำและให้นักเรียนในห้องร่วมกันประเมินเนื้อหาและยกตัวอย่างการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ข้างต้น จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่ม

ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสุวทนา สงวนรัตน์ และชวน ภารังกุล (2564) กล่าวถึงหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะไว้ว่า เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้รู้เท่าทันและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาการ สอดคล้องกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2563) กล่าวว่า การรู้เท่าทันสื่อคือการที่ไม่หลงเชื่อเนื้อหาที่ได้อ่าน ได้ยิน ได้ฟัง แต่สามารถคิด วิเคราะห์ สงสัย และรู้จักตั้งคำถามว่า สิ่งนั้นจริงหรือไม่จริง ใครเป็นคนให้ข้อมูลเขาต้องการสื่ออะไร หรือมีจุดมุ่งหมายแอบแฝงหรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาณันท์ พักเจริญ และปวีณา อ่อนใจเอื้อ (2564) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวตามขั้นตอนการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ มีคะแนนจากแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระยะหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากการวัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05. และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ มีความคิดเห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมฯ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ มีความสามารถในการเข้าถึงสื่อได้อย่างหลากหลายและถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ พิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์ รู้จักการสร้างสื่อรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสมเกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ในการจัดการเรียนรู้อาสาสมัครร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานในวิชาสุขศึกษาควรมีการเลือกกรณีศึกษาที่มีลักษณะสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นประเด็นที่น่าสนใจที่ทำให้เกิดข้อสงสัย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และหาคำตอบร่วมกัน เช่น กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จริง หรือเป็นเหตุการณ์ปัจจุบันที่กำลังได้รับความสนใจ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

1.2 การจัดการเรียนรู้อาสาสมัครร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ครูต้องมีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา กล่าวคือ ครูต้องมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานและบริบทของผู้เรียน ทั้งในด้านในการรับรู้ และการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ด้านความพร้อม

ของอุปกรณ์การเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามจุดประสงค์และส่งเสริมนักเรียนให้ได้เรียนรู้อย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน

1.3 เนื่องจากนักเรียนต้องมีการเข้าถึงสื่อออนไลน์จากการค้นคว้าหาข้อมูล ดังนั้น ผู้สอนควรอธิบายถึงหลักการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสมและไม่ปลอดภัยจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น แหล่งข้อมูลที่มีแหล่งอ้างอิงที่มาของข้อมูลชัดเจน และแหล่งข้อมูลที่มีผู้เชี่ยวชาญหรือสถาบันมารองรับ

1.4 การเลือกใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ควรเลือกสื่อที่มีความทันสมัยและสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ เช่น สื่อออนไลน์หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งทำให้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนทำให้บรรยากาศในการเรียนสนุกสนานและเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5 การประเมินผลรายคาบเรียน ควรเลือกใช้วิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เช่น การสังเกต การอภิปราย และการบันทึกการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวทางการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาที่มีต่อตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดเชิงนวัตกรรม ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ เป็นต้น

2.2) ควรมีการศึกษา ติดตามและประเมินความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาในด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองเสร็จสิ้นแล้วโดยขอความร่วมมือจากครูในระดับชั้นถัดไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กิตติภพ กุลจิตติโชติ. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้กระบวนการชี้แนะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ*, 14(3), 155-165.
- เกศรา คณทา และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายน่ารู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2). เข้าถึงได้จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/98047/76397>
- คณะกรรมการดำเนินโครงการ. (2563). คู่มือ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ MIDL เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของผู้เรียน. เข้าถึงได้จาก <http://cclickthailand.com/wp-content/uploads/2021/08/%E0%B8%84%E0%B9%0B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD-MIDL.pdf>
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). รายงานพันธกิจด้านการปฏิรูปการศึกษาผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2565). *โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนัด อินทะกนก. (2560). ผลของการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานร่วมกับการใช้คำถามแบบสืบสอบ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 12(4), 282-299. เข้าถึงได้จาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/140885>
- ชยาภรณ์ เค้านา. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เข้าถึงได้จาก <http://ns.nsu.ac.th/handle/nsru/295>
- โชติมา ภาษีผล. (2559). *การวัดประเมินและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชีส๊ะ บิลโหด, เรชา ชูสุวรรณ และ นพดล นิมสุวรรณ. (2565) แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด
หลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โรงเรียนสละบายวิทยุ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 9(3), 240-256.
- ณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์. (2562). การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของ
เยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย. เข้าถึงได้จาก
<https://www.kpi.ac.th/knowledge/research/data/380>
- ณัฐวดี กุลพัฒน์ และ สิรินาถ จงกลกลาง. (2565) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 4. *วารสารราชพฤกษ์*, 20(1), 59-70.
- ทศนา แหมมณี. (2562). *หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ*. การสัมมนาวิชาการ. คณะครุ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- ธนกร ศรีสุกใส. (2565). สร้างการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อสร้างวัคซีนทางปัญญาให้สังคม. *วารสารกองทุน
พัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์*. 1(1). เข้าถึงได้จาก [https://so04.tci-](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tmfjournal/issue/view/tmf-journal/4332)
[thaijo.org/index.php/tmfjournal/issue/view/tmf-journal/4332](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tmfjournal/issue/view/tmf-journal/4332)
- นิสาร์ตน์ รอดบุญคง. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR
มีต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). เข้าถึง
ได้จาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace//handle/123456789/2281>
- บงอร เสรีรัตน์ (2564). *หลักสูตรฐานสมรรถนะ*. เข้าถึงได้จาก <https://bit.ly/3PJjO7R>
- ปกรณ์ ประจันบาน และอนุชา กอนพวง. (2558). การวิจัยและพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21
ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. *พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร* 15(4).
- ปณันท์ พักเจริญ และปวีณา อ่อนใจเอื้อ. (2564). ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวตามขั้นตอนการคิด
วิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
สตรีวิทยา 2 ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. *วารสารการวัดผล
การศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 38(104),
95-105.
- ปวีณา มะแซ. (2561). การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบพหุวิภาค. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). เข้าถึงได้จาก <https://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/12153>
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2563). การออกแบบการเรียนการสอนแบบ EASY ในความปกติใหม่ของวง
การศึกษาเป็นอย่างไร. Online Workshop เสริมสร้างสมรรถนะออกแบบและเขียนแผนการ

- จัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบรวมพลังอย่าง Easy: New Normal. (EDUCA), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตรา กุสมภ์ และ อรุณี เสงยศมาก. (2562). ผลของการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานต่อความคงทนในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 8(1), 187-196.
- วิชญนาถ เรืองนาถ. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่มีต่อทักษะชีวิตและการทำงานของนักเรียนมัธยมศึกษาในวิชาสุขศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เข้าถึงได้จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/76772>
- วิไลวรรณ ศิริอรธ. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เข้าถึงได้จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/70048>
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory)*. (7 ed.). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน. (2560). *กรอบแนวคิด พลเมืองประชาธิปไตย เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล*. เข้าถึงได้จาก <https://www.childmedia.net/archives/205>
- สัญญาธิ อินอ่อนโชติ, มรกต แซ่वान, สไบทิพย์ โกละกะ, ปาริวรรณ บุตรศาสตร์ และ สุทธิพร แท่นทอง (2564). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา*, 5(1), 74-85.
- สุดารัตน์ วงศ์จุลชาติ. (2564). *การจัดการเรียนการสอนแบบ Case-Based Learning*. เข้าถึงได้จาก <http://www.slc.ac.th/2018/img/km/2564/14/KM%20Case%20based%20learning.pdf>
- สุพรรณิ กัณหดิลก และคณะ. (2562). การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมผลลัพธ์การเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 39(4), 129-137.
- สุวิมล ภาวัง และ สุมาลี ชูกำแพง. (2563). การพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเสริมต่อการเรียนรู้พื้นฐานของการใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์*, 7(9), 175-192.
- สุวัฒนา สงวนรัตน์ และชวน ภารังกุล. (2564). *หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะใน*

- สถานศึกษา. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 22(2), 351-364.
- สิริกานต์ เทพสอน. (2564). การสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. เข้าถึงได้จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/248759/169534>
- สุนนา จันทราช และ กรธวัฒน์ สกลคฤหเดช. (2562). การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาบริหารธุรกิจ. เข้าถึงได้จาก https://repository.rmutr.ac.th/bitstream/handle/123456789/1278/RMUTRCON_N2002-010-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- โสภา รักษาธรรม และ สุภาพร วรรณสันทัด. (2563). ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา เป็นฐานผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล, 36(3), 220-232.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2563). 5 องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/39558->
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิง รุก. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- อนงค์นาถ เก่งตรง. (2564). การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดของเดอโบโน เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อเรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เข้าถึงได้จาก <http://dcms.lib.nu.ac.th/dcms/TDC2565/AnongnartKengtrong.pdf>
- อัญญาพร สุคนธ์พันธ์. (2559). ผลของการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการประยุกต์ความรู้ชีวิตวิทยาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เข้าถึงได้จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/55145>
- ไอริน วัฒนพานิช. (2562). ผลของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน เรื่องสารเสพติดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น.(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เข้าถึงได้จาก <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/620/1/g591130333.pdf>

ภาษาต่างประเทศ

- B. AnnaMaria and J. Michelle (2021). The impact of student recognition of excellence to student outcome in a competency-based educational model, *6*(4). 195-205.
- McLean SF. (2016). Case – based learning and its application in medical and health-care fields: *A review of worldwide literature*, 3, 39-49.
- Nygård T. (2021). *Health Education Teachers' Contributions to Students' Multiliteracy Learning*. Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/19388071.2021.2008556>
- Timothy Vail. (2019). Self-paced English as a Foreign Language in a Competency Based Education program for Korean learners, *4*(3). 1-10.
- Turpo-Gebera O., Hurtado-Mazeyra A., Diaz Zavala R., Zarate-Yopez J. (2021). Media and information literacy and digital citizenship in peru: approaches from university thesis. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/353454141_MEDIA_AND_INFORMATION_LITERACY_AND_DIGITAL_CITIZENSHIP_IN_PERU_APPROACHES_FROM_UNIVERSITY_THESES
- Sato T., Kataoka C., McKay C. & Izumi A. (2021). Teaching sexuality education to secondary students in Japan: *reflections from Japanese health education teachers*. *22*(6), 641-654.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้
โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ
การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรตี เอกรณรงค์ชัย
อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
2. ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์
อาจารย์สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร.ฉัตรชนา เพริศพรัง
อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง
4. อาจารย์ ดร.ญาณิศา พึ่งเกตุ
อาจารย์สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
5. อาจารย์ ดร.อัสรี สะอิดี
อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตยะลา

แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน

หน่วยการเรียนรู้ อธิพจน์ของสื่อโฆษณาต่อวัยรุ่น เรื่อง อธิพจน์ของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ
รายวิชา สุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา คาบที่ 1 จำนวน 1 คาบ เวลา 55 นาที

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

มาตรฐาน พ 1.1 : เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

ตัวชี้วัด : วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น

สาระสำคัญ

สื่อโฆษณาในปัจจุบันมีรูปแบบการเสนอเรื่องราวที่ดีและไม่ดีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของวัยรุ่น โดยเฉพาะมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการตามวัย นักเรียนจึงควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเพื่อจะได้นำมาใช้ในการเลือกรับสื่อโฆษณาที่ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

สื่อ โฆษณา ที่มีต่อพัฒนาการของวัยรุ่น

- ความหมายและประเภทของสื่อโฆษณา
- อิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น
- อิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพของวัยรุ่นในปัจจุบัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น (K)
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของอิทธิพลที่มีต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น (A)
3. นักเรียนสามารถแสดงวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากอิทธิพลของสื่อที่มีต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น (P)
4. นักเรียนสามารถเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติตนของวัยรุ่นในการใช้สื่อ โฆษณา (ML3)

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถามจากกรณีศึกษา

1. ให้นักเรียนอ่านข่าว “ ดูลูกแม่เป็นตัวอย่างถ้าไม่อยากตาย สาวม.4 กินยาลดความอ้วน สิ้นใจสุดสลด” จากสื่อ Power point นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น นักเรียนและครูร่วมกันตั้งคำถามจากปัญหาดังกล่าว ดังนี้
  - 1.1 ใคร ทำอะไร เกิดปัญหาหรือเหตุการณ์อะไรขึ้น
  - 1.2 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างไร
  - 1.3 ถ้าเกิดปัญหาหรือสถานการณ์ในลักษณะนี้ขึ้นกับนักเรียนหรือบุคคลใกล้ชิด นักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์กรณีศึกษาและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

2. นักเรียนวิเคราะห์กรณีศึกษาและหาคำตอบจากคำถามข้างต้น และสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาหรือกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจากสื่อโฆษณาที่มีต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น หรือจากเหตุการณ์ที่นักเรียนเคยพบ และหากมีเพื่อนมาชักชวนนักเรียนให้ซื้อผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนักนักเรียนจะมีวิธีตรวจสอบหรือปฏิเสธอย่างไรบ้าง
3. ครูกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นมาโดยให้นักเรียน 2 คนเป็นผู้ชักชวนให้ใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อลดน้ำหนัก และให้นักเรียนอีก 2 คนเป็นคนปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อลดน้ำหนักโดยมีข้อมูลมารองรับ

ขั้นที่ 3 รวบรวมอภิปรายเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละเท่ากัน ๆ
5. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายกรณีศึกษาจากอิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่นที่ตนเองเคยพบหรือจากที่ได้ไปสืบค้นมา โดยให้หาสาเหตุ วิธีแก้ไข และวิธีป้องกันตนเองจากสื่อโฆษณาในกรณีศึกษานั้น และฝึกซ้อมแสดงสถานการณ์จำลอง

ขั้นที่ 4 นำเสนอผลการอภิปรายโดยใช้ทักษะสื่อสาร เทคโนโลยี และสะท้อนคิด

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสาเหตุ วิธีแก้ไข และวิธีป้องกันตนเองจากสื่อโฆษณาที่มีต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่นจากกรณีศึกษาของกลุ่มตนเองผ่านการแสดงสถานการณ์จำลอง
7. นักเรียนในห้องอภิปรายคำตอบร่วมกัน

ขั้นที่ 5 สรุปแนวทางการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป และให้นักเรียนยกตัวอย่างวิธีที่จะนำกรณีศึกษาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่อไป
9. ให้นักเรียนไปศึกษาการโฆษณาสินค้าที่อวดอ้างสรรพคุณ และให้นำหลักการที่ได้สังเคราะห์มาช่วยในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า โดยให้นำมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ ในคาบต่อไป

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อที่ใช้ในการศึกษา สืบค้นความรู้: อินเทอร์เน็ต, โทรศัพท์, หนังสือพิมพ์ออนไลน์
2. PowerPoint เรื่อง สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของวัยรุ่น
ข่าวเรื่อง “ คุณแม่เป็นตัวอย่างถ้าไม่เฝ้าตาย สาวม.4 กินยาลดความอ้วนสิ้นใจสุดสลด” จาก
ข่าวสดออนไลน์ ประจำวันที่ 6 กันยายน 2562 สืบค้นได้จาก
https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_2866501

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการประเมิน	การวัดผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถวิเคราะห์ สื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลต่อ การเจริญเติบโตและ พัฒนาการของวัยรุ่น	1. การตอบคำถาม 2. การนำเสนอผลการ วิเคราะห์สื่อโฆษณาที่มี อิทธิพลต่อการ เจริญเติบโตและ พัฒนาการของวัยรุ่น	1. แบบสังเกตพฤติกรรม 2. แบบประเมินการ นำเสนอผลการวิเคราะห์ สื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลต่อ การเจริญเติบโตและ พัฒนาการของวัยรุ่น	70% ขึ้นไป ของคะแนน ที่ได้จากการประเมินถือ ว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน
ด้านเจตคติ (A) นักเรียนตระหนักถึง ความสำคัญของอิทธิพลที่ มีต่อการเจริญเติบโตและ พัฒนาการของวัยรุ่น	1. การตอบคำถาม 2. การตั้งคำถามของ นักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสื่อ โฆษณาที่มีอิทธิพลต่อการ เจริญเติบโตและ พัฒนาการของวัยรุ่น	1. แบบสังเกตพฤติกรรม	70% ขึ้นไป ของคะแนน ที่ได้จากการประเมินถือ ว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน
ด้านปฏิบัติ (P) นักเรียนสามารถแสดง วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิด จากอิทธิพลของสื่อที่มีต่อ การเจริญเติบโตและ พัฒนาการของวัยรุ่น	1. การแสดงสถานการณ์ จำลองในการนำเสนอ วิธีการแก้ปัญหาที่เกิด จากอิทธิพลของสื่อที่มีผล ต่อการเจริญเติบโตและ พัฒนาการของวัยรุ่น 2. การทำงานกลุ่ม	1. แบบประเมินการแสดง สถานการณ์จำลองในการ นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ที่เกิดจากอิทธิพลของสื่อ ที่มีต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการของวัยรุ่น 2. แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	70% ขึ้นไป ของคะแนน ที่ได้จากการประเมินถือ ว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน
ด้านทักษะการรู้เท่าทัน สื่อ (การประเมินสื่อ ML) นักเรียนสามารถ เสนอแนะแนวทางในการ ปฏิบัติตนของวัยรุ่นใน การใช้สื่อ โฆษณา	1. การตอบคำถาม 2. การนำเสนอแนวทางใน การปฏิบัติตนของวัยรุ่น ในการใช้สื่อ โฆษณา	1. แบบสังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม 2. การสังเกตการแสดง ความคิดเห็นและการให้ ข้อเสนอแนะในชั้นเรียน	70% ขึ้นไป ของคะแนน ที่ได้จากการประเมินถือ ว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินผล

80% ขึ้นไป	หมายถึง	ดีมาก
70 – 79%	หมายถึง	ดี
60 – 69%	หมายถึง	ปานกลาง
50 – 59%	หมายถึง	พอใช้
ต่ำกว่า 50%	หมายถึง	ควรปรับปรุง

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา/อุปสรรค และข้อค้นพบ

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข และผลการแก้ไข

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาววัลลุช จันธิมา)

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ

ตอนที่ 1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย x หน้าข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

- 1) การกระทำในข้อใด**ไม่ถูกต้อง**เกี่ยวกับการรับสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ (ว)
  - ก. **ซื้อมาทดลองใช้**
  - ข. สอบถามผู้ที่เคยใช้
  - ค. พิจารณาสื่อโฆษณาว่าเชื่อถือได้หรือไม่
  - ง. สืบหาข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้
- 2) พฤติกรรมในข้อใดเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้หวัดนก (ว)
  - ก. คลุกคลีกับผู้ป่วยไข้หวัดนก
  - ข. สัมผัสกับสัตว์เลี้ยงในบ้าน เช่น หมู แมว
  - ค. **รับประทานอาหารประเภทสัตว์ปีกที่สุกๆ ดิบๆ**
  - ง. ไม่ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร
- 3) แนวทางการลดอุบัติเหตุการจราจรเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในข้อใดที่สำคัญที่สุด (ป)
  - ก. การกระจายข่าวสารในชุมชน
  - ข. การเตือนบุคคลใกล้ชิด
  - ค. **การมีส่วนร่วมของชุมชน**
  - ง. การใช้กฎหมายบังคับอย่างจริงจัง
- 4) วัยรุ่นควรเลือกข้อมูลจากสื่อโฆษณาอย่างไร (น)
  1. น่าสนใจ มีคนนิยมใช้เยอะ
  2. เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย
  3. มีหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมายืนยัน
  4. **มีการรับรองโดยองค์กรของรัฐ**
- 5) ข้อใดเป็นสื่อโฆษณาที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด (ว)
  1. อาหารเสริมช่วยลดความอ้วนได้ภายใน 2 สัปดาห์
  2. **การทานกล้วยหอมเป็นประจำจะช่วยให้ระบบขับถ่ายดีขึ้น**
  3. ครีมกลูต้าไธโอนทำให้ผิวขาวหน้าใส
  4. ชุดชั้นในอินฟราเรดช่วยสลายไขมัน

ตอนที่ 2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ

คำชี้แจง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติฉบับนี้ เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดในรายวิชาสุขศึกษา ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย x หน้าข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

จากสถานการณ์ต่อไปนี้ให้ตอบคำถามข้อที่ 1-2

ณิชา เจอโพสต์โฆษณาครีมทาผิวขาวยี่ห้อหนึ่งในเฟสบุ๊กที่กำลังได้รับความนิยม โดยระบุสรรพคุณว่า “ครีมทาผิวขาวออร่า ผสมหัวเชื้อกลูต้า ขาวไวกว่าครีมทั่วไป ผิวขาวภายใน 1 สัปดาห์ ผิวดำจากกรรมพันธุ์จัดการได้ ราคากระปุกละ 290 บาทเท่านั้น”

- 1) ถ้านักเรียนเป็นณิชา นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไรต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์นี้
  1. แนะนำให้คนใกล้ชิดซื้อด้วยกัน
  2. ใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์พิจารณาสรรพคุณก่อนตัดสินใจซื้อ
  3. ซื้อทันทีเพราะมีคนรีวิวว่าใช้ดีเป็นจำนวนมาก
  4. ทักไปถามเพื่อนเพื่อขอความคิดเห็นก่อนตัดสินใจซื้อ
- 2) ถ้านักเรียนเป็นณิชา นักเรียนจะซื้อครีมทาผิวขาวนี้หรือไม่ อย่างไร
  1. ซื้อ เพราะสรรพคุณระบุว่าเห็นผลไวกว่าครีมทั่วไป
  2. ซื้อ เพราะเพื่อนลงความเห็นว่ามันจะใช้ดี
  3. ไม่แน่ใจต้องไปศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ก่อนซื้อ
  4. ไม่ซื้อ เพราะนำเสนอสรรพคุณเกินความจริงไม่สมเหตุสมผล

จากสถานการณ์ต่อไปนี้ให้ตอบคำถามข้อที่ 3-5

อีก 1 สัปดาห์สมชาติต้องไปสอบคัดเลือกนายสิบตำรวจ แต่สมชาติยังไม่เริ่มอ่านหนังสือ เพราะมัวแต่เล่นเกมจึงเกิดความกังวลเป็นอย่างมากว่าจะสอบไม่ติด สมชาติจึงหาข้อมูลเกี่ยวกับการสอบในอินเทอร์เน็ตและไปพบกับโฆษณา “เราสามารถช่วยให้ท่านสอบเข้านายสิบตำรวจได้ 100% สนใจติดต่อได้ที่เพจนี้” โดยวิธีการของการทุจริตการสอบก็คือ มีคนติดต่อเรียกรับเงินเพื่อเฉลยข้อสอบให้ผู้เข้าสอบ โดยก่อนสอบ 2-3 วันจะนัดลูกค้าผู้เข้าสอบไปชักข้อวิธีรับสัญญาณผ่านเครื่องรับสัญญาณ

- 3) หากนักเรียนเป็นสมชาติ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
  1. ลองพยายามหาวิธีติดต่อกับเจ้าของเพจนี้
  2. ไม่ไ้โกงข้อสอบตามวิธีนี้เพราะกลัวโดนจับได้
  3. ไม่ไ้โกงการสอบเพราะรู้ว่าเป็นเรื่องที่ผิด
  4. หาวิธีโกงข้อสอบวิธีใหม่ที่แนบเนียนกว่านี้
- 4) จากสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าสมชาติควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเลือกดูสื่ออย่างไรจึงจะถือว่าเป็นการใช้สื่ออย่างชาญฉลาด
  1. เลือกดูสื่อทุกรูปแบบและพิจารณาข้อดีข้อเสียพร้อมนำสิ่งที่เป็นประโยชน์มาปรับใช้ในชีวิต
  2. เลือกดูสื่อตามความพึงพอใจของตนเอง
  3. เลือกดูสื่อเฉพาะเรื่องที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเอง
  4. เลือกดูสื่อตามที่ครูแนะนำ
- 5) หากนักเรียนเป็นสมชาติ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไรในการสอบครั้งต่อไป
  1. หยุดเล่นเกมช่วงสอบ
  2. จัดเวลาในการอ่านหนังสือให้ครอบคลุมทุกวิชาที่จะสอบ
  3. อ่านหนังสือล่วงหน้า 1 วันก่อนสอบ
  4. รอให้เพื่อนที่อ่านหนังสือจบแล้วมาติวให้

ตอนที่ 3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติ

คำชี้แจง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติฉบับนี้ เป็นแบบประเมินมาตรฐาน
ประมาณค่า โดยให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

ระดับการปฏิบัติ

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 6-7 วัน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 3-5 วัน
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 1-2 วัน
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง นักเรียนไม่มีการปฏิบัติที่ตรงกับข้อความนั้นเลย

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
1. นักเรียนมีการหาข้อมูลหรือสรรพคุณของสินค้าก่อนตัดสินใจซื้อ				
2. นักเรียนตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพราะเห็นดารารับประทานเป็นประจำ				
3. นักเรียนชอบซื้อผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพมาลองใช้แม้จะไม่รู้จักมาก่อน				
4. นักเรียนตรวจสอบเครื่องหมายอย. บนฉลากก่อนตัดสินใจซื้อโฆษณา				
5. นักเรียนมักเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เห็นผลเร็วกว่าผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เห็นผลช้า				

ตอนที่ 4 แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ

คำชี้แจง แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อฉบับนี้เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย x หน้าข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

- 1) ในขณะที่นักเรียนนั่งฟังเพื่อนซุ่มนำเสนอข่าวเรื่อง โรคโควิด 19 และพบว่ามียอดผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้น นักเรียนจะอย่างไร (การมีส่วนร่วม)
  - ก. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง
  - ข. อยู่เฉย ๆ
  - ค. ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น
- 2) ในขณะที่นักเรียนกำลังเล่น Facebook แล้วพบการแชร์ภาพที่ปรากฏภาพดังต่อไปนี้ นักเรียนจะอย่างไร (การมีส่วนร่วม)

- ก. อยู่เฉย ๆ
  - ข. ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น
  - ค. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง
- 3) ในวิชาสุขศึกษานักเรียนต้องเป็นผู้ออกแบบโปสเตอร์ข้อดีของการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ นักเรียนจะมีวิธีนำเสนออย่างไร (การสร้างสรรค์)
  - ก. ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น
  - ข. แสดงความคิดเห็นของตนเอง
  - ค. ไม่มั่นใจ

- 4) ในขณะที่นักเรียนกำลังเล่น Facebook และได้พบข้อความในภาพจากตัวอย่างผ่านการแชร์ของเพื่อน นักเรียนสามารถเข้าใจถึงเนื้อหาของการนำเสนอจากสื่อดังกล่าวได้อย่างไร (การเข้าถึงสื่อ)

1. ไม่แน่ใจ
  2. ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น
  3. เข้าใจและศึกษาด้วยตนเอง
- 5) นักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำรายงานเรื่อง โรคติดต่อ นักเรียนจะอย่างไร (การเข้าถึงสื่อ)
1. ไม่แน่ใจ
  2. ขอคำปรึกษาจากผู้อื่น
  3. เข้าใจและศึกษาด้วยตนเอง

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผลการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการรู้เท่าทันสื่อ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1. ผลการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตาราง IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
อิทธิพลของสื่อ โฆษณาที่มีต่อ สุขภาพ	1.จุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
	2. สารการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
	3.กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
	4.สื่อและแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
	5.การวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
รวม								1.00	ใช้ได้

ตาราง IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 8	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)					ผลรวม ของ คะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ผลของการดื่ม เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์กับ การเกิดอุบัติเหตุ	1.จุดประสงค์การ เรียนรู้	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
	2. สารการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
	3. กระบวนการ จัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
	4. สื่อและแหล่งการ เรียนรู้	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
	5. การวัดและ ประเมินผล	1	1	1	1	1	5.00	1.00	ใช้ได้
รวม								1.00	ใช้ได้

ตารางรวม IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-8

แผนที่	ชื่อแผนการเรียนรู้	ค่า IOC	แปลผล
1	อิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อสุขภาพ	1.00	ใช้ได้
2	หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภค	1.00	ใช้ได้
3	โรคติดต่อ	1.00	ใช้ได้
4	โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	0.96	ใช้ได้
5	โรคไม่ติดต่อ	1.00	ใช้ได้
6	การป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ	0.96	ใช้ได้
7	ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพ	1.00	ใช้ได้
8	ผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุ	1.00	ใช้ได้
รวม		0.99	ใช้ได้

คุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

ด้านความรู้ (Tryout)

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ มีค่าเท่ากับ 0.80

ค่า p (ความยาก-ง่าย) อยู่ในช่วง 0.25 – 0.75

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.20 – 0.50

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.75	0.50
2	0.75	0.30
3	0.70	0.20
4	0.40	0.20
5	0.50	0.20
6	0.70	0.20
7	0.45	0.30
8	0.50	0.20
9	0.75	0.30
10	0.55	0.30
11	0.25	0.30
12	0.70	0.40
13	0.75	0.30
14	0.70	0.40
15	0.55	0.50

คุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

ด้านเจตคติ (Tryout)

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ มีค่าเท่ากับ 0.81

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.20 – 0.70

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.60
2	0.70
3	0.20
4	0.20
5	0.20
6	0.20
7	0.20
8	0.20
9	0.40
10	0.20
11	0.20
12	0.20
13	0.20
14	0.30
15	0.50

คุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

ด้านปฏิบัติ (Tryout)

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านปฏิบัติ มีค่าเท่ากับ 0.80

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.27 – 0.60

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.60
2	0.27
3	0.31
4	0.46
5	0.45
6	0.55
7	0.27
8	0.23
9	0.52
10	0.26
11	0.24
12	0.22
13	0.41
14	0.38
15	0.38

คุณภาพแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ

(Tryout)

ค่าความเที่ยงของแบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ มีค่าเท่ากับ 0.80

ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.22 – 0.48

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.27
2	0.22
3	0.31
4	0.41
5	0.34
6	0.28
7	0.30
8	0.36
9	0.27
10	0.22
11	0.38
12	0.33
13	0.48
14	0.24
15	0.25

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวชวัลนุช จันธิมา
วัน เดือน ปี เกิด	20 กันยายน 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2561 ศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2564
ที่อยู่ปัจจุบัน	447/41 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองจะบก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000